

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ο΄

ΤΕΥΧ. Α΄

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1-15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1993

ΑΡΙΘ. 11

«ΠΡΩΤΕΙΟΝ ΤΙΜΗΣ»*

Στὸ τέλος τοῦ προηγουμένου ἄρθρου μας ἐπισημάναμε, ὅτι οἱ ἀείμνηστοι Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχες Ἀθηναγόρας καὶ Δημήτριος στὶς ἐπαφές τους μὲ τὸν Πάπα Ρώμης ἢ μὲ ἀξιωματοῦχους τοῦ Βατικανοῦ ἀνεγνώρισαν μὲ «μινι-μαλιστικὴ» παλαιοχριστιανικὴ ἔννοια μόνον «πρωτεῖον τιμῆς» στὸν ἐπίσκοπο Ρώμης. Αὐτὸ δὲν εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα ὁποιαδήποτε ἐκδήλωσι δυσφορίας ἢ καὶ ἀντιδράσεως ἐκ μέρους τοῦ τότε Πάπα. Ἀντιθέτως, ὅπως ἤδη τὴν 25ῃ Ἰουλίου 1967 τόνισε ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ΄ στὴν βούλλα

τούργημα τοῦ Πέτρου καὶ τῶν διαδόχων του μὲ αὐτοσυνειδησία θεωρεῖ ὡς ὑποχρέωσί του νὰ συντελῇ στὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὑπόκειται ὁμως στὴ διαρκὴ ἀπαίτησι τοῦ Εὐαγγελίου καὶ στὴν ἀδιάλειπτη καθοδήγησι τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ... Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω θερμῶς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, νὰ φωτίσῃ ὅλους ἐμᾶς, ποιμένες καὶ θεολόγους τῆς Ἐκκλησίας μας, γιὰ νὰ ἀναζητήσωμε ἀπὸ κοινοῦ μορφές, στίς ὁποῖες αὐτὸ τὸ ποιμαντικὸν λειτουργήμα θὰ ἀποδειχθῇ διακονία τῆς ἀγάπης, ἢ ὁποία θὰ ἀναγνωρίζεται τόσον ἀπὸ τοὺς μὲν, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους»²⁰¹.

Ὡς σχόλια στοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ΄ ἄς ἐπιτραπῇ νὰ παρατεθοῦν σχετικὲς ἀπόψεις μερικῶν διαπρεπῶν θεολόγων. Ὁ ἤδη μνημονευθεὶς διαπρεπὴς ἰησοῦίτης πατὴρ Wilhelm de Vries, καθηγητῆς τοῦ Παπικοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τοῦ Παπικοῦ Γρηγοριανοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ρώμης, ἐπεσήμανεν, ὅτι «ἡ ἀνατολικὴ παράδοσις, ὅταν ληφθῇ μὲ πλήρη σοβαρότητα ὑπ’ ὄψιν, θὰ ἠμποροῦσε νὰ βοηθήσῃ στὸ νὰ μετριάσθουν ὠρισμένες ὑπερβολές στὴν κατανόησι τοῦ πρωτείου καὶ ἔτσι νὰ τὸ καταστήσῃ δεκτὸ σὲ ὅλη τὴν Χριστιανωσύνη»²⁰². Ὁ σημερινὸς ὑπ’ ἀρ. 1 θεολόγος τοῦ Βατικανοῦ, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστεως καρδινάλιος Joseph Ratzinger, τὸ 1976, ὡς Καθηγητῆς τότε στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Regensburg, εἶχε τονίσει στὴν «Οἰκουμενικὴ Ἀκαδημία» τοῦ Graz, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ἡ Ρώμη, ἐν

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

«Anno inneunte», ἡ ὁποία ἐγχειρίσθηκε στὸν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, «νῦν, μετὰ μακροχρόνιον διαίρεσιν καὶ ἀμοιβαίαν ἀκατανοήσιαν, ὁ Κύριος δίδει ἡμῖν νὰ ἀνακαλύψωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὡς ἐκκλησίας ἀδελφάς, παρ’ ὅσα ἐμπόδια ὠρθώθησαν τότε μεταξὺ ἡμῶν»¹⁹⁹. Ἐξ ἄλλου τὴν 14ῃ Δεκεμβρίου 1975, ὅταν ἐworταζόταν στὴν Cappella Sixtina ἡ συμπλήρωσις 10 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἄρσι τῶν ἀναθεμάτων μεταξὺ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ΄ ἐπανελάβεν, ὅτι Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Ὁρθόδοξοι «ἐχομε συναντηθῇ ἐκ νέου ὡς ἀδελφοί» καὶ ὅτι «ἀπὸ τὴν πνευματικὴ μας ἀνανέωσι, ἀπὸ τὴν αὐταπάρνησι καὶ ἀπὸ τὴν ἐλευθέρα ροὴ τῶν ρεϊθρῶν τῆς ἀγάπης αὐξάνεται καὶ ὠριμάζει ἡ σφοδρὰ ἐπιθυμία γιὰ τὴν ἐνότητα»²⁰⁰. Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον στὸ παπικὸ Πρωτεῖο, εἶχαν προηγηθῇ οἱ ἑξῆς χαρακτηριστικὲς δηλώσεις τοῦ ἰδίου Πάπα Παύλου ΣΤ΄: «Τὸ διακονικὸν λει-

201. Ἡ περικοπὴ παρατίθεται στὴ μελέτη: Gregorios Laurentzakis, Eine historische Wende, ἐν: Cath. Press, Beilage, 19-10-1988, σ. 8.

202. Ἡ περικοπὴ ἀναφέρεται στὸ ἔργο: Γρηγορίου Λαρεντζάκη, Ἡ Ἐκκλησία Ρώμης καὶ ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆς — Συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν σχέσεων Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως βάσει πατερικῶν πηγῶν (Εἰρηναῖος, Βασίλειος, Χρυσόστομος), Θεσσαλονίκη 1983, σ. 143.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 327 τοῦ ὑπ’ ἀρ. 10 τεύχους.

199. Τόμος ἀγάπης, σ. 391.

200. ΤΟΜΟΣ ΑΓΑΠΙΣ, σ. 196.

σχέσει πρὸς τὴ διδασκαλία περὶ πρωτείου, δὲν πρέπει νὰ ζητῇ ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι διατυπώθηκε καὶ βιώθηκε κατὰ τὴν πρώτη (χριστιανικὴ) χιλιετία. Ὅταν ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας τὴν 25ῃ Ἰουλίου 1967, κατὰ τὴν ἐπίσκεψι τοῦ Πάπα στὸ Φανάρι, χαρακτηρίζε αὐτὸν ὡς διάδοχον τοῦ Πέτρου, ὡς τὸν πρῶτον στὴν τιμὴ ἀνάμεσά μας, τὸν Προκαθήμενον τῆς ἀγάπης, βρισκόταν στὸ στόμα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡγέτου τὸ οὐσιώδες περιεχόμενον τῶν περὶ πρωτείου ἐκφράσεων τῆς πρώτης χιλιετίας καὶ περισσότερα δὲν πρέπει νὰ ζητῇ ἢ Ρώμη»²⁰³. Καὶ ὁ διακεκριμένος θεολόγος Yves Congar εὐχεται μίαν ἀλλαγὴ στὴν ἀντίληψι περὶ πρωτείου, ὅταν λέγη: «Ένας παπικὸς θεσμός, ὅπως διαμορφώθηκε στὴν ἱστορία, συγκεντρωτικός, ἱμπεριαλιστικός, μὲ αὐθεντικὴ ἐξουσία ἐν στενῇ ἐννοίᾳ — ὄχι! Ένας παπικὸς θεσμός, πὺ ἔχει τὴν πρωτοκαθεδρία τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἐνότητος σ' ἓνα συναδελφικὸ (συλλογικὸ) καὶ συνοδικὸ σύστημα — διατί ὄχι;»²⁰⁴.

Τὸ πρῶτον μέρος τῶν λόγων αὐτῶν τοῦ Yves Congar ὑπενθυμίζει ἐκείνην τὴν περὶ παπικοῦ πρωτείου ἀντίληψι, τὴν ὁποία σαφῶς καταδικάζει καὶ ὁ ρωμαιοκαθολικὸς Διευθυντὴς τοῦ «Ἀνατολικοεκκλησιαστικοῦ Ἰνστιτούτου» (Ostkirchliches Institut) στὴν πόλι Regensburg πατὴρ Δρ Albert Rauch, ὅταν εὐθαρσῶς ἐπισημαίνει, ὅπως ἤδη ἔχομε τονίσει, ὅτι ἡ οὐνικὴ προσπάθεια στηρίχθηκε στὴν ἀλλαγὴ τῆς παλαιοχριστιανικῆς Ἐκκλησιολογίας καὶ στὴν προβολὴ τῆς «ὕπερκυριαρχίας τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρώμης» (Oberherrschaft des Bischofs von Rom)²⁰⁵ καὶ στὴν «ὀλοκληρωτικὴ καθυπόταξι» (totale Unterwerfung) τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς «ὑπὸ τὸ πρωτεῖον δικαιοδοσίας τοῦ Ρωμαίου ἐπισκόπου» (unter den Jurisdiktionsprimat des römischen Bischofs), εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐπανενωμένη Ἐκκλησία νὰ εἶναι «ἐνωμένη ὑπὸ ἓνα ποιμένα καὶ νὰ καθοδηγῆται μοναρχικῶς σχεδὸν ὡς ἓν πολιτικὸν κράτος» (... geeint unter einem Hirten und monarchisch geführt fast wie ein weltlicher Staat)²⁰⁶.

Ἄς ἐπιτραπῇ ἀκόμη νὰ ἐπαναλάβουμε καὶ στὸ παρὸν ἄρθρον μας, ὅτι καὶ ὁ διακεκριμένος ρωμαιοκαθολικὸς καθηγητὴς Δρ Johannes Feiner (Ζυρίχη), ἀναφερόμενος στὸ παπικὸν πρωτεῖον, ἀποκηρύττει «μίαν ἀνιστόρητη (ἐτεροχρονισμένη) προβολὴ στὸν χρόνον πρὸ τοῦ σχίσματος ἐννοιῶν, πὺ διαμορφώθηκαν βραδύτερον, καὶ μιᾶς μεταγενεστέρως πράξεως στὴ διακυβέρνησι τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν Ρωμαῖο ἐπίσκοπο»²⁰⁷.

Πρὸ τοῦ σχίσματος, ὡς προσθέτει ὁ καθηγητὴς Feiner, ὑπῆρχεν ὄχι «πρωτεῖον δικαιοδοσίας» (Jurisdiktionsprimat), ἀλλὰ ἓνας καθοδηγητικὸς ρόλος πὺ ἀναγνωρίζετο ἀπὸ ὅλους (moderari communi consensu), «μία περιστατικὴ ἀνάμειξις τοῦ Ρωμαίου ἐπισκόπου, ὅταν κινδύνευε ἡ ἐνότης καὶ ἡ καθαρότης τῆς πίστεως καὶ ὅταν ὑπῆρχε κρίσις στὴν ἀντιμετώπισι τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, ἐπομένως πρόκειται γιὰ μία ἐπικουρικὴ («subsidiäre») ἐκδήλωσι τοῦ λειτουργήματος τοῦ Πέτρου, πὺ γινόταν ἐνεργό, ὅταν δὲν ἦταν ἀρκετὴ ἡ ἐνέργεια τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ὁργάνων. Θὰ ἤμποροῦσε κανεῖς νὰ μιλήσῃ γιὰ ἓνα λειτουργικὸν ἐπαγωγυπνήσεως καὶ διαιτησίας τοῦ Ρωμαίου ἐπισκόπου στὴν ὑπηρεσίᾳ τῆς ἐνότητος καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς εἰρήνης στὴν Ἐκκλησίᾳ»²⁰⁷.

Ἐκ τούτων γίνεται φανερό, διατί δημιουργεῖ ἀπογοήτευσι τὸ γεγονὸς, ὅτι, ἐνῶ ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' τόνιζε τὴν ἀνάγκη «νὰ ἀναζητήσωμε ἀπὸ κοινοῦ μορφές», στίς ὁποῖες ἡ διακονία τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης «θὰ ἀποδειχθῇ διακονία τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία θὰ ἀναγνωρίζεται τόσο ἀπὸ τοὺς μέν, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους»²⁰⁸, ὁ σημερινὸς Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' «ἐπαναλαμβάνει τίς μεσαιωνικὲς ἀναχρονιστικὲς προνομίες του» καὶ σὲ σειρᾷ προσφάτων δημοσιῶν ὁμιλιῶν του στὴ Ρώμη προσέβαλεν ὁ ἴδιος τίς ἀπαράδεκτες κυριαρχικὲς ἀξιώσεις τοῦ Παπισμοῦ, ὅπως αὐτὲς διατυπώθηκαν στίς ἀποφάσεις τῆς Α' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ, τὴν ὁποία ὁ ἴδιος ρητῶς ἐπικαλεῖται²⁰⁹. (Συνεχίζεται)

203. Joseph Ratzinger, Prognosen für die Zukunft des Ökumenismus, ἐν: Ökumene - Konzil - Unfehlbarkeit, ἐκδ. PRO ORIENTE (Wien), Innsbruck - Wien - München 1979, σ. 212.

204. Γρηγορίου Λαρεντζάκη, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 142.

205. Albert Rauch, Orthodoxe Ekklesiologie..., σ. 322.

206. Αὐτόθι.

207. Johannes Feiner, Dekret über den Ökumenismus - Kommentar, σ. 96.

208. Ἰδὲ ὑποσημ. 201.

209. Πρβλ. λ.χ. τὴν δημοσίᾳ ὁμιλίᾳ τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου Β', πὺ ἐγίνε τὴν 24ῃ Φεβρουαρίου 1993 στὴ Ρώμη καὶ δημοσιεύθηκε στὴν ἐφημερίδα τοῦ Βατικανοῦ L' Osservatore Romano (γεσμ. ἐκδ. τῆς 5 Μαρτίου 1993, ἀρ. 9, σ. 2) ὑπὸ τὸν τίτλον: «Der Petrusdienst des Bischofs von Rom als Hirt der Gesamtkirche».

Ο ΑΠΟ ΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΥΣ*

Ἡ σημερινή σεμνή τελετὴ ἀναφέρεται στὸ πρόσωπο καὶ τὴ δράση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Σεραφεῖμ κατὰ τὴν πεντηκονταετή καὶ πλέον ἐνεργὸν παρουσίᾳ του στὸ προσκήνιο τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ γενικώτερου ἐθνικοῦ μας βίου. Ἡ λαμπρότητα τῆς ἐκδηλώσεως τιμᾷ τὸ ἀκμαῖο πνευματικὸ φρόνημα τοῦ μεγάλου λαοῦ τῆς Ἡπείρου, τὸ ὁποῖο συντονίσθηκε μὲ τοὺς παλμοὺς τῆς Δωδωναίας Ἑστίας γιὰ νὰ ἐκ-

σπουδῶν τοῦ ἐκάρη μοναχὸς τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης (Μαΐος 1938), χειροτονήθηκε δὲ διάκονος ἀπὸ τὸν τότε μητροπολίτη Κορινθίας καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Ἀντιβασιλέα Δαμασκηνό, ὁ ὁποῖος τὸν χειροτόνησε ἐπίσης καὶ πρεσβύτερο (1942).

Ὡς διάκονος καὶ ὡς ἀρχιμανδριτὴς τοῦ ἱ. ναοῦ Ἀγίου Λουκά Πατησίων ἔδειξε ιδιαίτερη εὐαισθησία γιὰ τὴν ὁργάνωση τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς ἐνορίας στοὺς δύσκολους καιροὺς τῆς γερμανικῆς κατοχῆς. Ἡ πράγματι ἐντυπωσιακὴ καὶ πλήρης ἀφιέρωσή του στὴ μέριμνα τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν τῆς ἐνορίας, μὲ τὰ καθημερινὰ «*συσσίτια*» γιὰ 600 καὶ πλέον ἄπορα παιδιά καὶ μὲ τὴν ἀμέριστη νοσοκομειακὴ καὶ φαρμακευτικὴ ὑποστήριξη τῶν ἀσθενῶν, ἐξέφραζε τὴ βαθύτερη θεολογικὴ του πεποίθηση γιὰ τὴν εὐρύτητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας στὴν ἐνοριακὴ τῆς βάσι. Ὁ ἄρτος τῆς θ. εὐχαριστίας προεκτεινόταν μὲ τὸ φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς ἐνορίας στὴν κοινωνία γιὰ νὰ ζῇ ὁ κόσμος, ὁ δὲ ἀνήσυχος ἀρχιμανδριτὴς δὲν διαχώριζε τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὡστόσο, δὲν ἐξαντλήθηκε μόνο στὸ κοινωνικὸ ἢ τὸ πνευματικὸ ἔργο τῆς ἐνορίας σὲ μία περίοδο γενικώτερης ἐθνικῆς συμφορᾶς. Ἦταν ἔτοιμος πνευματικὰ νὰ ἐνταχθῇ στὴν ἐπικίνδυνη δράση τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως ἐναντίον τῆς ναζιστικῆς κατοχῆς. Ἦταν ἔτοιμος νὰ ἀκολουθήσῃ τὴ μεγάλη παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ κλήρου τῆς στοὺς μεγάλους ἀγῶνες τοῦ ἔθνους μας. Ἦταν ἔτοιμος νὰ ἀναδειχθῇ σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον λαμπρὰ σύμβολα τῆς ἀλληλοπεριχωρήσεως Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑλληνισμοῦ μέσα στὸ τιμημένο μὲ ἀγῶνες καὶ θυσίες ράσο τοῦ κληρικοῦ.

Ὅταν ἐγκατέλειπε τὴν πάνδημη ἀναγνώριση τῆς κοινωνικῆς του διακονίας καὶ τὴν εὐθύνη τῆς ποιμαντικῆς μέριμνας τῆς ἐνορίας τοῦ Ἀγίου Λουκά γιὰ νὰ ὀρκισθῇ πλήρη ἀφιέρωση στὸν ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως (Σεπτέμβριος 1943), τότε ἦταν ἡ *κορυφαία στιγμή*, κατὰ τὴν ὁποία ἡ προσωπικότητά του ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς ἐνοριακῆς διακονίας γιὰ νὰ ἀγκαλιάσῃ τὸ σίκρισμα τῆς ἀγωνίας καὶ τῆς ὑπερηφάνειας τοῦ ἔθνους. Τότε ὁ ἄριστος οἰκονόμος τῆς πείνας, τῶν στερησέων καὶ τῆς ταπεινώσεως τοῦ λαοῦ ἐμπιστεύεται τὴ μέριμνα αὐτὴ στοὺς συλλειτουργοὺς του, γιὰ νὰ ταυτισθῇ μὲ τὴν ἀγωνιστικὴ συνείδηση τοῦ ἔθνους. Τότε ἀκριβῶς σαρκώθηκε τὸ ὑπόροχο

Τοῦ Καθηγητοῦ κ. Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ

φράση τὴν εὐγνωμοσύνη του πρὸς τὸν ὁμόψυχο ποιμέναρχη του κατὰ τοὺς χαλεποὺς καιροὺς τοῦ ἔθνους μας βίου. Οἱ ὀφειλετικῶς ἐκφράζοντες τὴν εὐγνωμοσύνη γιὰ ὅσα εὐεργετήθηκαν καὶ ὁ δεχόμενος μὲ ἐντυπωσιακὴ σεμνότητα τὴν ἀναγνώριση τῆς προσφοράς του στὸν κοινὸ ἀγῶνα τοῦ ἡπειρωτικοῦ λαοῦ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ συμβατικὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἄξιοι τῆς ἴσης τιμῆς. Τοὺς ἐνώνει ἡ πανηπειρωτικὴ ὁμοψυχία ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ ὁράματος, ὥστε ὁ ὁμῶν νὰ μὴ διακρίνῃ σήμερον ποῖος εἶναι ὁ προσφέρων καὶ ποῖος ὁ δεχόμενος!...

1. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ, κατὰ κόσμον Βησσαρίων Τίκας, γεννήθηκε τὸ 1913 στὸ Ἀρτεσιανὸ Καρδίτσας ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς γονεῖς Χρῆστο καὶ Εὐαγγελία, ἡ ἡπειρωτικὴ καταγωγή τῆς ὁποίας τὸν συνέδεσε ἐκ κοιλίας μητρὸς μὲ τὴν ἡπειρωτικὴ ρίζα του. Γόνος μιᾶς παραδοσιακῆς ἀγροτικῆς οἰκογενείας ἔζησε ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὴν ἀπερίεργη εὐσέβεια τῆς ὀρθόδοξης λατρείας, συμπλήρωσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα στὶς ἱερατικὰς σχολὰς Ἀρτας καὶ Κορίνθου, ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ ἀποφοίτησε μὲ τὸν βαθμὸ «*ἄριστα*». Ἡ πορεία του πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴ διακονία εἶχε ἡδη προδιαγραφῇ. Μετὰ ἀπὸ ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις ἐγγράφηκε τὸ 1936 στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀποφοίτησε τὸ 1940 μὲ τὸν βαθμὸ «*λίαν καλῶς*». Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν

* Ὁμιλία στὴ διάρκεια ἐκδηλώσεως τῆς «Δωδωναίας Ἑστίας» πρὸς τιμὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ποὺ ἐγίνε στὸ «Πολεμικὸ Μουσεῖο» τὴν 4-6-1993.

σύμβολο τῆς ἄρρηκτης ἐνότητας τῆς Ὁρθοδοξίας μετὰ τὸ ἔθνος στὸ νεανικὸ πρόσωπο τοῦ τριαντάχρονου ἀρχιμανδρίτη, τὸ ὁποῖο ὑπηρετήθηκε ἔκτοτε μετὰ ὑψηλὸ φρόνημα ἐθνικῆς εὐθύνης καὶ μετὰ ἐντυπωσιακὴ συνέχεια σὲ ὅλους τοὺς ἀγῶνες τοῦ ἔθνους μας.

Ἡ μετάβασί του διὰ μέσου Πατρῶν καὶ Ἀγρινίου στοὺς Σκιαδάδες τῆς Ἀρτας, ὅπου ἦταν τὸ Στρατηγεῖο τοῦ ΕΛΕΣ ὑπὸ τὸν στρατηγὸ Ναπολέοντα Ζέρβα, ἦταν ἀναμφιβόλως ἓνα πολυσήμαντο γεγονός γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀντίσταση. Ἡ παρουσία τοῦ φλογεροῦ ἀρχιμανδρίτη αἰσθητοποιοῦσε πληρέστερα ὄχι μόνον τὴν ιερότητα τῶν σκοπῶν τοῦ ἀγῶνα, ἡ ὁποία ἐπισφραγίστηκε μετὰ τὴν τελετὴ εὐλογίας τῶν σημαιῶν καὶ ἀγιασμοῦ τῶν ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁλόθυμὴ ὑποστήριξη τοῦ ἀγῶνα αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ πρόθυμη συμμετοχή του σὲ ἐξαιρετικὰ ἐμπιστευτικὰ καὶ ἐπικίνδυνες ἀποστολὰς ὑπῆρξαν οἱ καρποὶ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀποφάσεως, ἡ ὁποία ἐπιβεβαιωνόταν σὲ κάθε κρίσιμη στιγμή.

Ἡ ἀνάλυση τῆς ἀποφάσεως σὲ συγκεκριμένα γεγονότα τοῦ ἀγῶνα θὰ ἦταν ἀσκόπη ἢ ἴσως καὶ ἄδικη, ἀφοῦ τὸ ἔλασσαν ὑπὸ τοῦ μερίζονος εὐλογεῖται. Ἡ μεγάλη ὁμως ἀπόφαση, τὸ σύμβολο τῆς ἄρρηκτης ἐνότητας Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑλληνισμοῦ, λειτουργοῦσε στὸ βάθος τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἑλλήνα κληρικοῦ καὶ προδιέγραφε τὴν ὅλη πορεία τοῦ τιμωμένου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος. Ὁ στρατηγὸς Ναπολέον Ζέρβας περιέβαλλε μετὰ ἐξαιρετικὸ σεβασμὸ καὶ ἀταλάντευτὴ ἐμπιστοσύνη τόσο τὴν προσωπικότητα, ὅσο καὶ τὶς πολὺτιμες ὑπηρεσίες του στὸν πολὺπτυχο ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως, ἡ δὲ Πολιτεία τὸν ἐτίμησε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση διὰ τοῦ χρυσοῦ ἀριστείου ἀνδρείας, τοῦ πολεμικοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ μεταλλίου ἐξαιρέτων πράξεων. Ἦταν μία ἐλάχιστη ἀναγνώριση τῆς ἀνεκτίμητης σημασίας τῆς προσφορᾶς του στὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια τῆς ἐθνικῆς μας αὐτοσυνειδήσεως.

2. Ἡ ἐπιστροφή στὴν ἐνορία τοῦ Ἀγίου Λουκά Πατησίων ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἦταν ἐπιστροφή ἐνὸς πνευματικοῦ ἡγέτη, ὁ ὁποῖος ἀφιερώθηκε καὶ πάλι στὴ θεραπεία τῶν πληγῶν τοῦ ποιμνίου του ἀπὸ τὴ ναζιστικὴ κατοχὴ καὶ τὸν ἐμφύλιο σπαραγμὸ. Ὁ φιλανθρωπικὸς σύλλογος «Ἄγιος Λουκάς» ἀνέπτυξε εὐρύτατὴ δράση καὶ ἀναδείχθηκε σὲ πρότυπο ὁργανώσεως τῆς κοινωνικῆς διακονίας τῆς ἐνορίας, ἀλλὰ ἡ ἀκτινοβολία τῆς προσωπικότητος τοῦ ἐνθουσιώδους ἀρχιμανδρίτη εἶχε ἤδη ὑπερβῆ τα τοπικὰ ὅρια. Ἡ ψυχὴ του εἶχε ζυμωθῇ μετὰ τὶς ἀνεξίτηλες ἐμπειρίες τῶν σκληρῶν ἀγῶνων στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου, ἐνῶ ἡ σκέψις του ἀγκάλιαζε ὅλα τὰ ἀνεκπλήρω-

τα ὁράματα τοῦ ἡρωϊκοῦ τῆς λαοῦ. Ὁ ἀπὸ Ἰωαννῶν ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σπυρίδων Βλάχος, ἡ περὶφημη «εὐσεβὴς πηγή» τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνα καὶ τὸ ἐπίσης ὑπέροχο σύμβολο τῆς ἄρρηκτης ἐνότητας Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑλληνισμοῦ, γνώριζε τοὺς ἀγῶνες του καὶ ἀναγνώριζε στὸν αὐθόρμητο γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μία αὐθεντικὴ προέκταση τοῦ προσώπου του.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τὸν ἐξέλεξε Μητροπολίτη Ἀρτης (1949-1958) σὲ ἡλικία μόλις 36 ἐτῶν. Ἐν τούτοις, ποτὲ δὲν ἐγίνε σαφές, ἂν ἡ ἐκλογή ἐκείνη ἦταν μία ἐπιβράβευση τῆς μεγάλης ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς του προσφορᾶς ἢ μία νέα ἀποστολὴ στὴν κατεστραμμένη γῆ τῆς Ἡπείρου. Ἀπὸ τὰ 74 χωριὰ τοῦ νομοῦ τὰ 47 ἦσαν πυροπαθῆ, ἐνῶ ἡ πείνα, οἱ στερήσεις καὶ ὅλα τὰ δεινὰ τῆς κατοχῆς καὶ τοῦ ἐμφύλιου σπαραγμοῦ εἶχαν σκληρύνει τὶς ἀνθρώπινες σχέσεις σὲ μία ἀποδιοργανωμένη κοινωνία. Καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ κτίριο τῆς Μητροπόλεως εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ τοὺς ἀστέγους. Ὁ ἀγέρωχος Μητροπολίτης ἐγκαταστάθηκε μετὰ ἐνοίκιο σὲ ἓνα μικρὸ διαμέρισμα καὶ ἀφιερώθηκε νύκτα καὶ ἡμέρα στὴν ἀμεση κινητοποίηση ὅλων τῶν θεσμικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν δυνάμεων γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση τῶν κατεστραμμένων ναῶν, σχολείων καὶ ἐστιῶν τοῦ ἐμπερίστατου λαοῦ του. Τὰ εὐαγγέλιοντα (νοσοκομεῖο, γηροκομεῖο, οἰκοτροφεῖο, φιλόπαιχνο ταμεῖο, μαθητικὲς κατασκηνώσεις κ.ἄ.) συνδέθηκαν ὄχι μόνον μετὰ τὴν κοινωνικὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ ἐνθουσιαστικὸ φρόνημα τοῦ Μητροπολίτη γιὰ τὴν θεραπεία τῶν πληγῶν τοῦ ὑπερήφανου καὶ δημιουργικοῦ ἡπειρωτικοῦ λαοῦ. Ἡ δοκιμασμένη στοὺς ἀγῶνες τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως προσωπικότητά του ἀκτινοβολοῦσε ἐλπίδα στὸν λαὸ του καὶ πολλαπλασίαζε τὴ δημιουργικὴ του ἀγωνιστικότητα. Ὁ ἐνθουσιώδης Μητροπολίτης Ἀρτας στὴν πραγματικότητα δημιουργοῦσε τὴ Μητρόπολιν, τὴν ὁποία τοῦ ἐμπιστεύθηκε ἡ Ἐκκλησία νὰ ποιμάνῃ σὲ τόσο κρίσιμους καιροὺς.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀρτης ὁμως εἶχε ἤδη ταυτισθῇ μετὰ ὁλόκληρο τὸν ἡπειρωτικὸ λαὸ ὄχι μόνον μέσα ἀπὸ τὶς ἡπειρωτικὲς του καταβολές, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς κοινούς ἀγῶνες τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως. Οἱ δεσμοὶ αἵματος καὶ οἱ κοινοὶ ἀγῶνες καταργοῦσαν τὴν συνείδησίν του ὅποιεσδήποτε διοικητικὲς ἢ ἐκκλησιαστικὲς ὁριοθετήσεις. Μέσα ἀπὸ τὸν λαὸ τῆς Μητροπόλεως του ἔβλεπε τὶς ἀγωνίες ὁλόκληρου τοῦ ὑπερήφανου λαοῦ τῆς μαρτυρικῆς Ἡπείρου καὶ ζοῦσε μετὰ ἰδιαίτερη ὁδύνη τὰ μαρτύρια τῶν ἀλύτρωτων ἀδελφῶν του τῆς Βόρειας Ἡπείρου. Ζυμωμένος μετὰ τὸ ὄραμα τῆς ἐλευθερίας μέσα στοὺς σκληροὺς ἀγῶνες

της ἐθνικῆς ἀντιστάσεως, ἦταν ὁ ἀσπασίαςτος πνευματικός του ἡγέτης, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ σθένος καὶ τὴν ἀκτινοβολία γιὰ νὰ κρατήσῃ ἀσβεστή τὴ δάδα τῆς ἐλπίδας γιὰ τοὺς ἀλύτρωτους ἀδελφούς του. Στὶς 17 'Οκτωβρίου 1956 ἴδρυσε, μετὰ ἀπὸ ὥριμη σκέψη, τὸν «*Ἐθνικὸ Σύνδεσμο Ἀπελευθερώσεως Βορείου Ἡπείρου*». Ὁ ὅρκος τῶν μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου ἐκφράζει μὲ τὴ λιτότητά του ὄχι μόνον τὸ μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ χρέους, ἀλλὰ καὶ τὶς ἰδιαίτερες δυσκολίες τοῦ προτεινόμενου ἀγώνα: «*Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν συνείδησίν μου, ὅτι θὰ ἐργασθῶ μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεών μου καὶ θὰ ἀγωνισθῶ μέχρι τελευταίας ρανίδος τοῦ αἵματός μου διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου Ἀπελευθερώσεως Βορείου Ἡπείρου*».

Στὸν ὅρκο αὐτὸ συγκεφαλαιωνόταν ἡ κοινὴ συνείδηση ὅλων τῶν ὁπουδήποτε γῆς Ἡπειρωτῶν γιὰ νὰ διακηρυχθῇ ἡ ἐθνικὴ ἀγωνία ἐναντίον τῆς ἀναληθείας τῆς διεθνούς διπλωματίας στὸ μακροχρόνιο βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα. Μόνον ἡ μαρτυρία τῆς πίστεως τοῦ ἀγωνιστῆ ἱεράρχῃ προσέδιδε μία λογικὴ ἐλπίδα στὰ πλαίσια τοῦ παράλογου ἀνταγωνισμοῦ τῶν δύο μεγάλων ἀντιπάλων συνασπισμῶν τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου. Οἱ ἐθνικοὶ ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας πυροδοτήθηκαν πάντοτε ἀπὸ τὴν πίστη στὸν Θεό, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ὑπῆρξαν ποτὲ μόνον ἕνα λογικὸ ἀποτέλεσμα μίας μονοσήμαντης στρατηγικῆς ἢ διπλωματικῆς λογικῆς. Ἀλλωστε, τὸ βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα δὲν εἶχε ἐπιλυθῇ μέσα ἀπὸ τὴ λογικὴ τῶν στρατηγικῶν κινήσεων ἢ τῶν διπλωματικῶν ἐλιγμών. Ὁ ἡγέτης τοῦ ἀγώνα εἶχε πλήρη συνείδηση τῶν ἤδη διαπιστωμένων ἀδιεξόδων καὶ τῆς λεπτότητας τοῦ προβλήματος, γι' αὐτὸ καὶ στὴν πρώτη Ἐγκυκλίῳ του πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Βορειοηπειρώτες τονίζει μὲ χαρακτηριστικὴ σαφήνεια: «*Οἱ ἐθνικοὶ ἀγῶνες ἐπιτυχάνουν τότε μόνον, ὅταν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι τοὺς διεξάγουν, ξεκινοῦν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ πίστιν πρὸς τὴν ἰερότητα αὐτῶν. Ἐπιβάλλεται ἐπομένως εἰς ὅλους μας ἐνότης, σύνεσις εἰς τὰς ἐνέργειάς μας καὶ ἀποφασίς δι' οἵανδήποτε θυσίαν, παραμερίζοντες κάθε ματαιοδοξίαν καὶ συντρίβοντες τὸν ἐγωισμόν, ὁ ὁποῖος γίνεται πρόξενος κακῶν πάντοτε καὶ οὐδενὸς καλοῦ...».*

3. Ὁ ἀσπασίαςτος ἡγέτης τοῦ ἀγώνα σάρκωνε πλέον τὴ συνείδηση, τὴν ἀγωνία καὶ τὶς ἐλπίδες ὁλόκληρου τοῦ ἡπειρωτικοῦ λαοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐκείθεν τῶν συμβατικῶν συνόρων τῆς χώρας. Ὡς καλὸς ποιμένας ἔδωσε τὴν ψυχὴ του στὸν λαό του καὶ ὁ λαὸς του τὴν πῆρε γιὰ νὰ τὴν κἀνῃ καὶ δική του ψυχῇ. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀναγνώρισε τὴν

ἄρρηκτη σχέση ποιμένου καὶ λαοῦ μὲ τὴν ἀπόφασή της νὰ ἀναθέσῃ στὸν ἀκαταπόνητο ἐργάτη τῆς πανηπειρωτικῆς ὁμοψυχίας τὴ διαποίμηση τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἰωαννίνων (1958-1974), τῆς μεγάλης καὶ ἱστορικῆς πρωτεύουσας τῆς Ἡπείρου. Τὸ νέο ὁμως κέντρο τῆς ποιμαντικῆς του εὐθύνης ἔφερε τὸν ἀγωνιστὴ ἱεράρχῃ ἐγγύτερα στὶς κραυγὲς τῆς ἀγωνίας τῶν ἀλύτρωτων ἀδελφῶν του. Στὸ φιλόδοξο αὐτὸ πολιτικὸ καὶ πνευματικὸ κέντρο τοῦ ἡπειρωτικοῦ λαοῦ διέκρινε εὐκρινέστερα τὴν εὐρύτητα τῶν ὁρίων ὄχι μόνον τῆς ποιμαντικῆς του διακονίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐθνικῆς του εὐθύνης. Βεβαίως, ὁ ἴδιος ἀδυνατοῦσε πάντοτε νὰ διαχωρίσῃ τὸ ἐθνικὸ του χρέος ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ του ἀποστολή, ὅπως ἄλλωστε θεωροῦσε πάντοτε ἀδιανόητη τὴν ὁποιαδήποτε διάκριση μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας του. Οἱ ταυτίσεις αὐτὲς Ὁρθοδοξίας καὶ Ἐθνους, Ἐκκλησίας καὶ Λαοῦ προσδιόρισαν μὲ ἐντυπωσιακὴ συνέχεια καὶ συνέπεια τὴν ὑπερπεντηκονταετὴ παρουσία του στὸ προσκήνιο τοῦ ἐθνικοῦ καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μας βίου.

Κατὰ τὴ δεκαεξαετὴ ἀρχιερατεία του στὴ Μητρόπολη Ἰωαννίνων δὲν ἀνοιξε ἕνα νέο κύκλο ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, ἀλλὰ διηύρυνε τὴν ἀκτίνα τοῦ ἰδίου ἡπειρωτικοῦ κύκλου, τὸν ὁποῖο εἶχε χαράξει μὲ τὴ συμμετοχὴ του στοὺς ἀγῶνες τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως καὶ μὲ τὴν ἐνδεκαετὴ ποιμαντορία του στὴ Μητρόπολη Ἀρτης. Ἡ ἀνύστακτη μέριμνα γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ λαοῦ του δὲν περιοριζόταν μόνον στὴν ἐλλαδικὴ περιφέρεια τῆς ἡπειρωτικῆς γῆς, ἀλλὰ ἐκτείνονταν σὲ ὅλους τοὺς ἀλύτρωτους καὶ στοὺς ἀπόδημους Ἡπειρώτες, οἱ ὁποῖοι, ὁπουδήποτε γῆς καὶ ἂν εὐρίσκονται ἢ δημιουργοῦν, ἀντλοῦν δύναμη ἀπὸ τοὺς παλμούς τῆς καρδιάς τῆς Ἡπείρου καὶ σ' αὐτὴ δωρίζουν τὴν ἐκλεκτὴ μερίδα τοῦ μόχθου τους. Πιστὸς οἰκονόμος τῆς ἱερᾶς αὐτῆς παρακαταθήκης καὶ ἡγέτης τοῦ ἀγώνα γιὰ τὴ διατήρηση ἀσβεστής τῆς κανδήλας τῶν ἐλπίδων τῶν Βορειοηπειρωτῶν, κατέβαλε κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ τὴ συντήρηση τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἔκρινε ἀναγκαῖα καὶ αὐτὴ ἀκόμη τὴ συγκρότηση Ὁμάδος ἐθελοντῶν, ἡ ὁποία μόνον κατὰ τὴν περίοδο 1961-1962 εἰσέβαλε στὴ Βόρεια Ἡπειρο 27 φορὲς γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ προγραμματισμένες ἀποστολὰς μὲ σκοπὸ τὴν κινητοποίηση τῶν Βορειοηπειρωτῶν καὶ τὴν προβολὴ τοῦ βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος στὴν ἐθνικὴ μνήμη καὶ στὸ προσκήνιο τῶν ἐκκρεμῶν σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο ζητημάτων τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου.

Οἱ ἀγῶνες του γιὰ τοὺς ἀλύτρωτους Βορειοηπειρώτες δὲν περιορίσαν βεβαίως τὴν ποιμαντικὴ του δράση στὴ μητρόπολη τῶν Ἰωαννίνων. Ἀνακαίνισε

και έπεξέτεινε με νέο κτίριο τὸ γηροκομείο Ζωσιμαδῶν, ἰδρυσε οἰκοτροφεία γιὰ φοιτητές και μαθητές, συνέστησε 35 ἐκκλησιαστικούς σταθμούς πρώτων βοηθειῶν στὰ δυσπρόσιτα χωριά τῆς Λάκκας Σουλίου και Ντουσκάρας, ὁλοκλήρωσε τὶς κτιριακές ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς, ἐπισκεύασε τὴν παλαιὰ Ζωσιμαία σχολή, ἀνήγειρε ἢ ἐπεξέτεινε τὰ κτίρια τῶν ποικίλων κληροδοτηματικῶν *Τεχνικῶν σχολῶν*, ἰδρυσε σχολή οἰκιακοῦ προσωπικοῦ γιὰ τὶς μεταναστεύουσες νεάνιδες, ὀργάνωσε παιδικούς σταθμούς και γενικότερα ἔδειξε ἱερὸ ζῆλο γιὰ τὴν ἀμεση ἀξιοποίηση ὅλων τῶν κληροδοτημάτων και τῶν πόρων τῆς Μητροπόλεως ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν και τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ του. Τὸ *Φιλόπτωχο ταμεῖο* τῆς Μητροπόλεως και ἡ *προσωπικὴ συμβολή* τοῦ ποιμενάρχῃ με ὅλα τὰ δικαιώματά του ἀπὸ τὶς ἱεροτελεστίες συμπλήρωναν τὶς τυχὸν ἐλλείψεις τοῦ ἐνοριακοῦ και τοῦ εὐρύτερου θεσμικοῦ πλαισίου κοινωνικῆς μέριμνας.

Εἰδικώτερη ὁμως μνεία πρέπει νὰ γίνη γιὰ τὴν ἀνεκτίμητη ἡθικὴ και ὕλικὴ συμβολή του στὴν ἰδρυση τοῦ *Πανεπιστημίου* τῶν Ἰωαννίνων ὑπὸ τὴ σαφῇ προοπτικῇ τῆς γενικώτερης ἀναβαθμίσεως τῆς Παιδείας τῆς Ἡπείρου. Ἦδη τὸ 1961 εἶχε προετοιμάσει τὸ ἔδαφος γιὰ τὴν πρωτοποριακὴ πράγματι πρόταση πρὸς τὸν τότε Πρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως Κωνστ. Καραμανλὴ περὶ ἰδρύσεως *ιδιωτικοῦ Πανεπιστημίου* στὰ Ἰωάννινα με τὴν πλήρη οἰκονομικὴ κάλυψη τῆς λειτουργίας του ἀπὸ τοὺς πόρους τῆς Μητροπόλεως και τῶν κληροδοτημάτων: «*Ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων, τονιζόταν στὸ Ὑπόμνημα, ὡς κέντρον ἐκφράσεως τῶν ὁραματισμῶν και πόθων πάσης ἡπειρωτικῆς ψυχῆς, τῆς τε πατρίου γῆς και τῆς διασποράς, ἐμφανίζει, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, πρὸς ὅλους τοὺς πολιτικούς τομεῖς ἔφεσιν δραστηριότητος, ἀλλὰ και ἐπιτεύγματα τῆς ιδιωτικῆς πρωτοβουλίας λίαν σημαντικά... Νῦν διὰ τὴν Ἡπειρον εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν προβάλλει αἶτημα ὑψηλόν, ἀφορῶν εἰς τὴν ἀξιοποιῆσιν τάσεων και δυνατοτήτων πνευματικῆς προόδου ἐντι μείζονος, διὰ τῆς ἰδρύσεως Πανεπιστημίου, ἀνεφίκτου ἀπὸ πλευρᾶς Πολιτείας, λόγῳ τῶν ἀπαιτουμένων βαρειῶν οἰκονομικῶν προϋποθέσεων, ἡχθήμεν... ὅπως ἐπιδιώξωμεν τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς ἐν προκειμένῳ εὐγενούς, ἀλλὰ και ἐθνωφελούς ἡπειρωτικῆς ἐφέσεως, στηριζόμενοι εἰς ἱδια οἰκονομικά μέσα... Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο θέλει ἔσται ἀνεξάρτητος, αὐτοτελὴς και αὐτοδιοίκητος Ὁργανισμὸς κοινῆς ὠφελείας, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀννψώσεως τῆς ἐπιστημονικῆς στάθμης τῆς Ἡπείρου και ὁλοκλήρου τοῦ εὐαισθήτου τούτου τῆς χώρας τμήματος*

και διαχύσεως τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον ποσοστὸν Ἑλλήνων...».

Οἱ ἀγῶνες του ἀπέδωσαν τοὺς ἐπιθυμητοὺς καρποὺς γιὰ τὸν λαὸ τῆς Ἡπείρου και τῆς βορειοδυτικῆς Ἑλλάδος γενικώτερα. Με δική του πρωτοβουλία παραχωρήθηκε τὸ 1964 τὸ κτίριο τῆς περιφημῆς Ζωσιμαίας σχολῆς και πτέρυγα τῆς Ζωσιμαίας Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας γιὰ τὴν ἰδρυση τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς στὰ Ἰωάννινα, ἐνῶ με εἰσήγησή του παραχωρήθηκε ἔκταση 2.000 περίπου στρεμμάτων τῆς Ἱ. Μονῆς Δουρουπῆς γιὰ τὴν ἀνέγερση τῶν νέων κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων. Τὴ μεγάλη αὐτὴ προσφορὰ ἀναγνώρισε ἐπίσημα και ἡ σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου, τὸν ἐνέταξε δὲ με εἰδικὸ ψήφισμα μεταξὺ τῶν κτιτόρων του κατὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς 25ετηρίδας τοῦ Πανεπιστημίου (1990): «*Κατὰ τὴν γενέθλιον ταύτην ἡμέραν, ἀναγράφεται στὸ Ψήφισμα, χάριτας ὁμολογοῦμεν καθηκόντως τῆς μεγίστης, ἔνεκεν τῶν ἐνεργειῶν τῆς ὑμετέρας γεραρᾶς Μακαριότητος, προσφορᾶς τῆς παλαιφάτου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, φροντίδος τε μερίμνης και ἀρωγῆς».* Με τὴν ἰδρυση τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων θεραπεύθηκε πράγματι ἡ μακροχρόνια κρατικὴ παράλειψη τόσο γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς μεγάλης προσφορᾶς τῶν Ἰωαννίνων στὴν παιδεία τοῦ δούλου Γένους, ὅσο και γιὰ τὴ διασφάλιση τῆς συνέχειας τῆς παραδόσεως αὐτῆς στὸ πνευματικὸ κέντρο τῶν ἀπανταχοῦ γῆς Ἡπειρωτῶν.

Ἄλλωστε, ἡ πνευματικὴ ἀναγέννηση τῆς ἐλεύθερης Ἡπείρου, ἡ ὁποία προϋπέθετε σταθερὴ πίστη στὸ μεγαλόπνοο ὄραμα και ἀκαμπτὴ ἀγωνιστικότητα τοῦ πνευματικοῦ τῆς ἡγέτη, λειτουργοῦσε εὐεργετικὰ ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἀκτινοβολία τῆς Ἡπείρου στοὺς ἐγγὺς και στοὺς μακρὰν Ἡπειρώτες, ἀλλὰ και γιὰ τὴ δυναμικώτερη διεξαγωγή τοῦ ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν δικαίων τῶν ἀλύτρωτων ἀδελφῶν τῆς Βορείου Ἡπείρου. Στὸ ὄραμα αὐτὸ τοῦ πνευματικοῦ ἡγέτη δὲν ὑπῆρχαν αὐτόνομοι ἐπιμέρους τομεῖς δράσεως, μέτρο του δὲ ἦταν πάντοτε τὸ γενικὸ συμφέρον τοῦ ἡπειρωτικοῦ λαοῦ. Ἡ βεβιασμένη ἀπόφαση τῆς Δικτατορίας νὰ συνάψῃ διπλωματικὲς σχέσεις με τὴν Ἀλβανία ἀξιολογήθηκε ὡς ἀρνητικὴ πράξη γιὰ τὸ βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα, ἀφοῦ ἀποδυνάμωσε πράγματι τὶς ἀδρανεῖς ἔστω διεθνεῖς δεσμεύσεις γιὰ μίαν μελλοντικὴ διευθέτησή του. Ὁ τότε μητροπολίτης Ἰωαννίνων και πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ βορειοηπειρωτικοῦ ἀγῶνα ἀποδοκίμασε τὴν πράξη τῶν συνταγματαρχῶν. Παραιτήθηκε ἀπὸ τὴν προεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἀπροϋπόθετη και ἀψυχολόγητη ἀποκατάσταση τῶν διπλωματικῶν σχέσεων Ἑλλάδος και Ἀλβανίας (1971-1972).

Βεβαίως, ἡ συνέχιση τοῦ ἀγῶνα ἐπέβαλε τὴν ἐπι-

στροφή του στην προεδρία της 'Επιτροπής, αφού εντάθηκαν, ως γνωστόν, οι καταπιέσεις έναντίον των Βορειοηπειρωτών, οι οποίοι στερήθηκαν κατά τρόπο βίαιο και τὰ πλέον στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα. 'Η σχεδόν απόλυτη ἀφιέρωση των αγώνων του στην ἐλευθερία και στην πνευματική ἀκτινοβολία του ἡπειρωτικού λαοῦ δὲν μείωσε τὴν εὐαισθησία του γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα σοβαρὰ ἐθνικὰ ζητήματα. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἀγώνα τάχθηκε στὸ πλευρὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΕΟΚΑ στρατηγοῦ Γεωργίου Γρίβα - Διγενῆ, ὁ ὁποῖος χαρακτήριζε τὸν τότε μητροπολίτη 'Ιωαννίνων «*ἐθνικὸν ἡγέτην καὶ ἀγωνιστὴν*» γιὰ τὴν ὑλικὴ καὶ τὴν ἠθικὴ συμπαράστασή του στὸν δίκαιο ἀγώνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Μὲ πρωτοβουλία τοῦ μητροπολίτη 'Ιωαννίνων ἐκπαιδεύθηκαν γιὰ τὸν ἀγώνα 250 Κύπριοι φοιτητὲς στὴν 8ῃ Μεραρχία τῶν 'Ιωαννίνων, ὁ δὲ στρατηγὸς Γρίβας γνώριζε καὶ ἀναγνώριζε τὴν ἄμεση ἀνταπόκρισή του στὶς ποικίλες ἀνάγκες τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα. Ἀναγνώριζαν ὁ ἓνας στὸν ἄλλο τὸ κοινὸ πάθος γιὰ μίαν ἀγωνιστικὴ καὶ ὑπερήφανη ἀντιμετώπιση τῶν μεγάλων ἐθνικῶν μας ζητημάτων.

4. Ἡ ἐκλογή του στὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἀπὸ τὴ μόνη κανονικὴ σύνθεση τῆς 'Ι. Συνόδου τῆς 'Ιεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν πρὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 κανονικῶς ἐκλελεγμένων ἀρχιερέων τῆς χαρακτηρισθείσης ὡς «*Πρεσβυτέρας*» 'Ιεραρχίας, ὑπῆρξε ἀναμφιβόλως μία νέα καὶ ἐξαιρετικὰ δύσκολη ἀποστολή. Συσσωρευμένα προβλήματα ἀντικανονικότητων ἀπὸ τὶς αὐθαίρετες ἐπεμβάσεις τῆς Δικτατορίας καὶ τὶς φατριαστικὲς πράξεις μίας ἐπταμελοῦς κατὰ τὴ σύνθεση καὶ ἀντικανονικῆς κατὰ τὴ συγκρότηση «*Ἀριστίνδην*» λεγομένης συνόδου εἶχαν πλήξει καιρίως ὄχι μόνον τὴν ἐσωτερικὴ ἐνότητα τῆς 'Ιεραρχίας, ἀλλὰ καὶ τὸ παραδοσιακὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας στὴ συνείδηση τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ἀντὶχεῖ ἀκόμη στὴν ἀκοή ὅλων ὁ ἀπόηχος τῆς εὐρύτερης ἐκείνης πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς κατακραυγῆς γιὰ τὸν ρόλο τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν περίοδο τῆς Δικτατορίας.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ ἡμερήσιος τύπος τῆς περιόδου 1974-1976 ἀποτελοῦν σταθερὸ καὶ ἀμετάθετο ἐρεθισμα γιὰ τὴν ἐνίσχυση ὅποιασδήποτε ἀσθενοῦς ἢ ἀμφιταλαντευόμενης μνήμης τῶν πονηρῶν ἡμερῶν μας. Ὁ ἀπὸ Ἀρτης καὶ 'Ιωαννίνων ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἀνοδό του στὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ μίαν λαίλαπα προβλημάτων:

Πρῶτον, ἡ Δικτατορία κατέρρεε καὶ ἀναζητοῦσε μέσα ἀπὸ μετασχηματισμοὺς τὴν παράταση τῆς παρα-

μονῆς της στὴν ἐξουσία, καίτοι εἶχε κορυφωθῇ ἡ ἀγανάκτηση τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Δεύτερον, ὁ ἐκλεκτὸς τῆς Δικτατορίας ἀείμνηστος ἀρχιεπίσκοπος Ἰερώνυμος παρέπαιε μεταξὺ τῶν διαδοχικῶν παραιτήσεων ὑπὸ τὰ ἀλλεπάλληλα πλήγματα τῆς «*Πρεσβυτέρας*» 'Ιεραρχίας, τὴν ὁποία ἐπὶ ἐξαιτίας, καὶ παρὰ τὶς ἀθρόες χειροτονίες ὁμοφρόνων του ἀρχιερέων, ἀπέτυχε νὰ ὑποτάξῃ.

Τρίτον, ἡ διάσπαση τῆς 'Ιεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατέστη ὀξύτερη μετὰ τὴν ἀποδοκιμασία ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῆς 'Ι. Συνόδου τῆς 'Ιεραρχίας τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἀειμνήστου ἀρχιεπισκόπου Ἰερωνύμου γιὰ τὴν κατάργηση τῶν προβλεπομένων ἀπὸ τὴν Πατριαρχικὴ πράξη τοῦ 1928 «*πρεσβείων*» χειροτονίας καὶ «*ἴσων*» ἀριθμοῦ μελῶν ἀπὸ τὶς λεγόμενες «*παλαιές*» καὶ «*νέες*» χώρες κατὰ τὴ συγκρότηση τῆς 'Ι. Συνόδου, μὲ αὐτονόητη συνέπεια τὴν κορύφωση τῆς ἐντάσεως στὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο (1973).

Τέταρτον, ἡ ἀνάμειξη τῶν Θρησκευτικῶν Ὁργανώσεων στὴν ἤδη συγκεχυμένη κατάσταση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων προσέδωσε ἔντονο παραταξιακὸ χαρακτήρα στὶς ἤδη σχηματισμένες τάσεις τῆς 'Ιεραρχίας μὲ ἀναπότρεπτη συνέπεια τὴν ἐνίσχυση καὶ τῆς γενικώτερης ἀξιώσεως γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ τῆς εἰρήνης στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικοὶ οἱ λόγοι τοῦ συνετοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου, ἀειμνήστου Μητροπολίτη Καλαβρύτων Γεωργίου, πρὸς τὴν 'Ι. Σύνοδο τῆς 'Ιεραρχίας γιὰ τὴν ἐκλογή ἀρχιεπισκόπου: «*Οἱ καιροί, οὓς διερχόμεθα, εἶναι λίαν κρίσιμοι καὶ ἐξόχως λεπτοὶ διὰ τὴν ἀγιωπάτην Ἐκκλησίαν ἡμῶν. Ἐν μέσῳ ἐνὸς κόσμου τεταραγμένου, οὗτινος οἱ ὀρίζοντες ὁσμέραι ζοφοῦνται, καὶ ἐνῷ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων δοκιμάζονται ἐν ἀγωνίᾳ "ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ", ἡ ἰσχυρὰ πνευματικὴ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας διέρχεται κρίσιν, ἐνδοθεν προερχομένην, καὶ δυναμένην, ἂν μὴ ἐγκαίρως ἀναχαιτισθῇ, νὰ ἐπηρεάσῃ αὐτὸ τοῦτο τὸ σωτηριῶδες αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἔργον. Τὴν κρίσιν ταύτην προὔκალεσαν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀνθρώπιναι ἀδυναμίας καὶ σφάλματα, διαπραχθέντα ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα περιήγαγον εἰς δυσχερὴ θέσιν τὰ παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ ἐγέννησαν σύγχυσιν καὶ κατακραυγὴν, ὧν ἕνεκα ψυχαὶ ἐκλυδωνίσθησαν καὶ θεσμοὶ περιήλθον, ὡς μὴ ὠφελεν, εἰς ἀνυποληψίαν...».*

Μία νέα λοιπὸν καὶ δυσχερέστερη ἀποστολή, μὲ εὐρύτερες ἐκκλησιαστικὲς καὶ ἐθνικὲς προεκτάσεις, ἀνατέθηκε ἀπὸ τὴν 'Ι. Σύνοδο τῆς 'Ιεραρχίας στὸν

ἀγωνιστή ιεράρχη. Τὴν πολὺπλοκὴ ἀποστολὴ τοῦ τὴν περιέγραψε ὁ ἴδιος μὲ χαρακτηριστικὴ διαύγεια καὶ λιτότητα στὸν ἐνθρονιστήριό Λόγο του: «*Εὐρισκόμενοι πλέον πρὸ τῆς παρούσης πραγματικότητος, ἐπιθυμοῦμεν νὰ διαδηλώσωμεν εὐθέως καὶ εὐθαρσῶς ὅτι, ἀναλαμβάνοντες εἰς χεῖρας ἡμῶν τοὺς οἰάκας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μίαν καὶ μόνην φιλοδοξίαν θὰ ἔχωμεν, τὴν προαγωγὴν τῶν συμφερόντων αὐτῆς, τῶν τε πνευματικῶν καὶ τῶν υἱικῶν, πρὸ πάντων δὲ τὴν ἐπαναφορὰν αὐτῆς εἰς τὴν κανονικὴν τάξιν, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ἡ μακραίων παραδόσις καὶ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως, ἐκ τῶν πρώτων ἡμῶν μελημάτων θὰ εἶναι, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἀγίων ἀδελφῶν τῆς σεπτῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας: 1) ἡ ἀνασύνταξις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος οὕτως, ὥστε ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν νὰ κινῆται καὶ νὰ δρᾷ ἐλευθέρως ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς ἀποστολῆς, κατὰ τὸ θεοῦδοτον αὐτῆς καθεστῶς, 2) ἡ ἀποκατάστασις, ἀπαξ διὰ παντός, τῆς κανονικῆς σχέσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Μητρὸς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας..., 3) ἡ πληρῶσις τῶν χρεουσῶν ἱερῶν Μητροπόλεων..., 4) ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν ΟΔΕΠ, ΤΑΚΕ καὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας... Μὴ λησμονῶμεν ὅμως πρὸ πάντων τούτων, ὅτι προέχει ἡ εἰρήνευσις τῆς Ἐκκλησίας... Ἀλλ' ἡ εἰρήνευσις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ εἰς αὐτὴν καλούμεθα οἱ πάντες...».*

Ἡ διανγὴς καὶ καθαρὰ θεὰ τῶν κυριωτέρων ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων προδιέγραψε συγχρόνως καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ πολιτικῆς. Ἀλλὰ στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ δημιουργία τῶν προβλημάτων εἶναι πολὺ εὐκολώτερη ἀπὸ τὴν ἐπίλυσή τους. Ἡ θεραπεία τῶν σωρευτικῶν ἀντικανονικοτήτων, οἱ ὁποῖες εἶχαν συνδεθῇ μὲ πολλὰ πρόσωπα τῆς «νεώτερης» Ἱεραρχίας, ὑπῆρξε ἐπώδυνη ἐμπειρία στὴ λειτουργία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Πάντοτε στὸν ἱστορικὸ βίό τῆς Ἐκκλησίας παρόμοια προβλήματα παρακολουθοῦντο ἀπὸ ἀνάλογες καταστάσεις. Ἄλλωστε, ἡ συνήθως ὑπεύθυνη γιὰ τὰ προβλήματα Πολιτεία φροντίζει μὲ τὶς συντεταγμένες ἐξουσίες της νὰ συντηρῇ καὶ τὶς ἔκρυθμες καταστάσεις. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἡ ἐκκλησιαστικῶς ἀναγκαία διαδικασία θεραπείας τῶν ἀπαρადέκτων ἀντικανονικῶν πράξεων τῆς «Ἀριστίνδην» συνόδου παρήγαγε ἀνεξέλεγκτες πράγματι παρενέργειες στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ ἐλεγχόμενες προφανῶς πράξεις τῆς νομοθετικῆς ἢ καὶ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ὡς πρὸς τὰ ἐνεχόμενα πρόσωπα ὀρισμένων ἐκπτώτων ἀρχιερέων.

Ἐν τούτοις, μὲ τὸ ἀρθρο 3 τοῦ *Συντάγματος* 1975 καὶ μὲ τὸν *Καταστατικὸν χάρτη* τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (νόμος 590/1977) ἀποκλείσθηκε πλέον ὁ

ποιαδήποτε ἀντικανονικὴ συγκρότηση τῶν συνοδικῶν Ὁργάνων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ προσδιορίσθηκε μὲ σαφήνεια τὸ ὅλο θεσμικὸ πλαίσιο τόσο τῆς κανονικῆς ὁργανώσεώς της, ὅσο καὶ τῶν παραδεκτῶν σχέσεών της μὲ τὴν ἐλληνικὴ Πολιτεία. Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἀνέκτησε τὸ προβλεπόμενο ἀπὸ τοὺς ἰ. κανόνες μοναδικὸ κύρος της γιὰ τὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ τῆς ἀναγνωρίσθηκε ἀπὸ τὴν Πολιτεία καὶ τὸ δικαίωμα ἀσκήσεως αὐτοτελοῦς νομοθετικῆς ἐξουσίας γιὰ ὅλα τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας (*sacra interna corporis*). Ἡ ἐφαρμογὴ βεβαίως τοῦ νέου θεσμικοῦ πλαισίου προσέκρουσε ἐπανειλημμένως, ὅπως εἶναι γνωστόν, στὴν ἀπροθυμία τῆς Πολιτείας νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὶς παλαιότερες κακὲς της συνήθειες, ἀλλὰ τὸ θεσμικὸ πλαίσιο ἤδη ὑπάρχει. Ἀπομένει μόνον ἡ συνεπὴς καὶ ὑπεύθυνη ὑπεράσπισή του ἀπὸ τὸ *πολιτικοκρατικὸ σύνδρομο* τῶν νεωτέρων χρόνων.

Πράγματι, πολλὰ δεινὰ ἀποφεύχθηκαν κατὰ τὴ μεταβατικὴ ἐκείνη περίοδο, ἀφοῦ ἡ σαφήνεια τοῦ νομικοῦ πλαισίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη ἀποκλείει ὁποιαδήποτε αὐθαίρετη πολιτειακὴ ἐπέμβαση στὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο ἐπιβεβαιώθηκε στὴν πρόσφατη ἀντιπαράθεση γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας (νόμος 1700/1987). Εἶναι λοιπὸν σαφές ὅτι ὅσα προβλήματα ἀντιμετωπίζει σήμερον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, αὐτὰ εἰσβάλλουν στὴ ζωὴ της ἀπὸ τὴν ἀτραπὸ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἢ ἀπὸ τὶς αὐθαρεσίες τῆς δημοσίας διοικήσεως. Βεβαίως, ὁ Καίσαρ παραμένει πάντοτε Καίσαρ, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ πλέον νὰ ἀποδίδῃ «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Ἐνθυμούμαι τοὺς λόγους τοῦ Μακαριωτάτου κατὰ τὴν πρώτη ἐθιμοτυπικὴ μου ἐπίσκεψη ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Ὁρησκευμάτων ἀμέσως μετὰ τὴ μεταπολίτευση (1974): «*Πρέπει νὰ ἀγωνισθῇς, εἶπε, γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἡ Ἐκκλησία μας Καταστατικὸν Χάρτη*». Ὅταν ὅμως εἶπα, ὅτι «*Καταστατικὸς Χάρτης Ἐκκλησίας εἶναι οἱ ἰ. κανόνες*», μοῦ ἀπήντησε: «*Αὐτὸ θὰ τὸ κατανοήσῃ ἡ Πολιτεία μόνον μὲ ἓνα σύγχρονον Καταστατικὸν Χάρτη*. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μητέρα ὅλων μας καὶ ὅλοι ἔχουμε χρέος νὰ τὴ φροντίζουμε».

Προικισμένος μὲ ἐντυπωσιακὴ ἀμεσότητα στὴ διακρίση τοῦ οὐσιώδους ἀπὸ τὸ ἐπαισιώδες, τοῦ συμφέροντος ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνον στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, κατηύθυνε μὲ σύνεση καὶ μετριοπάθεια τὴ δύσκολη πορεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ ἐξαιρετικὰ χαλεποὺς καιροὺς. Διαδέχθηκε τρεῖς πολυτάλαντους ἀρχιεπισκόπους, τοὺς ἀειμνήστους Ἰάκωβο, Χρυσόστομο καὶ Ἱερώνυμο, οἱ ὁποῖοι ἐξαναγκάσθηκαν ἢ ἀναγκάσθηκαν νὰ παραιτηθοῦν μετὰ ἀπὸ βίαιες ἐπε-

βάσεις ή παραλείψεις της Πολιτείας. Ο από Άρτης και Ιωαννίνων Σεραφεΐμ, καίτοι νοσταλγούσε πάντοτε την ανέφελη και δημιουργική συνεργασία με τον αγαπημένο του λαό της Ήπειρου, εν τούτοις πάντοτε απέκρουε με το γνωστό αγωνιστικό του σθένος οποιαδήποτε πολιτική ή και εκκλησιαστική τάση αμφισβητήσεώς του και εφάρμοσε στην πράξη, όσα αναζητούσε με την ψήφιση ενός νέου Καταστατικού Χάρτη.

Η διαχρονική αγωνιστική του έμπειρία μετέτρεπε τα διαδοχικά προβλήματα σε περιστασιακά επεισόδια μιας δύσκολης πορείας, ή όποια έπρεπε να διανυθί προς το συμφέρον της Έκκλησίας. Από την έμπειρία αυτή άντλούσε πάντοτε νέες δυνάμεις για νέους αγώνες, μόνη δέ πηγή έμπνεύσεων υπήρξε ή ήπειρωτική του συνείδηση. Τούτο όμολόγησε ήδη στον ένθρονιστήριο Λόγο Του, όταν αισθάνθηκε την ανάγκη να αφήσει, όπως είπε, «τόν νοΐν και την καρδίαν εις πηΐσιν νοεράν υπέρ τοις ιεροΐς δι' ήμās χώρους εκείνους και τὰ πρόσωπα εκείνα, των δύο ήπειρωτικών ιερών Μητροπόλεων Άρτης και Ιωαννίνων, τὰ αγαπητά, εν μέσω των οποίων ή χάρις του Κυρίου ηΐΐώσεν ήμās να βαδίσωμεν τὰ βήματα της αρχιερατικής διακονίας υπέρ την 25ετίαν, αγαπώντες και αγαπώμενοι ειλικρινώς, νουθετούντες εν πάση ευκαιρία και αναστροφή, και εύρίσκοντες προθύμους και άγνάς καρδιάς καταρτίσεως και άνόδου πνευματικής, συμπαράστασιν ζητούντες και πλούσιον της αγάπης τόν καρπόν εύρίσκοντες προς έπίτευξιν σκοπών φιλαλληλίας και κοινωφελών έργων, επί των οποίων θα φέρηται των πτωχών ήμων προσπάθειών ή σφραγίς».

Η ψυχή του σαρκώθηκε στην Ήπειρο και ή Ήπειρος έγινε ή ψυχή του με όλη την αγάπη της και τὰ προβλήματά της. Παρέμεινε στην προεδρία της Επιτροπής Βορειοηπειρωτικού αγώνα και, παρά τη σωρεία των προβλημάτων της Έκκλησίας της Ελλάδος κατά την είκοσαετή σχεδόν περίοδο της αρχιεπισκοπείας του, ούδέποτε υπέστειλε τη σημαία του αγώνα για τις θεμελιώδεις έλευθερίες και τὰ στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα των αλύτρωτων αδελφών της Βορείου Ήπειρου. Αντιθέτως, ή φωνή του έγινε ισχυρότερη τόσο σε έθνικό, όσο και στον διεθνή χώρο. Προέβη σε επανειλημμένες διαμαρτυρίες προς τοις διεθνείς Όργανισμούς για την καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Βόρεια Ήπειρο, πέτυχε δέ με τη δική του πρωτοβουλία να εισαχθί το όλο ζήτημα στην αρμόδια Υποεπιτροπή του ΟΗΕ, ενώ υπέβαλε λεπτομερές Υπόμνημα προς τόν Γεν. Γραμματέα του ΟΗΕ Χαβιέ Περέζ ντε Γκουεγιάρ για την πληρέστερη ενημέρωση της διεθνούς κοινότητας ως προς τις τραγικές διαστάσεις του βορειοηπειρωτικού ζητήματος.

Ανάλογη πρωτοβουλία ανέλαβε και με την περιφημη Έκκληση προς όλους τοις αρχηγούς των χριστιανικών Έκκλησιών, προς τοις όποιους έγγραφε χαρακτηριστικά: «Εντός της σημερινής Άλβανίας διαμένει μειονότης εκ τετρακοσίων χιλιάδων εν Βορείω Ήπειρω, μειονότης ή όποία, καίτοι τρεις φορές απηλευθερώθη υπό των ελληνικών στρατευμάτων κατά το παρελθόν, ούδέποτε απήλυνσε την εύλογίαν της έλευθερίας. Στερούνται των στοιχειωδών ανθρώπινων δικαιωμάτων και του δικαιώματος να λατρεύουν τόν Θεόν των Πατέρων των. Έχουν κλείσει τās εκκλησίας των και τās μετέτρεψαν εις αποθήκας, θέατρα, μουσεία και κέντρα διασκεδάσεως... Ούτω ποιούμεθα εκκλησιν, όπως χρησιμοποιήσητε την έπιρροήν και δύναμιν ήμων προς αυτήν την κατεύθυνσιν, ούτως ώστε όχι μόνον οί πάσχοντες όρθόδοξοι Έλληνες αδελφοί ήμων, αλλά όλοι οί πολίται της Άλβανίας, άσχετως θρησκείας, να αποκτήσουν το θεόδοτον δικαίωμα να άσκοΐν τὰ θρησκευτικά των καθήκοντα έλευθέρως».

Κατακλείοντες τόν λόγο οδηγούμεθα στο συμπέρασμα ότι ό από Άρτης και Ιωαννίνων Αρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος Σεραφεΐμ περιέβαλε με το τιμημένο ράσο του όρθόδοξου κληρικού τὰ ιερά και τὰ όσια του Γένους και αγωνίσθηκε με ιερή αυταπάρνηση για την υπεράσπισή τους από κάθε βέβηλη σκέψη ή πράξη. Στο πρόσωπό του άλληλοπεριχωρήθηκαν με θαυμαστή ίσορροπία το όρθόδοξο φρόνημα και ή έθνική συνείδησή του όχι βεβαίως σε θεωρητικές διακηρύξεις, αλλά σε καθημερινή έμπειρία και πράξη. Οί αγώνες του για το έθνος είχαν ως κινητήριο μοχλό πάντοτε το όρθόδοξο φρόνημα, ή δέ εκκλησιαστική διακονία του ενσάρκωνε πάντοτε τις αγωνίες και τις έλπίδες του έθνους σε μία αναντίρρητη υπέρβαση του συνήθους μέτρου.

Η προσωπική του δύναμη ή και οί προσωπικές του αδυναμίες καθίστανται αδιόρατες στην ιερότητα του αγώνα, παρά την αντίθετη συστηματική προσπάθεια των κατ' επάγγελμα ή από ιδιοτέλεια αυτόκλητων ή και ετερόκλητων επικριτών του. Ο αρχιεπίσκοπος Άθηνών Σεραφεΐμ αναδείχθηκε μέσα από τις δικές του έπιλογές και από τοις δικούς του αγώνες ένα από τὰ σύγχρονα σύμβολα της ενότητας Όρθοδοξίας και Έθνους, ό,τι δέ κατακτήθηκε με αυταπάρνηση και αγώνες παραμένει αναπαλλοτρίωτο στοιχείο της προσωπικής του ταυτότητας και της εκκλησιαστικής του διακονίας. Δικαίως λοιπόν τιμάται σήμερα από τη Δωδωναία Έστία και τόν ήπειρωτικό λαό, ό όποιος σεμνύνεται για όσα έλαβε και για όσα έδωσε στον πνευματικό του ήγέτη.

(Τέλος)

ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΣΟΦΙΑΣ

ΤΡΙΑ ΔΟΚΙΜΙΑ ΥΨΗΛΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥ «ΓΝΟΦΟΥ ΑΓΝΩΣΙΑΣ»

ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΘΕΙΣ ΣΤΗΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ Κ. ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
ΕΝΑ ΔΟΚΙΜΙΟ ΠΟΥ ΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ BENIAMIN (Θεωρία)*

Όταν βεβαιωθής για τις αποδείξεις, θα λάβης άπο έτούτη την ύπαρξή σου, επάνω στη γή τὸ στέφανο στολισμένο κι από δεξιά και από αριστερά. Τὸ μεγάλο στόλισμα όμως τῆς μετωπικῆς πυργωτικῆς πρόσοψης τοῦ στεφανιοῦ θὰ σοῦ χαριστῇ ἐκεῖ επάνω στὸν οὐρανό, γιατί ἐάν ἀποκτήσης ἐδῶ τὸν στέφανο ἀπ' τις δύο αὐτὲς μεριὲς και από δεξιά και από αριστερά στολισμένο, νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ ὀλοκληρώσης, ὅτι θὰ στολιστῇ και μετωπικά και μὲ τὸν τρίτο κλάδο, τὸν ὀλοκληρωμένο ἐκεῖ επάνω στοὺς οὐρανούς.

Υπάρχουν πάρα πολλοί, ποὺ μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ ἀποδείχθηκαν ἄξιοι ἐδῶ κάτω στη γή, ἀλλὰ ποὺ δὲν ἀπόλαυσαν τὴν ὁμορφιὰ και τοῦ τρίτου μέρους, δηλαδή τοῦ μετωπικοῦ και ὑπερκαλλοῦ στεφανιοῦ. Αὐτοί, ἐάν ταπεινά, σεμνά, διερευνητικά και ὑπομονητικά ἐξακολουθήσουν τὸν ἀγῶνα για τὴν ὑπερύψηλη ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό, δὲν θὰ χάσουν, ἀντίθετα δὲ θὰ ἀξιωθοῦν νὰ τὴν λάβουν πλουσιοπάροχη αὐτὴν τὴν ὑπεργλυκεία και ὑψιστὴ Θεία εὐλογία, ψηλά στοὺς οὐρανούς. Τὸ στεφάνι, ἀδελφέ μου, στὸ σχῆμα ἔστω και στὸ ποσοστὸ ποὺ τυχὸν θὰ σοῦ χαρίσῃ ὁ Θεός, σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, δηλαδή τὰ δύο χρυσοστόλιστα μέρη του, εἶναι και αὐτὰ ἔτσι, ὅπως τὸ νομίζεις, δηλαδή πολῦτιμα και πανέμορφα. Ὅμως αὐτὸ τὸ δίπλευρο στεφάνι σὲ σύγκριση μὲ τὸ τρίπλευρο, τὸ τέλειο και ὀλοκληρωμένο, εἶναι ὅ,τι εἶναι μιὰ χρυσή λίρα σὲ ἓνα ὑπερμέγεθες βουνὸ από χρυσό, και τὸ λέω αὐτὸ για νὰ μὴν πῶ, ἀντὶ για ἓνα ὑπερμέγεθες βουνό, τὸ χρυσὸ ὅλου τοῦ κόσμου. Αὐτὰ ὅλα τὰ εἶπα για νὰ σὲ στηρίξω και νὰ σὲ ἐνδυναμώσω, νὰ ἐξακολουθήσης τὸν πνευματικὸν αὐτὸ ἀγῶνα, τὸν ὁποῖο ἔχεις ἀναλάβει και νὰ προχωρήσης μὲ ἐμπιστοσύνη κι ἀγάπη πρὸς τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΟΡΜΗΣΕΩΝ ΜΑΣ

Όλα τὰ πάρα πάνω σοῦ τὰ εἶπα για νὰ σοῦ δείξω νὰ καταλάβης, πόσο μακριὰ ἀκόμη βρίσκεσαι ἀπὸ τὴν πραγματικὴ γνώση τοῦ ἑαυτοῦ σου, μὰ ὅχι

για νὰ σοῦ κρυώσω τὴν καρδιά, ἀλλὰ για νὰ σὲ ζεστάνω νὰ μὴν ἀπογοητευθῇς και παρατήσεις ἐπιλόλαιο τὴν προσπάθειά σου, κι ἀκόμη για νὰ μὴν ἀκολουθήσεις ἀλόγιστα τοὺς ἀκαιροὺς λογισμοὺς και τις πολλὰς παρορμήσεις τοὺς στὴν ἀδόκιμη ἀκόμη καρδιά σου, γεμίσης δὲ ἀπὸ φόβο και τελικὰ ἐξαπατηθῇς. Ἀκόμη σὲ ἔκανα κοινωνὸν ὅλων τῶν πάρα πάνω, για νὰ σὲ βοηθήσω νὰ καταλάβης πῶς σκέπτομαι για σένα και για τις ἐσωτερικὲς σου παρορμήσεις, ὅπως ἄλλωστε μὲ παρεκάλεσες και σὺ νὰ πράξω. Κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶμαι βέβαιος, ὅτι εἶσαι ἐντελῶς ἱκανὸς και ὥριμος και μὲ θερμὴ διάθεση νὰ ἀντιμετωπίσης σταθερὰ παρόμοιους μοναδικούς λογισμοὺς και ἰσχυρὲς κι ἐξαιρετικὲς παρορμήσεις, και νὰ τις νικήσης και νὰ τις κάνης ὑποχείριες στὴ θέλησή σου και στὴν ἀπόφασή σου, χωρὶς ὅλα αὐτὰ νὰ παύουν νὰ εἶναι και για σένα ὅχι λίγο ἐπικίνδυνα, μέχρις ὅτου τελικὰ τὰ κατατροπώσης.

Αὐτὴ ἡ ἱκανότητά σου και ἡ ἐπίμονη προθυμία ἡ δική σου, κι ὅποιον ἄλλου ἔχει παρόμοιες μὲ ἐσένα ὑψηλὲς πνευματικὲς διαθέσεις, παρὰ τοὺς κινδύνους ποὺ περικλείει, δὲν θέλω νὰ πῶ ὅτι εἶναι κακὸ ἐξ ἐαυτῆς τῆς. Αὐτὸ ποὺ ἐννοῶ εἶναι, ὅτι αὐτὴ ἡ προθυμία και ἱκανότητά σου, εἶναι καλὸ ἀπ' ἑαυτοῦ τῆς. Καλὸ γιατί ὑποκρύπτει τὴ δυνατότητα νὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ φθάσης σὲ ἓνα ὑψηλὸ στάδιο τελειότητας, στὸ μεγαλύτερο ὕψος τελειότητος ποὺ μπορεῖ νὰ κατορθωθῇ σ' ἐτούτη τὴν παρούσα ζωή. Δὲν θέλω δὲ νὰ παραλείψω και νὰ μὴ προσθέσω και νὰ μὴ τονίσω, ὅτι ἓνας ἄνθρωπος ποὺ εἶναι τόσο πολὺ διατεθειμένος νὰ ταπεινωθῇ βαθειὰ «ἐν ἐσπέρᾳ και πρωῇ και μεσημβρίᾳ και ἐν παντὶ καιρῷ», στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ και ἀνάλογα νὰ θελήσῃ νὰ παραδοθῇ και νὰ συμμορφωθῇ σὲ κατάλληλες πνευματικὲς συμβουλὲς και νὰ σηκωθῇ γερά και νὰ ὑπεισέλθῃ στὴ δοκιμασία τῆς ἀπάρνησης τοῦ νοῦ του και τῆς θέλησῆς του και νὰ ἀπορρίψῃ αὐτὲς τις αἰφνίδιες και εἰδικὲς ἐσωτερικὲς παρορμήσεις και τοὺς λογισμοὺς αὐτοὺς, ὅσο σπουδαῖοι κι ἀκόμη και ἑλκυστικοὶ κι ἂν εἶναι, νὰ πῇ δὲ ἀπότομα κι ἀποφασιστικά ὅτι, δὲν θὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ, οὔτε θὰ ὑποκύψῃ σὲ λογισμοὺς και παρορμήσεις,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 348 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

ἐκτὸς ἐὰν ὁ πνευματικὸς τοῦ ὁδηγὸς τὶς ἐγκρίνει, γιατί γενικά οἱ πνευματικοὶ ὁδηγοὶ διαθέτουν τεράστια πείρα ἐπάνω στὰ θέματα αὐτὰ καὶ στὴν πρακτικὴ τῆς πνευματικῆς ἀπασχόλησης, τῆς ἀσκήσης καὶ τῆς ὑψηλῆς διαβίωσης. Μία τέτοια ψυχὴ ποὺ συνεχίζει μὲ τὴν ἐγκράτεια, μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ μὲ τὴν θεοαναβατικὴ ταπείνωση, ἀξίζει, γιὰ ἐκείνη τὴν θεοαγάπητὴ μάχη, γιὰ τὴν προσπάθεια καὶ γιὰ τὴν πείρα τῆς, μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ εἶναι ἀξία, τὸ ξαναλέω νὰ «λάβῃ τὸν στέφανο τῆς ζωῆς», γιὰ τὸν ὁποῖο ἀναλυτικὰ μιλῆσαμε προηγουμένως.

Ἄλλ' ἐὰν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, εἶναι μεγάλη ἡ ἱκανότητα μιᾶς ψυχῆς, γιὰ τὸ ἀγαθὸ ἢ ὅπως σήμερα θὰ ἐλέγαμε γιὰ τὸ καλὸ, κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη τῆς ταπείνωσης καὶ τῆς ὑποταγῆς στὸ Θεό, ὅλων τῆς τῶν διαθέσεων καὶ ὅλης τῆς θέλησής τῆς, τόσον ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ εἶναι ἐπικίνδυνο γιὰ μιὰ ἄλλη ψυχὴ ποὺ δὲν ἐκαλλιεργήθηκεν ὑπ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις, νὰ ἐνεργῇ ἡ βούλησί τῆς, χωρὶς προπαρασκευὴ καὶ χωρὶς τὶς συμβουλὲς καὶ τὶς κατευθύνσεις ἐνὸς πνευματικοῦ ὁδηγοῦ, ἀλλ' ἀντίθετα νὰ πράττῃ σύμφωνα μὲ τὶς ξαφνικὲς παρορμήσεις τῆς ἀπληστής καρδιάς τῆς καὶ τὶς κατευθύνσεις τῆς θέλησής τῆς. Γι' αὐτό, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἐνήργησε ὅπως πρέπει καὶ κατεύθυνε κατὰ τὴν ἱκανότητά σου αὐτὴ καὶ τὴν κλίσιν καὶ τὸ κάλεσμα, ποὺ ἀξιώθηκες νὰ ἔχῃς, συμμορφώσου δὲ μὲ τὸν τρόπο τὸν ὁποῖο σοῦ ἐξήγησα. Ταπείνωσε τὸν ἑαυτό σου καὶ ἐπιδόσου σὲ συνεχῇ προσευχῇ, καὶ ζήτα - ζήτα συμβουλές. Φράξε τὸ μυαλό σου καὶ τὴ βούλησί σου γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ξαφνικὲς καὶ εἰδικὲς ιδέες καὶ τοὺς λογισμοὺς, ποὺ γενικά μὲ μιὰ λέξη θὰ τὶς ἐλέγαμε παρορμήσεις, καὶ μὴ τὶς υἱοθετεῖς καὶ μὴ τὶς ἀκολουθεῖς ἀνεξέλεγκτα, μέχρις ὅτου βεβαιωθῇς ἀπὸ ποῦ καὶ πῶς καὶ γιατί πηγάζουν καὶ ἐὰν εἶναι γιὰ σένα καὶ ἐὰν εἶναι ὠφέλιμες ἢ δὲν εἶναι γιὰ σένα καὶ θὰ ἀποβοῦν βλαβερὲς στὴν ἀφοσιωτικὴ σου ἐνασχόληση, σὶς πνευματικὲς σου ἐπιδιώξεις.

Σχετικὰ μὲ τοὺς λογισμοὺς καὶ τὶς παρορμήσεις, γενικά, γιὰ τὶς ὁποῖες, μὲ παράκλησί σου, γιὰ συμβουλές, μιλάμε ἐδῶ, θέλω ἀκόμη νὰ σοῦ πῶ, ὅτι τὶς παρακολουθῶ πάντοτε μὲ μεγάλη προσοχή, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀνάλογη καχυποψία, γιατί μερικὲς φορὲς δὲν εἶναι γνήσιες, εἶναι κίβδηλες, εἶναι μαϊμούδες. Εἶναι πασίγνωστο ὅτι οἱ πῆθηκοι εἶναι μιμητικὰ ζῶα καὶ ἐπαναλαμβάνουν μηχανικὰ αὐτὸ ποὺ βλέπουν νὰ κάνουν οἱ ἄλλοι. Πολὺ σὲ παρακαλῶ, συγχώρεσέ με, ἐὰν τὸ παράδειγμά μου εἶναι λίγο χοντρό, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη ποὺ αἰσθάνομαι γιὰ τὴν ψυχὴ σου καὶ ἡ περίπτωσή ἐνὸς γνωστοῦ μου πνευματικοῦ ἀδελφοῦ, ποὺ εἶναι καὶ δικός σου γνωστὸς καὶ ζῇ στὴν ἴδια περιφ-

ρεια ποὺ καὶ σὺ κατοικεῖς, μὲ κάνει νὰ ἀναφέρω ἐδῶ, ὅτι, ὅπως μοῦ ἐξήγησεν ἐκεῖνος, εἶχε τὶς ἴδιες παρακινήσεις καὶ παρορμήσεις σὰν καὶ ἐσένα, γιὰ αὐστηρὴ σιωπὴ, γιὰ βαρεῖα νηστεία καὶ γιὰ πλήρη ἀναχωρητικὴ ἀπομόνωση, ἀλλ' ὅπως μετὰ ἀπὸ πολλὴ καὶ ἐπιμελημένη συζήτηση ποὺ τοῦ ἔκανα, κατάλαβε τελικὰ καὶ στὴ συνέχεια ἐμβάθυνε καὶ ὁ ἴδιος καὶ εἶπε ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ παροτρύνσεις ἦταν ὄχι ἐσωτερικὲς, δὲν ἐπήγαζαν ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ εἶναι του, ἀλλ' ἦταν μιμητικές, ὅπως τὶς εἶχε δῆ, σὲ ἓνα, κοντινὸ στὸ μέρος ποὺ ἐζοῦσεν, σὲ κάποιον, ἐνασκούμενο, ποὺ ἦταν βυθισμένος στὴ σιωπῇ, ἐκτελοῦσε βαρεῖες νηστείες καὶ ἐζοῦσε σὲ πλήρη μοναξιά. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ὁ δεύτερος αὐτὸς ἀσκητὴς εἶχεν ἀξιώθῃ νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὰ βάθη καὶ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς ψυχῆς του, τὶς παρορμήσεις του καὶ ὅτι αὐτὲς ἦσαν γνήσιες, ἀληθινὲς καὶ εὐλογημένες μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ἦταν ἀπομιμήσεις σιωπῆς, νηστείας καὶ ἀπομόνωσης ποὺ τὶς εἶδε νὰ τὶς ἀσκῇ κάποιος ἄλλος ἢ καὶ ἀπλᾶ μόνον τὶς ἄκουσε ὅτι διενεργηθήκανε ἢ διενεργοῦνται ἀπὸ κάποιον ἐνασκούμενο. Ἐάν, πράγμα ποὺ δὲν πιστεύω, δὲν ἔγιναν ἔτσι, δὲν εἶχαν τὶς προϋποθέσεις, δηλαδὴ τὴν ἐκπύγασί τους ἀπὸ μέσα ἀπ' τὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδιά καὶ τὴν περιβολὴ τους μὲ τὴ Θεία Χάρη καὶ τὸ ἔλεος, τολμῶ νὰ πῶ ὅτι δὲν ἦσαν γνήσιες παρορμητικὲς ἐμφανίσεις ἀλλὰ φτωχὲς καὶ φτηνὲς ἀπομιμήσεις τους. Γι' αὐτὸ πρόσεχε πολὺ καὶ δοκίμαζε καὶ ἐξέταζε σφαιρικὰ τὶς ἐσωτερικὲς σου παρορμήσεις νὰ δῆς ἀπὸ ποῦ προέρχονται. Δὲς πῶς προήλθαν. Ἐκπύγασαν ἀπὸ μέσα σου, μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ Χάρη, ἢ ἔφθασαν σὲ σένα γιατί ἤλθαν ἀπ' ἐξω, ὅποτε δὲν εἶναι γνήσιες, ἀλλὰ γελοῖες μαϊμούδες. Αὐτὸ θὰ τὸ δῆς, θὰ τὸ ἐξετάσῃς καὶ θὰ τὸ ψηλαφήσῃς, νοερά, μοναχός σου, γιατί αὐτὸ θὰ τὸ ξεύρῃ μόνον ὁ Θεὸς καὶ σὺ, κανένας δὲ ἄλλος. Ὅλα αὐτὰ σοῦ τὰ εἶπα γιὰ νὰ διδαχθῇς πῶς νὰ ἀποφύγῃς τὸν μεγάλο κίνδυνο τῆς πλάνης, ποὺ θὰ σὲ ὁδηγήσῃ ὄχι ἀπὸ τὰ μέσα τῆς ψυχῆς σου καὶ θὰ σὲ ρίξῃ σὶς μαϊμούδικες μιμήσεις. Τελικὰ φρόντισε μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια καὶ προσοχὴ νὰ διακρίνῃς αὐτὲς ποὺ ἔρχονται τὶς ἐσωτερικὲς παρορμήσεις, γιὰ σιωπὴ ἢ γιὰ μίλημα, γιὰ νηστεία ἢ γιὰ κατάλυση, γιὰ μοναξιά ἢ γιὰ συντροφιά, καὶ νὰ βλέπῃς προσεχτικὰ ἐὰν ἐκπυγάζουν ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ εἶναι σου, μέσα σὲ μιὰ ἐκχυση ἀγάπης καὶ ἀφοσίωσης πνευματικῆς καὶ ὅτι δὲν μπαίνουν ἀπὸ τὰ παράθυρα τῶν σωματικῶν σου αἰσθήσεων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου σου, μὲ ἄλλα λόγια διὰ μέσου τῶν αὐτιῶν καὶ τῶν ματιῶν σου.

Μὴ λησμονῇς ὅτι ὁ Προφῆτης Ἱερεμίας εἶπεν ὅτι «ὁ θάνατος μπαίνει μέσα ἀπὸ τέτοια παράθυρα» (Ἱε-

ρεμίου 9, 21). Παρὰ τὴν ἀτέλειά τους, νομίζω, μὲ ὅσα σοῦ εἶπα, ἀπαντοῦν στὴν ἐρώτησή σου σὲ μένα, ποὺ μὲ ρώτησες ποιὰ γνώμη ἔχω γιὰ σένα καὶ γιὰ τὶς ἐσωτερικὲς λογισμικὲς καὶ ἄλλες παρορμήσεις σου, ὅπως ἔγραψες στὸ γράμμα σου σὲ μένα.

Ο ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

Ἐρχόμενοι στὸ δεύτερο ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἔθεσες σὰν ἐρώτηση σὲ μένα γιὰ νὰ σὲ συμβουλευθῶ ἐπάνω σ' ἐκεῖνο ποὺ κι οἱ ἄλλοι ἐπιθυμοῦν νὰ πληροφορηθοῦν, παρακαλῶ τὸν Παντοδύναμο Ἰησοῦ Χριστό, ποὺ ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, τὸ ἐπροφήτευσε, ὀνομάζοντάς τον «Μεγάλης Βουλῆς Ἀγγελον» (Ἡσαΐου 9, 6), νὰ γίνῃ Ἐκεῖνος μὲ τὸ μέγα Του ἔλεος, ὁ σύμβουλός σου καὶ παρηγορητὴς σου, σὲ ὅλες τὶς μελλοντικές σου θλίψεις καὶ ἀνάγκες, νὰ μὲ ἀξιῶσιν δὲ καὶ ἐμένα τοῦ φωτισμοῦ Του, ὥστε διὰ μέσου τῆς σοφίας του, ὅσο εἶναι δυνατόν ἀπὸ μέρους μου, νὰ σοῦ δώσω, μὲ ἀπλότητα, διδασχὴ. Εἶμαι καὶ χαρούμενος ἀλλὰ καὶ φοβισμένος ποὺ ἀξιῶμαι νὰ διδάσκω, γιὰ νὰ ἐκπληρώσω τὴν εὐγενῆ καὶ καλόκαρδη ἐπιθυμία σου, καὶ σὲ εὐχαριστῶ ποὺ θέλησες νὰ ἀπευθυνθῇς γιὰ διαφώτιση καὶ διδασκαλία στὴ σμικρότητά μου καὶ ὅχι σὲ κάποιον ἄλλο πνευματικὸν ὁδηγό, γιατί δὲν ἤμπορῶ νὰ πῶ ὅτι εἶμαι ὁ πιὸ κατάλληλος, ἐπειδὴ ἐγὼ εἶμαι ἓνας ἁμαρτωλὸς καὶ ἀπλὸς ἄνθρωπος, μὲ ὅχι πολλὴ Χάρη Θεοῦ, ποὺ ἀγνοῶ πολλὰ πράγματα καὶ ποὺ ἔχω πολλὲς ἀμφιβολίες, ἐὰν εἶμαι τόσο ἱκανὸς καὶ κατάλληλος καὶ ἀρκετὰ ἔμπειρος, γιὰ νὰ παρᾶσχῶ τὶς διδασχὲς ποὺ πρέπει νὰ δώσω σὰν ἀπάντηση στὴν ἐρώτησή σου. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως θὰ τολμήσω, ἐλπίζοντας στὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ στὴ φώτισή Του, νὰ ἀνταποκριθῶ στὴν ἐπιθυμία σου καὶ μὲ τὶς φτωχὲς μου δυνάμεις, νὰ μπορέσῃ νὰ σοῦ εἰπωθῇ κάτι σημαντικὸ ὅχι τόσο ἀπὸ ἐμένα, ὅσο διὰ μέσου τῆς Χάρης τοῦ Θεοῦ. Ἐτσι ἐλπίζω στὸ Θεό, ὅτι ἡ συγκατάβασή Του καὶ ἡ Χάρη Του, θὰ γίνουν βοηθοὶ μας καὶ διδάσκαλοί μας, σ' αὐτὰ ποὺ δυσκολεύονται ἢ ἀποτυχαίνουν νὰ μᾶς διαλευκάνουν ἢ θεολογία καὶ ἡ φυσικὴ καὶ ἡ ἐνστικτώδης γνώση μας.

Γνωρίζεις πολὺ καλά, ὅτι, ἡ σιωπὴ ἢ ἡ μὴ σιωπὴ, δηλαδὴ τὸ μῆλημα, ἡ αὐστηρὴ νηστεία ἢ ἡ τυπικὴ καὶ διατεταγμένη νηστεία καὶ διατροφή, ἢ ἀναχωρητικὴ ἀπομόνωση ἢ ἡ ζωὴ τῆς μοναστικῆς συντροφικότητος στὴν ἀνθρώπινη κοινωνία, ὅλα ἐκεῖνα ἀφ' ἑαυτοῦ των δὲν σημαίνουν τὸ τελικὸ στάδιο, δὲν εἶναι τὸ ἐφετὸ τῆς ἐπιθυμίας καὶ τῆς προσδοκίας μας, οὔτε τὸ καθένα χωριστὰ οὔτε μαζὶ συνολικά. Ὅλα ποὺ ἀναφέρθηκαν, εἶναι τὰ μέσα, ποὺ μᾶς βοηθοῦν νὰ φθάσουμε στὸ ποθητὸ τέρμα τῶν πνευματικῶν προσδο-

κιῶν καὶ ἐπιθυμιῶν μας. Μᾶς βοηθοῦν δὲ μόνον ἐὰν ἐκτελοῦνται καὶ ἐφαρμόζονται, ὅπως πρέπει, νόμιμα, κανονικὰ καὶ μὲ τὴ δέουσα Διάκριση, ἀλλοιῶς ἀποβαίνουν ἐμπόδια καὶ μᾶς βλάπτουν, περισσότερο ἀπ' ὅ,τι μᾶς βοηθοῦν. Κατὰ συνέπεια τὴν παρούσα στιγμή δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σοῦ πῶ ἐπακριβῶς, πότε νὰ σιωπᾷς καὶ πότε νὰ μιλάς, πότε νὰ νηστεύῃς καὶ πότε νὰ μὴ νηστεύῃς, πότε νὰ ἀπομονώνεσαι καὶ πότε νὰ συντροφεύεσαι μὲ ἀδελφούς, γιατί ἡ τελειότητα δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τὰ πάρα πάνω. Θὰ σοῦ δώσω ὅμως μόνον μερικὲς γενικὲς συμβουλὲς νὰ τὶς ἔχῃς σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν σου, ὅταν ὑφίστασαι τὸ ξεπήδημα ἀπ' τὴν ψυχὴ σου τῶν παρορμήσεων, πρὸ παντὸς δὲ ὅταν ἐμπλέκεσαι καὶ βρίζεσαι, μέσα στὶς ἀντιθέσεις, ὅπως σιωπὴ ἢ ὁμιλία, νηστεία ἢ κατάλυση, ἀπομόνωση ἢ συντροφιά, ἐνδυση συννηθισμένη μὲ ἄλφα ρούχα ἢ μὲ βῆτα ρούχα. Ἐχε ὑπ' ὄψιν σου, ὅτι αὐτὲς οἱ καταστάσεις τῶν ἀντιθέσεων αὐτῶν καὶ τῶν διακρίσεων ποὺ ἀνέφερα, ὅπως καὶ ἄλλες, εἶναι ἀπλῶς ἀποτελέσματα φυσικά, κοσμικά καὶ γήϊνα. Εἶναι φυσικά καὶ ἐνστικτώδη καὶ καταστάλαγμα τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, ἡ γνώση γιὰ τὸ πότε πρέπει νὰ μιλάς ἢ νὰ σιωπᾷς, γιὰ τὸ πότε νὰ τρώς ἢ νὰ νηστεύῃς, γιὰ τὸ πότε νὰ συντροφεύεσαι ἢ νὰ ἀπομονώνεσαι, γιὰ τὸ πῶς νὰ ντύνεσαι μὲ συννηθισμένα ρούχα ἢ μὲ τὰ διακριτικὰ τῆς ιδιότητάς σου. Καὶ σὺ γνωρίζεις πότε ἢ κάθε μιὰ περίπτωση ἀπ' αὐτὲς ποὺ μόλις ἀναφέρθηκαν, σοῦ ταιριάζει, ἀνάλογα μὲ τὴν κατάσταση καὶ διάθεση, καὶ σοῦ γίνεται ἀναγκαία καὶ βοηθητικὴ καὶ σὲ διατρέφει πνευματικὰ γιὰ νὰ δεχτῇς τὴν οὐράνια καὶ Θεία Χάρη ποὺ θὰ ἐνεργήσῃ ἀνάλογα μέσα στὴν ἀγωνιζόμενη ψυχὴ σου. Θεὸς φυλάξοι, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ συμβῇ οὔτε σὲ σένα οὔτε σὲ κάποιον ἄλλο, νὰ γίνῃς τόσο ἀνόητος καὶ τυφλός, ἀπὸ τυχὸν σκληροῦς κι ἐπικίνδυνους πειρασμοῦς «τῶν συμπτωμάτων τοῦ δαιμονίου τοῦ μεσημβρινοῦ (Ψαλμός 90, 6) καὶ νὰ χάσουν ὁ νοῦς κι ἡ ψυχὴ σου τὴν ὀξυδερκεῖά τους καὶ νὰ παρὰσθῃς ἀπὸ κάποιες μεμονωμένες σὰν πολὺχρωμες ἀλλὰ κι ἀπατηλὲς ἀφιερώσεις σου κι ἀφοσιώσεις ποὺ ξεβάφουν ἀμέσως μόλις ἐκτεθοῦν ἀκόμα καὶ σὲ ἀπλὲς καιρικὲς συνθήκες, σὰν τὰ ψεύτικα ὑφάσματα. Ἐννοῶ τὶς διάφορες πρακτικὲς ποὺ ὑποκρίνονται ἀγιότητα καὶ εἶναι στὴν πραγματικότητα προσχήματα μόνον, εὐσεβῶν κι ἀγαθοεργῶν πράξεων καὶ δὴθεν ἐπιδιώξεων τουταυτὸ ψευδοστόχων. Τέτοιες δολερὲς ἢ πλανεμένες καταστάσεις, μὲ ἐξαίρεση τὶς σαφεῖς ἀφοσιωτικὲς περιπτώσεις τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, τινάζουν στὸν ἀέρα τὴν ἐν Χριστῷ ἐλευθερία, ἡ ὁποία εἶναι τὸ ἀγιοπνευματικὸ ἐνδυμα τῆς ὑψίστης ἀγιότητος στὴν ζωὴ αὐτῇ, ὅπως εἶπε διδασκτικὰ ὁ Ἀπό-

στολος Παῦλος γράφοντας: «Ὃπου πνεῦμα Θεοῦ ἐκεῖ καὶ ἐλευθερία» (2 Κορινθ. 3, 17). Ἐτσι ἀφοῦ ὅλες αὐτὲς οἱ καταστάσεις, ὅλα τὰ ἔργα, ἀνάλογα μὲ τὴ χρῆση τους στὴ ζωὴ αὐτῇ, μποροῦν νὰ εἶναι, κατ' ἀμφοτέρω τρόπο, ἢ καλὰ ἢ κακὰ, σοῦ προτείνω παρακλητικὰ νὰ τὰ ἀφήσης κατὰ μέρος μόνα τους κι αὐτὸ εἶναι εὐκολώτατο νὰ τὸ πράξεις, ἐὰν δὲ εἶσαι ὅπως πρέπει νὰ εἶσαι πραγματικὰ ταπεινός, ἐγκατάλειψε τὶς ἐρωτηματικὲς διερευνήσεις καὶ περιορίσου νὰ βρῇς τί εἶναι τὸ καλύτερο. Ἀλλὰ τελικὰ θὰ σοῦ ἐλεγα καλύτερα νὰ πράξεις ἐτοῦτο, ποῦ θὰ σοῦ πῶ.

Βάλε τὰ δύο, ὅπως μένουν οὐδέτερα στὰ δύο σου χέρια, στὸ ἓνα καὶ στὸ ἄλλο καὶ ἀντὶ αὐτῶν, διερεύνησε καὶ διάλεξε κάτι ἄλλο ποῦ διαγράφεται μεταξὺ τῶν δύο, κι ὅταν θὰ ἔχης ἐπιτελέσει τὴν ἐκλογὴ σου μὲ τὸ ἐνδιάμεσο αὐτό, θὰ ἔχης ἀποκτήσει τὴν ἐλευθερίαν σου, εἴτε προτιμῆς εἴτε ἀπορρίψης αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο ἢ καὶ τὸ ἀντίθετο, καὶ θὰ τὰ ἔχης κάνει, ὅ,τι ἔχεις κάνει καὶ ὅ,τι ἔχεις προτιμήσει, μὲ τὴ δική σου θέληση, γιατί ἔτσι ὠδηγήθηκαν ἀκατηγόρητα ἢ ἀπόκλιση κι ἡ ἐκλογὴ σου.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΤΙΚΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τώρα εἶναι φυσικὸ ποῦ ρωτᾷς, τί εἶναι αὐτὸ τὸ ἐνδιάμεσο, τὸ «κάτι ἄλλο». Λοιπὸν αὐτὸ ποῦ διαγράφεται, αὐτὸ τὸ κάτι ἄλλο, αὐτὸ ποῦ διαφαίνεται γι' αὐτὸν ποῦ μπορεῖ νὰ βλέπει, εἶναι ὁ ΘΕΟΣ, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Ὁποίου ἀσκεῖς τὴν σιωπὴ, ἐὰν ἔχης κάνει τὴν ἐκλογὴ τῆς σιωπῆς ἢ γιὰ τὸν Ὁποῖον ὁμιλεῖς, ἐὰν προτιμᾷς νὰ μιλᾷς. Εἶναι ὁ Θεὸς γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Ὁποίου νηστεύεις, ἐὰν ἔχης ἐπιλέξει τὴν νηστεία, ἢ γιὰ τὸν Ὁποῖο καταλύεις, ἐὰν δὲν προτιμᾷς τὴν περίπωση τῆς βαρεῖας νηστείας. Εἶναι ὁ ΘΕΟΣ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Ὁποίου μονάζεις ὀλομόναχος ἀναχωρητικά, ἢ γιὰ τὸν Ὁποῖο μονάζεις μαζί μὲ ἄλλους στὸ Κοινόβιο, γιατί ἔτσι αὐτὸ ἐλεύθερα ἐπέλεξες.

Ἐτσι ἀπὸ δῶ καὶ πέρα μποροῦμε νὰ καταλάβουμε, ὅτι ἀπ' ὅλα αὐτὰ ποῦ μιλῆσαμε, τίποτα δὲν παραμένει σὰν σκοπός. Ποιὸ ὅμως εἶναι τὸ ἐφετό, τὸ ποθητό, ὁ στόχος; Ποιὸς εἶναι ὁ τελικὸς σκοπός; Εἶναι ὁ Θεός. Γιατὶ ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἡ σιωπὴ, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἡ ὁμιλία. Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι οὔτε ἡ νηστεία οὔτε ἡ κατάλυση. Ὁ ἀναχωρητισμὸς ἢ ἡ κοινοβιακὴ συνάφεια καὶ διαβίωση, δὲν εἶναι ὁ Θεός, ὅπως δὲν εἶναι ὁ Θεὸς τίποτα ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς ἀντιθέσεις, ὅσες κι ἂν παρατεθοῦν ἐδῶ ἢ ὅπουδήποτε.

Ἐχε σοβαρὰ ὑπ' ὄψη σου, ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει ἀόρατος στὰ ἐνδιάμεσα αὐτῶν ποῦ ἀνέφερα πάρα πάνω, καὶ δὲν θὰ κατορθώσεις νὰ τὸν ἀνιχνεύσεις καὶ

νὰ τὸν βρῇς διὰ μέσου τοῦ ἔργου τῆς ψυχῆς σου, παρὰ θὰ τὸν πλησιάσεις καὶ θὰ τὸν αἰσθανθῇς, μόνον διὰ μέσου τῆς ἀγάπης τῆς καρδιάς σου. Τὸν Θεὸ δὲν θὰ τὸν ἐννοήσης διὰ μέσου τοῦ λογικοῦ σου, ὅπως δὲν θὰ τὸν καταλάβῃς διὰ μέσου τῆς σκέψης σου, οὔτε θὰ τὸν συμπεράνῃς διὰ μέσου τῆς βοήθειας τῶν δυνάμεων τοῦ μυαλοῦ σου. Ὁ Θεὸς μόνον ἀγαπιέται, δηλαδὴ εἶναι καὶ μένει μόνον σὰν ἀντικείμενο ἀγάπης καὶ μοναδικῆς ἐκλογῆς τῆς ἀγαπητικῆς θέλησης τῆς καρδιάς σου. Ὅπως γράφει ἡ Αἰκατερίνα τῆς Σιένας* στὸ 308 γράμμα της, «Ἡ ἀγάπη ἐναρμονίζει τὶς τρεῖς δυνάμεις τῆς ψυχῆς μας καὶ τὶς συνδέει μετὰ ξύ τους. Ἡ θέληση κινεῖ τὴν κατανόηση τῶν ὁρατῶν, ὅταν ἐπιθυμῇ νὰ ἀγαπήσῃ. Ὅταν ἡ κατανόηση διαπεράσῃ τὴν θέληση, ἐκείνη ἡ βούληση θὰ ἀτονίσῃ ὡς πρὸς τὴν ἀγάπη. Ἐὰν συμβαίῃ νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν ξερὴ λογικὴ, τότε θέτει μπροστὰ στὴ θέληση αὐτὴ σὰν ἀντικείμενο τὴν ἀνείπωτη ἀγάπη τοῦ Αἰώνιου Πατέρα, ὁ Ὁποῖος ἔδωσε τὸν Λόγο, δηλαδὴ τὸν Μονογενῆ Του Υἱό, ποῦ ἔτσι ὑπενθυμίζει τὴν ὑπακοὴ καὶ τὴν ταπείνωση Υἱοῦ, ποῦ ὑπέφερε μαρτύρια καὶ φτυσίματα καὶ μαστιγώματα καὶ ὕβρεις καὶ κολαφίσματα, μὲ ὑπομονὴ μέχρι μαρτυρικότατου θανάτου καὶ μὲ ἀπέραντη ἀγάπη. Ἐτσι ἡ θέληση διὰ μέσου τῆς ἀνείπωτης, δηλαδὴ ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφραστῇ μὲ λόγια, ἀγάπης, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἐσταυρωμένου Θεοῦ Λόγου, ἀξιῶνεται μὲ τὰ μάτια τῆς κατανόησης νὰ δῇ ἐνοραματικὰ καὶ μὲ τὴ δύναμη τοῦ παντοδύναμου χειροῦ τοῦ Θείου Λόγου, γεμίζει τὴν ψυχὴ τὴν προσπάθειά της μὲ ἀναμνήσεις πνευματικῆς καὶ ἀντλεῖ τελικὰ ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς ἀναμνηστικῆς διανοήσεις, τὸν θησαυρό, τὸν μόνον πραγματικὸ θησαυρὸ τῆς ἀγάπης.

Διάλεξε λοιπὸν ΕΚΕΙΝΟΝ, καὶ τότε ἡ θέλησή σου θὰ μιλήσῃ διὰ τῆς σιωπῆς καὶ ἡ ὁμιλία σου θὰ μιλήσῃ διὰ τῆς σιγῆς, ὅπως καὶ ἡ νηστεία σου θὰ εἶναι ἀνήστευτη, καὶ ἡ κατάλυση, ἡ μὴ νηστεία σου, θὰ γίνετα νηστεία σου, τὸ ἴδιο δὲ θὰ συμβαίνει μὲ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα. Αὐτὴ ἡ ἀγαπητικὴ ἐκλογὴ τοῦ Θεοῦ, αὐτὸ τὸ ἀποτελεσματικὸ βῆθος, γιὰ τὸ πλησίασμα καὶ τὴν εὔρεση τῆς πνευματικῆς γιὰ τὸν Θεὸ αἴσθησης, πηγάζουν ἀπὸ μιὰ ἀληθινὴ θέληση καὶ ἀπὸ μιὰ καθαρὴ καρδιά, ποῦ κινούνται καὶ οἱ δύο ἐλεύθερα ἀνάμεσα στὰ προαναφερθέντα ζευγάρια τῶν ἀντιθέσεων.

(Συνεχίζεται)

* (Σ.Μ.) Τὸ παρὸν τῆς Αἰκατερίνας τῆς Σιένας, παρατίθεται σὰν ὑποσημείωση ἀπὸ τὸν ἐκδότη τοῦ πρωτοτύπου τοῦ συγγραφέως τοῦ Θησαυροῦ Σοφίας, ὁ ὁποῖος ἐκδότης ἀναφέρεται στὰ προλεγόμενα τῆς παρούσης Ἑλληνικῆς Ἐκδόσης.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΥΣΕΩΣ ΓΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ*

«Ὅποιος δὲν περιμένει τίποτε, δὲν θὰ βρεῖ καὶ τὸ ἀπροσδόκητο, ἀφοῦ αὐτὸ γιὰ ἐκεῖνον εἶναι ἀνεύρετο καὶ ἀνέφικτο» (Ἡράκλειτος)

Ἡ Δ' καὶ ΣΤ' Κυριακὴ ἀπὸ τοῦ Πάσχα εἶναι ἀφιερωμένες στὴν ἀνάμνηση δυὸ περιφανῶν θαυμάτων τοῦ Κυρίου: Τὴν ἴαση τοῦ παραλύτου καὶ τοῦ τυφλοῦ. Δυὸ δηλαδὴ θαυμάτων, τὰ ὁποῖα δειγματοληπτικὰ πιστοποιοῦν φανερὰ τὴ θεϊκὴ δύναμη τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὁποῖος χάρισε μ' αὐτὰ σὲ δυὸ ταλαίπωρα πλάσματα τῆς τότε ἐποχῆς, καὶ τῶν ὁποίων πολλοὶ

ἄσυλα τοῦ πόνου καὶ εὐαγὴ σεμνώματα τοῦ Γένους μας, τὰ Νοσοκομεῖα Βαλουκλῆ στὰ ὁποῖα βέβαια ἀρχικὰ ἡ νοσηλεία τῶν φρενοβλαβῶν φαίνεται νὰ εἶχε τὸ προβάδισμα. Ἐξάλλου ἡ προστασία στοὺς ἑνα σωρὸ πλανόβιους καὶ πλανόδιους ἀπτάληδες ἢ μπουνταλάδες, τοὺς σερσέμηδες καὶ σερσερηδες, τοὺς μουφλούζηδες καὶ φουκαράδες, τοὺς τεμπέληδες, ντερμπεντέρηδες καὶ ντελῆδες μὲ τοὺς τιμαρχανάδες, τοὺς τεμπελχανάδες καὶ τὰ ἱμαρέτια τους, αὐτοὺς ποὺ ἡ εὐλάβεια τοῦ τουρκικοῦ λαοῦ, ὡς τὰ τελευταῖα μας χρόνια, τοὺς ἀναβε κερὰ καὶ καντήλια τὶς νύχτες πάνω στοὺς σκόρπιους μέσα στοὺς δρόμους τῆς Πόλης τάφους τους, μαρτυρεῖ τὸ σεβασμὸ γιὰ κάθε μορφὴ δαιμονοληψίας ποὺ αἰσθανόταν τὸ ἴδιο τὸ κράτος τότε (Δ. Μάνος).

Τοῦ Δρος κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑ**
Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων

ὁμοιοπαθεῖς ὑπάρχουν δυστυχῶς μέχρι τῆς σήμερον, δυὸ ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα δῶρα ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος στὸν κόσμο: τὴν κινητικότητα, δηλαδὴ αὐτὴ τὴ ζωὴ, στὸν παράλυτο, καὶ τὸ φῶς στὸν τυφλό.

Τὰ παραπάνω βαθυστόχαστα λόγια τοῦ Ἡρακλείτου σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ θαῦμα τοῦ παραλύτου, ὁδήγησαν τὸν ἱερὸ Ἀμβωνα νὰ ὁμιλήσει σήμερον γιὰ τὴν ἐννοία τῆς παραλύσεως γενικὰ, καὶ τὴν κινητικότητα ἢ δραστηριότητα τοῦ πανσέπτου τούτου Θρόνου τουλάχιστον κατὰ τὸ τελευταῖο διάστημα, τὸ ὁποῖο ὁλοι μας μαζί ζοῦμε καὶ χαίρομαστε.

Ἄλλωστε τὸ γεγονός, ὅτι ἀπὸ λόγους τεχνικοὺς ἢ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ λειτουργία στὴν Ἱ. Μονὴ Βαλουκλῆ ἐφέτος τελεῖται κατὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ παραλύτου, ἢμπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς θεῖα συγκυρία, διότι αὐτὸ ἐναρμονίζεται ὡς ἄριστα μὲ δυὸ ιδιαίτερης σημασίας πραγματικότητες:

Πρῶτον μὲ τὸ ὅτι ἡ Ἱ. Μονὴ Βαλουκλῆ μέσα στὰ σπλάχνα τῆς διαφυλάττει ἓνα τῶν περιωνυμοτέρων καὶ θαυματουργικότερων ἱερῶν προσκυνημάτων τῆς Πόλης «ἄμισθον ὄντως, ἱατρεῖον τυγχάνων, νέος Σιλωὰμ πᾶσι τοῖς ἀφιγμένοις» (ἱαμβικὸ ἐπίγραμμα 1.1.1816). Ἄς μὴ ξεχνᾶμε, ὅτι ἡ ἱστορικὴ ἱαματικὴ πηγὴ συνετέλεσε καὶ στὴ δημιουργία ἰδιαίτερου εἰκονογραφικοῦ τύπου τῆς Θεοτόκου, εὐρέως γνωστοῦ ὡς «Ζωοδόχος Πηγὴ».

Δεύτερον μὲ τὸ ὅτι κοντὰ σ' αὐτὴν ἐκτείνονται τὰ

Ἐπὶ πλέον τὸ σημερινὸ Συλλεῖτουργο λαμβάνει ἰδιαίτερη αἰγλή μὲ τὴν παρουσία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καρελίας καὶ πάσης Φινλανδίας Ἰωάννου, τοῦ ἐλληνομαθοῦς καὶ ἀφοσιωμένου φίλου τοῦ Θρόνου, ὁ ὁποῖος ἦλθε ἀπὸ τὴν πανέμορφη καὶ χιλιόλιμνη λευκοχώρα του γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ ἐπίσημη ἐπίσκεψη πρὸς τὸ Σεπτὸ Κέντρο.

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν Χορεία, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πρέπει βέβαια νὰ λεχθεῖ, ὅτι μετὰ τὴν περιγραφὴ τοῦ φαινομένου τῆς παραλύσεως, δὲν πρόκειται ἐδῶ νὰ γίνῃ μιὰ ἀνάλυση αὐτοῦ ἀπὸ ἀποψὴ ἱατρικὴ, ἀλλ' οὔτε νὰ διερευνηθοῦν τὰ συναφῆ τυχόν ἠθικὰ αἰτία του.

Ἡ παράλυση εἶναι λοιπὸν καθ' ἑαυτὴν μιὰ ἀσθένεια, ἢ ὁποῖα χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴ μείωση ἢ κατάρρευση τῆς κινητικότητος ποὺ ὀφείλεται σὲ βλάβες τῶν μυῶν. Εἶναι μιὰ νόσος, ἢ ὁποῖα τουλάχιστον στίς βαρεῖες τῆς μορφῆς, προσβάλλει τὸν ἄνθρωπο σὲ ὅλη του τὴν ὄντοτητα, στὸ σῶμα καὶ στὸ πνεῦμα, καὶ τὸν ἀποκόπτει ἀπὸ τὴ ζωὴ, ἀφοῦ τὸν καθελώνει στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου. Ὁ ἀσθενὴς στὴν περίπτωσιν αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ περιμένῃ σχεδὸν τίποτε ἐκτὸς ἀπὸ τὶς «θαυματουργικὰς» ἐπεμβάσεις τῆς ἐπιστήμης, καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Κατὰ ταῦτα εἶναι μιὰ ἐπάρατος ἀσθένεια καὶ τὸ θέαμά της φρικιαστικό. Εἶθε ὁ Κύριος νὰ φυλάει ὅλους μας ἀπ' αὐτὴν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴ σωματικὴ παράλυση.

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 9η Μαΐου 1993, κατὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου, στὸν Ἱ. Ναὸ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ.

Υπάρχει όμως και μιὰ ἄλλη μορφή παραλύσεως γενικής ἢ μερικής ὑφῆς, ἡ ὁποία ἂν καὶ δὲν παρουσιάζει τὰ ἴδια ἐξωτερικὰ συμπτώματα μὲ τὴ σωματικὴ νόσο, εἶναι πολὺ χειρότερη: Ἡ ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ τοιαύτη. Καὶ τοῦτο διότι ἂν ἡ σωματικὴ παράλυση ἔχει ὀρισμένα τουλάχιστον ἀκούσια αἰτία, ἡ ψυχικὴ τοιαύτη πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη βούληση τοῦ ἀνθρώπου.

Τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ ἀείμνηστος Β. Ἀντωνιάδης θεωρεῖ ὡς ἓνα στάδιο τῆς νοσοῦσης ἠθικῆς ζωῆς καὶ χαρακτηρίζει ὡς κατάσταση τῆς ἀκηδίας ἢ ἀφροντησίας, τῆς παραλύσεως, παρέσεως, χαλαρώσεως, ἡ ὁποία ἐκφράζει καὶ τὴν πνευματικὴ νοθεΐα, τὴ νωθρότητα καὶ ραθυμία, ὅπως δὲ ἰδιαίτερος τὴν ἀμέλεια ἢ ὀλιγωρία, ἀδιαφορία καὶ ἀμεριμνησία.

Σ' αὐτὴν «δὲν κατασιγάζονται μὲν ὁλοσχερῶς ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως παρὰ τῷ ἁμαρτωλῷ, οὐδὲ λείπει πᾶσα συναίσθησις τῆς ὑπαρχούσης διαφωνίας πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἠθικοῦ νόμου, πλὴν ἀλλὰ ἡ συναίσθησις αὕτη δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τῆς ἐνδομύχου ἐκείνης θλίψεως καὶ βαρυθυμίας,... ἀλλὰ περισπώμενος ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ βίου μερμυγῶν, ἢ δελεαζόμενος ὑπὸ τῆς ἀπάτης τῶν ἡδονῶν καὶ οἷον ἐν ὀλιγωρίᾳ καὶ ἐκλύσει ψυχικῇ διατελῶν, οὔτε καιρὸν οὔτε διάθεσιν ἔχει νὰ φροντίσῃ σπουδαίως περὶ τῶν ὑψηλοτέρων τοῦ βίου σκοπῶν καὶ περὶ τῆς θειοτέρας αὐτοῦ ἀποστολῆς, περὶ τῆς ἐναρέτου καὶ κατὰ Θεὸν πολιτείας» (Β. Ἀντωνιάδης).

Στὴν κατάσταση λοιπὸν αὐτὴ τῆς πνευματικῆς νωθρότητας καὶ ἀδιαφορίας ἡ ὁποία δὲν μπορεί παρὰ νὰ ἀποβαίνει καταλυτικὴ γιὰ τὸ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, τοὺς θεσμοὺς καὶ γενικότερα γιὰ κάθε τι ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάπτυξη, μὲ τὴν ἐνσυνείδητη παραγωγικὴ χρῆση τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων (produktives Tätigsein), ἡ ὁποία ζωοποιεῖ τὰ πάντα (E. Fromm) ἐφ' ὅσον δὲν ἐκφυλίζεται, ὡς συνήθως, στὴ μορφή τῆς ἀποξενωτικῆς ἢ παθητικῆς ἐνεργητικότητος (entfremdete ἢ passive Aktivität) τῆς ἐποχῆς μας ποὺ ἀνέλυσε θαυμάσια ὁ Α. Schweitzer, φυσικὸ εἶναι ὁ ἀσθενὴς ποὺ δὲν περιμένει τίποτε, νὰ μὴ βροῖται καὶ τὸ ἀπροσδόκητο, ἀφοῦ αὐτὸ γιὰ ἐκείνον εἶναι ἀνεύρετο καὶ ἀνέφικτο.

Ὅλα δὲ αὐτά, ἐπειδὴ εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ εὐμαρεια, ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ πνευματικὴ ἐξέλιξη καὶ προκοπὴ, ὅπως τὰ περισσότερα πράγματα στὴ ζωὴ, ἔχουν τὴν τιμὴ τους. Καὶ τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἀπαιτοῦν ἱκανότητα, δραστηριότητα οἱ ὁποῖες πάλιν μὲ τὴ σειρά τους ζητοῦν πειθαρχία, εὐσυνειδησία καὶ ὑπευθυνότητα, ἀξιοπιστία καὶ αὐτοσυγκέντρωση, συνεχῆ ἐργατικότητα καὶ αὐταπάρνηση.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀκούονται, ὡς μὲ ὄφελος, κατὰ καιροὺς σὲ διαφόρους τόπους ἀπὸ ἀρμόδιους

καὶ μὴ κρίσεις «παράφωνες» μὲν, ἀνίερες δέ, οἱ ὁποῖες μὲ βουλὴν ἐπαναλαμβάνόμενες, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως προσπαθοῦν νὰ κηλιδώσουν τὴν πολύμοχθη ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ αἰωνόβιου τούτου Θρόνου. Λέγομεν δέ, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν καὶ γράφουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅπως καὶ οἱ «κράκτες» τους, «παραφωνοῦν», διότι προσάπτουν κατηγορίες ἄσχετες μὲ τὴν πραγματικότητα, ἀποκρύπτουν ἀσύμφορα γι' αὐτοὺς στοιχεῖα, ἐνῶ προβάλλουν ἔντονα ὅ,τι τοὺς ἐξυπηρετεῖ, καὶ ἄρα διαστρεβλώνουν τὴν πραγματικότητα, χρησιμοποιοῦντες τὸ σύγχρονο δαίμονα τῆς ἐπικοινωνίας, γιὰ τὴν παραπληροφόρηση καὶ κατὰ συνέπεια παραπλάνηση τῶν ἀνιδέων.

Πόσο δὲ ἐπιζήμια εἶναι τὰ περιορισμένης εὐτυχῶς ἐκτάσεως μυθεύματα αὐτά, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ τόσο γίνεται λόγος γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἐθνικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος καὶ ὁμοψυχίας, εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ φανερό.

Ἔτσι μιὰ ἀκόμη ἀπλὴ καὶ σύντομη δειγματοληπτικὴ ἀναφορὰ τῶν σπουδαιότερων γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἔλαβαν χώρα κατὰ τὸ μόλις ἐνὸς καὶ ἡμίσεος περὶ τοῦ ἔτους διάστημα τῆς εὐκλεοῦς πατριαρχείας Βαρθολομαίου Α', πιστοποιοῦν τὸ ἀσύστατο τῶν μορφῶν αὐτῶν, ὅπως:

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Π. στὶς Ἀρχές τοῦ τουρκικοῦ κράτους στὴν Ἀγκυρα.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Πατριάρχου Σερβίας στὸ Φανάρι.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας στὸ Φανάρι.

Ἡ σύναξις τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Πατριάρχου Ρωσίας στὸ Φανάρι.

Ὁ καθαγιασμὸς τοῦ Ἀγίου Μύρου.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ Φανάρι.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας στὸ Φανάρι.

Ἡ ἀποστολὴ Πατριαρχικῶν Ἐξαρχιῶν στὸ Ἅγιον Ὄρος, στὶς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὰς Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας, στὶς Ἱ. Μητροπόλεις καὶ στὰ Ἰδρύματα τοῦ Θρόνου στὴν Εὐρώπη καὶ στὰ Δωδεκάνησα.

Ἡ ἀποστολὴ Πατριαρχικῶν ἀντιπροσωπειῶν στὰ Πατριαρχεῖα Ἱεροσολύμων, Ρωσίας, Βουλγαρίας, στὴν Ἀθήνα καὶ στὴν Ἐκκλησίᾳ Ἀλβανίας.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ Πρίγκηπος Φιλίππου στὸ Φανάρι καὶ τὸ διοργανωθὲν οἰκολογικὸ συνέδριο.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Πατριαρχικῆς ἀντιπροσωπείας στὸ Βατικανό.

Ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τυράνων.

Ἡ σύναξις τῶν Προέδρων καὶ Γραμματέων τῶν Διορθοδόξων Ἐπιτροπῶν.

Ἡ σύναξις τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Πατριάρχου Γεωργίας στὸ Φανάρι.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Π. στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ στὴν Ἐκκλησίᾳ Κρήτης.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας στὸ Φανάρι.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ ΠΣΕ στὸ Φανάρι.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς οὕτω καλουμένης «Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ» (OCA) στὸ Φανάρι.

Ἡ σύναξις τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Δωδεκανήσου.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἐπισκόπου Ζήλων γιὰ τὴν Κορέα κ.ἄ.

Ἔτσι οἱ ἠθικοὶ αὐτουργοὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν πρέπει νὰ γνωρίζουν, ὅτι μὲ τίς μομφές τους τίποτε ἄλλο δὲν πετυχαίνουν ἀπὸ τὸ νὰ ἀποκαλύπτουν βαθμιαίως, πὼς ἄλλα, καὶ ἀσφαλῶς ὄχι ἀδιάβλητα, εἶναι τὰ πραγματικὰ ἐλατήρια καὶ οἱ σκοποὶ τῶν χαλκευμάτων τους.

Ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι καθόλου συνετό, τὸ ὅτι οἱ «παράφωνες» αὐτὲς κρίσεις, ἀποκνήματα νοσηρῶν ἐγκεφάλων, ὁρισμένες φορὲς πρὸς σχηματισμὸ κοινοῦ μετώπου, τολμοῦν νὰ «ἐνορχηστρωθοῦν», ἐνισχυόμενες ἀπὸ ποικίλες διασυνδέσεις καὶ μέσα. Ἐπὶ πλέον δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦν τὸ γραφικὸν «σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν» (Πράξ. 26,14).

Ὅμως ἂς μὴ αὐταπατώμεθα, διότι καὶ αὕτη ἀκόμη ἢ συντονιστικὴ ἐν πολλοῖς διακονία τοῦ θρόνου, τὴν ὁποία ὄχι ὡς ὑμνογραφικὴ ἀδεία Μήτηρ Ἐκκλησία, ἀλλ' ὡς πραγματικὴ τοιαύτη, καὶ ὡς ἐκφραστὴς τῆς κανονικῆς συνειδήσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχει καθήκον νὰ ἀναπτύσσει, ὅπως ἄλλωστε ἔπραττε τοῦτο διὰ μέσου τῶν αἰώνων, χωρὶς ἀμφιβολία ἀποτελεῖ ἓνα τῶν βασικῶν λόγων ἔνεκα τῶν ὁποίων σύμφωνα μὲ κάποιο ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα γνωστὸ «πρωτόρημα» τῆς φυλῆς μας, «ἐνοχλοῦνται» ὁρισμένοι ἡμέτεροι καὶ μὴ διαφόρων τάξεων καὶ ἀποχρώσεων «εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοί».

Γι' αὐτὸ καὶ ἐπιχειροῦν πάλιν μιὰν ἄλλη παραχορδία, διότι τὴν φορὰν αὕτη προσπαθοῦν μὲ διαφόρους τρόπους, ἐπικαλούμενοι κυρίως τὴν δυνατότητα διαφορο - ἢ νεοερμηνείας τουλάχιστον ὁρισμένων βασικῶν πηγῶν καὶ κειμένων, νὰ προσβάλουν καὶ νὰ ἀποδυναμώσουν προνομίας καὶ δικαιώματα τοῦ Οἰ-

κουμενικοῦ Θρόνου κατοχυρωμένα τέλος πάντων ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ τὴν παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας.

Μὲ ἄλλες λέξεις στοχεύουν νὰ ἀναστατώσουν τὴν τάξι καὶ τὴν πράξι τῆς Ἐκκλησίας, πράγμα τὸ ὁποῖο βραδέως μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς ἡμπορεῖ νὰ ὀδηγήσει στὸν κατακερματισμὸ καὶ τὸ χάος.

Τέλος διάφορες ἐτερόδοξες μερίδες τῶν λεγομένων «ἀδελφῶν χριστιανῶν», ἀριστοτέχνιδες στὸ «marketing τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης», ἐπωφελοῦμενες ἀπὸ τίς σύγχρονες ἱστορικές, κοινωνικοπολιτικές ἀνακατατάξεις στὶς χώρες τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ὅπως καὶ ἀπὸ ὁρισμένες ἄλλες καταστάσεις, παρὰ τίς γενόμενες πρὸς αὐτοὺς πολλὲς καὶ ποικίλες συστάσεις, διαμαρτυρίες καὶ ἐπεμβάσεις, παρὰ τίς προβλεπόμενες συνέπειες, κατορθώνουν μὲ ἀπὸ μακροῦ προσχεδιασμένους γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους τρόπους καὶ μεθόδους, νὰ διαταράξουν τίς ὑπάρχουσες δικαιοδοσιακὲς δομὲς καὶ ρυθμίσεις ὄχι μόνον τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῶν χωρῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Σκοπὸς τους εἶναι νὰ ἐπαυξήσουν τίς γεωγραφικὲς περιοχὲς τῆς ἐπιρροῆς τους, πράγμα τὸ ὁποῖο προσιδιάζει στὰ κοσμικὰ κράτη μόνον.

Πρὸς αὐτοὺς ἔχουμε πάντως νὰ συστήσουμε, ὅτι καλὰ θὰ κάνουν νὰ στραφοῦν στὸν «ἐπανευαγγελισμό» τῶν ἰδίων τους χωρῶν, οἱ ὁποῖες ἔχουν πολὺ ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό, καὶ νὰ μὴ μεταφέρουν σὲ ἄλλες περιοχὲς τὴ λύση τῶν προβλημάτων τους. Ἄς παύσουν λοιπὸν νὰ παρασπονδοῦν οἱ παράφωνοι ἐνορχηστρωτὲς τῶν ποικίλων ρευμάτων καὶ ἐπιδιώξουν κατὰ τῆς φαινομενικῆς «φούχτας» αὐτῆς τῶν ἀνθρώπων, ποὺ οἱ ἱστορικές συγκυρίες ὅρισαν νὰ φυλάνε τίς Θερμοπύλες τοῦ Κατάστενου, ποὺ ὅρισαν νὰ φυλάνε τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερά μας, καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ προβάλλουν συνεχίζοντας ἔτσι ἐπάξια τὴν παράδοσις τοῦ Γένους. Ἄς παύσουν, διότι θὰ λογοδοτήσουν στὸ Θεὸ καὶ στὴν ἱστορία. Καὶ τοῦτο ἂς γνωρίζουν καλὰ: Ὅτι δὲν θὰ παραλύσουμε.

Διότι κανεὶς δὲν μᾶς ἔδωσε τέτοιο δικαίωμα. Διότι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἐπωμισθεῖ μιὰ τέτοια εὐθύνη. Διότι ἀκοῦμε τίς μυστικὲς φωνὲς τῶν προγόνων καὶ βλέπουμε τὰ δάκρυα ποὺ πότισαν τὴ βασανισμένη καὶ ἱερὴ τούτη γῆ διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Διότι ἔχουμε τὸ πλαίσιο ζωῆς καὶ δράσεως τοῦ πανσέπτου τοῦτου Θρόνου, κατοχυρωμένο ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνες, τίς ἀποφάσεις τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν συνόδων καὶ τὴν παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας. Διότι μᾶς συνοδεύουν οἱ εὐχὲς τῶν πατέρων καὶ τῶν διδασκάλων μας. Διότι ἔχουμε τὴν προστασία τῶν Ἀγίων καὶ

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ*

Οι ειδικές θεολογικές σπουδές και η εκκλησιαστική εμπειρία παρέχουν στον θεολόγο τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια θεολογικής έπιστήμης προς στήριξη της παραδόσεως και όχι προς άθétησή της⁴⁷. Αυτό επιβεβαιώνει, άλλωστε, η χρήση της έπιστήμης από πατέρες, όπως ο Μ. Βασίλειος, ο Μ. Φώτιος, ο Ευστάθιος Θεσσαλονίκης κ.ά. Η παραδοσιακότητα αυτή του θεολόγου δεν έμποδίζει την έ-

Του π. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού

Δρος Θ. — Dr. Phil.

'Αναπλ. Καθηγητού του Παν/μίου 'Αθηνών

πιστημονική έρευνα, ούτε ως δεσμευτική μπορεί να χαρακτηριστεί. Άλλως τε και η «σύγχρονη έπιστήμη», όπως όμολογείται, «δέν είναι περισσότερο ή λιγότερο όρθολογική από οποιαδήποτε μορφή δογματικής θρησκείας»⁴⁸. Καί κατά τον Mark Bloch κάθε έρευνα έπιστημονική είναι έξ αρχής «προκατειλημμένη»⁴⁹, λόγω του άνυπερβλήτου —και στην έπιστήμη— Vorverständnis⁵⁰.

* Συνέχεια έκ της σελ. 355 του ύπ' άρ. 10 τεύχους.

47. Σημαντικότατο παράδειγμα οι Όμιλίες στην «Έξαήμερο» του Μ. Βασιλείου (PG. 29,3-208). Πρβλ. Βασιλείου Ν. Μακρίδη, Ένα πατερικό υπόδειγμα άπολογητικής, ΓΡΗΓ. ΠΑΛΑΜΑΣ τ. 70 (1987) σ. 652-660.

48. Phil. Sherrard, Ό άπανθρωπισμός του άνθρώπου, σtó: Δύο κείμενα περί Έπιστήμης, έκδ. ΣΥΝΑΞΗ, 1986, σ. 49.

49. Γ. Δ. Μεταλληνού, Η Έκκλησιαστική Ιστορία..., όπ. π., σ. 132.

50. Για τό πρόβλημα της αντικειμενικότητας βλ. π. Γ. Δ. Μεταλληνού, Πηγές Έκκλησιαστικής Ιστορίας, 'Αθήνα 1989, σ. 34 έ.έ.

της Ζωοδόχου Πηγής. Διότι πιστεύουμε και έλπίζουμε σtó Θεό και άναμένουμε. Γι' αυτό άναμένουμε και τὰ άπροσδόκητα, όρισμένα των όποιών άρχισαν να άποκαλύπτονται και να πραγματοποιούνται κατά τις ήμέρες μας.

Αυτὰ είναι τὰ όπλα μας. «Φτωχὰ και ταπεινά». Όπως ή ταλαίπωρη Όρθοδοξία μας.

Άς άποδείξουν τέλος όλοι αυτοί, ότι είναι πραγματικοί χριστιανοί, ή τουλάχιστον άνθρωποι, ότι βοηθούν και αυτοί για την πραγμάτωση των ιδεωδών της άγάπης, της ένότητας και της ειρήνης ανά τον κόσμο που κηρύττει ό Χριστιανισμός, για τό καλό της Έκκλησίας, του Γένους και όλokλήρου της άνθρωπότητος. Άμήν.

Άπό την άλλη πλευρά, ή πίστη και ζωή της Έκκλησίας, όταν είναι αυθεντική, όχι μόνο δέν βλάπτεται από την έπιστημονική έρευνα, αλλά τούναντίον ωφελείται. Η έπιστημονική άπόδειξη λ.χ. της νοθείας των «Ψευδοϊσιδωρείων Διατάξεων» και της «Donatio Constantini», ή ή άπόδειξη της ύπάρξεως ένός Θεοδώρου μάρτυρος και όχι δύο, ένός ή δύο Λουκιανών ή ή διακρίβωση των όρθών όρίων μίας έπισκοπής στην ίστορική της παρουσία κ.ά.π., όχι μόνο δέν θίγουν την πίστη, αλλά την ενισχύουν περισσότερο. Δέν μπορεί, άλλωστε, να ύπάρξει εκκλησιαστική πίστη εκτός άληθείας, την όποία άλήθεια διακονεί και ή έπιστημονική έρευνα. Άπό πλευράς έπιστήμης ύπέρβαση των όρίων της έρεύνης γίνεται εκεί, όπου παρατηρείται άγνοια των δύο γνώσεων και των όργάνων τους, όπως στή μη όρθόδοξη —πατερική θεολόγηση. Φίμωση δέ της έπιστημονικής έρεύνης σtó χώρο της θεολογίας έπιχειρείται, όπου ή εκκλησιαστικότητα έχει αντικατασταθεί με παραποιήσεις της, που διεκδικούν ύπακοή, χωρίς όμως να την δικαιούνται (πρβλ. περίπτωση Γαλιλαίου).

5. Άνισοροπίες και σχεδιασμοί για την ύπέρβασή τους

Δυστυχώς όμως ισχύει και εδώ ή διάσταση ανάμεσα στή θεωρία και την πράξη, την ζωή των άγίων και την δική μας τραγικότητα. Άκριβώς δέ ή άποσύνδεση από την πνευματικότητα των Άγίων έπιφέρει την άλλοτρίωση και την καταφανή δυσλειτουργία του εκκλησιαστικού μας σώματος, σε όλα τὰ επίπεδα της ζωής του.

Μέσα σε ένα κόσμο, που ύποτάσσει «τήν άλήθεια στή χρησιμότητα, την γνώση στή τεχνική, τη λογική στην ίστορική άναγκαιότητα»⁵¹ και παλεύει στά όρια ζωής και θανάτου, ή Έκκλησία και ή Θεολογία της καλούνται να προσφέρουν λόγο «περί της έν ήμίν έλπίδος» (Α' Πέτρ. 3,15) να νοηματοδοτήσουν την άνθρώπινη ύπαρξη και να πληρώσουν τὰ άπελπιστικά κενά της, προσφέροντας την αυθεντική έλευθερία στά όρια της άσκητικής άθυπερβάσεως και της άνιδιοτελους άγάπης. Άντί αυτών, για να χρησιμοποιήσω την δίκαιη έν πολλοίς γλώσσα των επικριτών μας, «ή εκκλησιαστική ζωή είναι εικόνα της σύγχρονης θεολογίας... άλλ' είναι και συνέπειά της, άφού ή άλληλεπί-

51. Χρ. Γιανναρά, Η Άπολογητική στά όρια της Όρθόδοξου Θεολογίας, 'Αθήνα 1975, σ. 17.

δραση είναι αναπότρεπτη και ή σύγχρονη... ὀρθόδοξη "Θεολογία" είναι ἕνα ἐξάμβλωμα, μὴ παρεξήγηση, μὴ κραυγαλέα ἀνωμαλία»⁵². Ἀλλὰ καὶ ἡ «Ποιμαίνουσα Ἐκκλησία» ὄχι σπάνια ἐκκοσμικεύεται, ἐμφανιζομένη ὡς ἐξουσιαστικὴ ἀρχὴ καὶ κοσμικὴ ἐξουσία, χρησιμοποιώντας μέσα καὶ μεθόδους συμπεριφορᾶς, ποὺ ἀναιροῦν τὴν πατερικότητα καὶ πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σχιζοφρένεια αὐτὴ κορυφώνεται στὴν ὑποβόσκουσα διάσταση τοῦ θεολογικοῦ κόσμου μὲ τὴν Ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, ποὺ ἐκδηλώνεται ἐνίοτε μὲ φανερὲς συγκρούσεις.

Χωρὶς διάθεση αὐτοκριτικῆς καὶ πνεῦμα τελωνικῆς αὐτομεμφίας δὲν θὰ μπορέσουμε ποτὲ νὰ πραγματοποιήσουμε τὴν ὑπέρβαση τῆς τραγικότητός μας, ἢ ὅποια φαίνεται ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν θέση, τὴν ὅποια ἔχει στὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας ἡ θεολογία μας, ἀλλὰ καὶ μεῖς οἱ κληρικοὶ καὶ θεολόγοι. Πόση σχέση μὲ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας ἔχουμε καὶ πόσο ἐπηρεάζουμε αὐτὴ τὴ ζωὴ καὶ τὴν πορεία της. Ἀκόμη καὶ οἱ προσερχόμενοι στίς θεολογικὲς σχολές, μὲ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, ἀποβλέπουν στὴν «ἐπαγγελματικὴ τακτοποίησή» τους. Ἀφοῦ δὲ ἡ θεολογία, ὡς ἐκκλησιαστικὸς λόγος, ἔπαυσε οὐσιαστικὰ νὰ συγκινεῖ τὴν ψυχὴ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ἡ θεολογικὴ παιδεία ἐκλαμβάνεται ὡς ἐπαγγελματικὴ διέξοδος καὶ λύση. Ἡ ἀδιαφορία τῶν φοιτητῶν μας γιὰ τὴ δόμηση σχέσεως πνευματικῆς μὲ τοὺς κατὰ τόπους Ποιμένες, δὲν ἐκφράζει ἀπλῶς τὴν καταφανὴ ἀπουσία στοὺς περισσοτέρους πνευματικῆς -ἐκκλησιαστικῆς δηλ.- ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποσύνδεση τῆς θεολογικῆς σπουδῆς ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἀφοῦ δὲν εἶναι παρὰ μιὰ εὐκαιρία, ποὺ προσφέρει ἡ Πολιτεία, γιὰ ἐπαγγελματικὴ ἀποκατάσταση.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀναδύεται καὶ ἡ ἐσωτερικὴ δυσλειτουργία μας. Ἡ ἐξασθένηση καὶ ἐνίοτε ἐξαφάνιση κατ' ἀρχὴν τοῦ πνεύματος ἐνότητος καὶ συνεργασίας τῶν θεολόγων μὲ τὴν Ποιμαίνουσα Ἐκκλησία⁵³. Ὁ ὑπερτονισμὸς τῆς ἐπιστημονικότητος τῆς Θεολογίας δημιουργεῖ, ὡς ἐλέγχθη, φυγόκεντρες τάσεις καὶ ἀποστασιοποίηση ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ Πρόσωπά της. Σὲ τέτοιες περιπτώσεις «ἀποστολικά παραδόσεις ἐξουθενήνται, νεωτέρων ἀνθρώπων ἐφευρέματα ταῖς ἐκκλησίαις ἐμπολιτεύεται. Τεχνολογοῦσιν (οἱ θεολόγοι) καὶ οὐ θεολογοῦσιν. Ἡ τοῦ κόσμου σοφία τὰ πρωτεῖα φέρεται, παρωσαμένη τὸ καύχημα

τοῦ σταυροῦ»⁵⁴. Αὐτὸ δὲν δείχνει μήπως ἡ τάση γιὰ θρησκευολογικὸ μετασχηματισμὸ τῆς θεολογίας ἢ τῆς θεολογικῆς παιδείας, γιὰ τὸν ἐκμοντερνισμό της καὶ τὴν κοινωνικὴ καταξίωσή της; Ὅρθα ἔχει ἐπισημανθεῖ (καθηγ. Κ. Παπαπέτρου), ὅτι «ἀφαιρουμένης τῆς πίστεως, ἡ λεγομένη "θεολογία" καθίσταται θρησκευολογία»⁵⁵. Συναφὲς εἶναι τὸ σύμπτωμα τοῦ «θεολογικοῦ ἀκαδημαϊσμοῦ», μόνιμο πρόβλημα τῆς ἑλλαδικῆς πανεπιστημιακῆς θεολογικῆς οἰκογένειας ἐπὶ δεκαετίες⁵⁶. Στὴν περίπτωσή αὐτὴ ἡ διαφοροποίηση ἀπὸ τὴ θεολογία τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως συνάπτεται μὲ τὸν χωρισμὸ τῆς θεολογίας ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν αὐτονόμησή της. Ὅρθα ὅμως ἔχει παρατηρήσει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος: Δὲν ὑπάρχει «ἀκαδημαϊκὴ θεολογία» ἢ «θεολογία τῆς ἔδρας», ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν Ποιμαίνουσα Ἐκκλησία. «Ἡ γνήσια ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία δὲν δέχεται χωρισμὸ τῆς Ἐκκλησίας σὲ διδάσκουσα στὴν ἔδρα καὶ ποιμαίνουσα στὸ ναό... Εἶναι καὶ λογικὰ καὶ νομικὰ ἀδιανόητο νὰ ἐξελίσσεται ἡ θεολογικὴ διδασκαλία αὐτόνομα ἀπὸ τῆς ἔδρας, μὲ ταυτόχρονη περιθωριοποίηση τῆς Ἐκκλησίας»⁵⁷. Καὶ αὐτὸ φυσικὰ ἰσχύει γιὰ ὅλο τὸ φάσμα τῆς θεολογικῆς παιδείας. Βέβαια, ἡ τάση αὐτὴ συνοδεύει τὴ θεολογικὴ μας ἐκπαίδευση ἤδη ἀπὸ τὴν ἰδρυση τῆς Σχολῆς μας λόγῳ τῶν προϋποθέσεών της. Ἐξ ἀρχῆς ἡ θεολογικὴ παιδεία ἐντάχθηκε στὰ πλαίσια τῆς κρατικῆς σκοποθεσίας καὶ μεταβλήθηκε σὲ ὑπηρεσιακὴ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς κρατικῆς Ἰδεολογίας, ἀφοῦ πρῶτα ἀποεκκλησιοποιήθηκε γιὰ τὴν εὐκολὴ ἐκκοσμικέυσή καὶ κρατικοποίησή της. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Θ. Φαρμακίδης ἀνέλαβε στὸ ἑλληνικὸ κράτος, ὡς πρὸς τὴν θεολογικὴ παιδεία, τὸν ρόλο τοῦ Προσκοποβίκιου στὴ Ρωσία τοῦ Μ. Πέτρου. Παρὰ τίς ἐπελθοῦσες μεταβολὲς καὶ βελτιώσεις (καὶ τὴν ὑπάρχουσα σήμερα συνεργασία θεολογικοῦ κόσμου καὶ Ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας) τὰ αἶτια τῆς κακοδαιμονίας δὲν ἔχουν ἐκλείψει. Οἱ τριβὲς ὅμως συνήθως δὲν ἔχουν μονομερῆ προέλευση. Ἐπισημαίνουμε κάποιες ἰδιαίτερα ἡχηρὲς περιπτώσεις: α) Καλλιέργεια μεταξὺ τῶν θεολόγων πολιτικοκοινωνικῶν τάσεων, κατ' ἀπομίμηση ὅμως καὶ ἀντιγραφὴ ξένων προτύπων (πολιτικὴ θεολογία). Ἐπιδίωξη δηλ. κοινωνικότητος χωριστὰ ἀπὸ

54. PG. 32,473 B. Πρβλ. Κ. Σκουτέρη, Ἡ ἔννοια τῶν ὁρῶν..., ὅπ. π., σ. 163 ἑ.ἑ.

55. Κ. Παπαπέτρου, Εἶναι ἡ Θεολογία ἐπιστήμη;... ὅπ. π., σ. 15.

56. Χρ. Γιανναρᾶ, Ὁρθόδοξία καὶ Δύση. Ἡ θεολογία στὴν Ἑλλάδα σήμερα, Ἀθήνα 1972, σ. 56 ἑ.ἑ.

57. Στὴν ἑφημερ. «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΤΥΠΟΣ», 15.2.1985 (Ἀκαδημαϊκὴ Θεολογία καὶ Διοικούσα Ἐκκλησία).

52. παπα Φιλόθεου Φάρου, Ἐκκλησιολογία καὶ Θεολογία, ὅπ. π., σ. 50.

53. Συγκεκριμένως περιπτώσεις βλ. στοῦ Π. Σιμωνᾶ, Αἱ Θεολογικαὶ Σχολαί..., ὅπ. π., σ. 6 ἑ. καὶ Ἀθαν. Δεληκωστοπούλου, ὅπ. π. σ. 277 ἑ.ἑ.

τὴν πνευματικότητα. Τὸ τραγικὸ ὅμως εἶναι νὰ ἀπορρίπτονται — καὶ μάλιστα ἐνίστε ἀστόργως — οἱ θεολόγοι αὐτοί, ὅχι ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν ὑπαρκτικὴ ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ λόγῳ ἀντιθέτων ἰδεολογικῶν προϋποθέσεων. β) Ἐμφανίσθηκαν σποραδικὰ στὴ Μ. Παιδεία (ἀκόμη καὶ στὶς Θεολογικὲς μας Σχολές) δηλώνοντες ἄθεοι καὶ ἀποστασιοῦμενοι ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τῶν Διδακτικῶν Ἐγχειριδίων⁵⁸. Τὸ φαινόμενο δίκαια ἀνησυχεῖ, ἀλλὰ πόσο δημιουργεῖ ἀνησυχία ἢ περισσότερο ἐξαπλωμένη ἀδιαφορία ἢ ὁ θανατηφόρος ἐπαγγελματισμὸς καὶ τῶν θεολόγων; γ) Ἡ ἀπουσία ζωντανῆς σχέσεως τῶν θεολόγων μὲ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία ἔχει λάβει, ἰδίως στὸν κύκλο τῶν νεωτέρων, μεγάλες διαστάσεις. Ἡ παντελὴς ἔλλειψη πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἐδῶ ὁ βασικὸς λόγος. Τὸ «γιατί» ὅμως εἶναι ἀναπόσπαστα συνδεδεμένο καὶ μὲ τὴν ἀδυναμία ἐνίστε τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας νὰ προσεγγίσει τοὺς θεολόγους αὐτοὺς, γιὰ νὰ τοὺς ἀξιοποιήσει μάλιστα στὴ διακονία της. Παρέλκει ἡ ἐπισήμανση συγκεκριμένων περιπτώσεων. Λησμονεῖται — ἐνίστε — ὅτι ὁ κληρικὸς εἶναι πατέρας καὶ ποιμένας καὶ ὄχι ἀπρόσωπη ἀρχὴ καὶ φορεὺς ἐξουσίας. Καὶ δὲν εἶναι αὐτὲς, φυσικά, οἱ μόνες περιπτώσεις.

Προτείνονται, βέβαια, λύσεις, γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ἐκκλησιαστικότητος τῆς θεολογικῆς παιδείας: Λ.χ. ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου εἰσαγωγῆς στὶς Θεολογικὲς Σχολές. Καὶ ἤδη ἀπὸ τὸ 1985, μετὰ πολλοὺς ἀγῶνες κυρίως τῆς Π.Ε.Θ. καὶ τῆς Ε.Θ.Ε.Β.Ε., οἱ Θεολογικὲς Σχολές ἀποτελοῦν εἰδικὴ ομάδα. Πρόσφατα μάλιστα δόθηκε καὶ στὶς Θεολογικὲς Σχολές ἡ δυνατότητα καθορισμοῦ «βασικοῦ μαθήματος» στὶς εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις. Ἐχει προταθεῖ ἀκόμη μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰσακτέων, ἡ προσθήκῃ εἰδικοῦ θεολογικοῦ μαθήματος στὶς εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις, ἀκόμη καὶ προσωπικὴ συζήτηση (interview) τῶν ὑποψηφίων μὲ ἐκπρόσωπο ἢ ἐκπροσώπους τῶν Τμημάτων. Ἄλλῃ δυνατότητα θὰ ἦταν κατ' ἄλλους ἡ σύσταση τοῦ ὑποψηφίου ἀπὸ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία, μὲ κάποιο δυνατό τρόπο. Ριζικότερη λύση ἔχει προταθεῖ σὲ στιγμὲς ἐξάρσεως τῶν ἀρνητικῶν φαινομένων καὶ ἦταν ἀπαίτηση τῆς «Ἐκκλησίας» νὰ ἀναλάβει αὐτὴ «ὑπὸ τὸν ἀποκλειστικὸ ἔλεγχό της τὰ προγράμματα διδασκαλίας, τὸ ἥθος τῶν διδασκόντων καὶ τὴν ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου πίστεως ἐπάρκειάν τους»⁵⁹. Ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα, πού θὰ ἀκουσθοῦν προφανῶς στὴ συζήτησή μας, εἶναι ἐνδεικτικὰ μέτρα, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ ἐφαρμογὴ δὲν ἐγγυᾶται καὶ λύση τῶν προβλημάτων,

μολονότι καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τους δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τὴ θέληση τῶν Σχολῶν ἢ τῆς Ποιμαντορίας Ἐκκλησίας.

Κυρίως τὸ τελευταῖο μέτρο εἶναι ἰδιαίτερα προβληματικό, ἂν δὲν ρυθμισθοῦν τελικὰ οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας — Πολιτείας, ἐν ᾧ μάλιστα καὶ τῆς προσδοκωμένης ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος. Διότι ὑπάρχουν καὶ κρισιμότερα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀναφύονται ἐκ τῆς ἐνοποιήσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος (1.1.1993), πού σχετίζονται μὲ τὸ ἴδιο τὸ μέλλον τῶν θεολογικῶν μας σπουδῶν — ἂν μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ διατήρησή τους στὸ πανεπιστημιακὸ πλαίσιο, ὅπως καὶ τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στὰ Σχολεῖα. Ἀπὸ τὸ γεγονός αὐτό, πού συνιστᾷ τεραστίαν σημασίας ἐθνικὴ ἐπιλογή, νομοτελειακά, κατὰ τὴν ἐκτίμησή μου, θὰ προέρχονται στὸ μέλλον τὰ προβλήματα καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογικῆς Παιδείας. Ἡ συνεχῶς ἐξαπλωμένη ἰδέα τοῦ **ἀ-θρησκου** (ἢ πλουραλιστικοῦ θρησκευτικῶν) Κράτους (πρβλ. συνεχῆ καὶ ἐντονο τονισμὸ τῶν θρησκευτικῶν μειονοτήτων) θὰ ὀδηγήσει ἀναμφίβολα στὸν χωρισμὸ Ἐκκλησίας — Πολιτείας, ὅχι ὅμως μὲ τὴν ἐννοια τῆς «συναλληλίας» καὶ τῆς «ἀκωλύτου» ἀναπτύξεως τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τῆς περιθωριοποιήσεως καί, συνεπῶς, ἀπομονώσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ.

Μολονότι δὲ οἱ Θεολογικὲς Σπουδὲς στὴν ἄλλη Εὐρώπη εἶναι ἐνσωματωμένες στὸ ἀκαδημαϊκὸ σύστημα, ἡ θέση τῶν δικῶν μας Σχολῶν στὸ Πανεπιστήμιο — πάντα κατὰ τὴ δική μου κρίση — δὲν εἶναι ἐξασφαλισμένη. Διότι **ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι τὸ σκάνδαλο καὶ ὄχι ἡ Θρησκεία ἢ ἡ Θρησκευσιολογία**. Ἡ ἔμμεση ἀναφορὰ δὲ ἐδῶ δὲν γίνεται πρὸς τοὺς Κυβερνῶντες, οἱ ὁποῖοι ὀφείλουν νὰ ἐνσαρκώνουν τὴ βούληση τοῦ λαοῦ, πού τοὺς ἐκλέγει, ἀλλὰ πρὸς ρεύματα καὶ τάσεις κυρίως στὸ χώρο τῆς Διανοήσεως, ὅπως γίνεται φανερὸ ἀπὸ τὰ ἀλλεπάλληλα δημοσιεύματα στὸν Τύπο (π.χ. ἐφημ. «Τὸ Βῆμα» κ.λπ.).

Ἡ πρόταση, συνεπῶς, γιὰ ἀνάληψη τῆς Θεολογικῆς Παιδείας, ἔστω καὶ στὴ Μέση βαθμίδα της, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἀπαιτεῖ πολλὴ σκέψη. Διότι ἴσως δώσει τὴν εὐκαιρία γιὰ ἔξωση τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ἀπὸ τὰ Πανεπιστήμιά μας. Τί ἄλλο μπορεῖ νὰ ἐξυπηρετεῖ ἡ καταγιωτικὴ ἐμφάνιση δημοσιευμάτων ἐκ μὴ ἐκκλησιαστικῶν κύκλων, γιὰ τὴν αὐτονόμηση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁργανισμοῦ καὶ στὸν χώρο τῆς Παιδείας; Ἡ Ἐκκλησία (ὡς Διοίκησις) θὰ μπορούσε (μόνο πιεζομένη καὶ ποτὲ ἐκούσια) νὰ ἀναλάβει τὴν θεολογικὴ (καὶ θρησκευτικὴ) παιδεία ὑπὸ τὴν εὐθύνη της, ἀλλὰ αὐτὸ θὰ φανέρωνε τὴν ἀναγκαστικὴ ἐπιστροφή της στὶς κατακόμβες...

Ἡ ἐφαρμογὴ ὅμως τῶν εὐρωπαϊκῶν προγραμμά-

58. Βλ. λ.χ. στὸ περιοδικὸ «ΚΟΙΝΩΝΙΑ», Ἰαν.-Μάρ. 1986, σ. 10 ἔ.

59. Σεβ. Δημητριάδος Χριστόδουλος, ὁπ. π.

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ*

α) Σχίσμα (παράγρ. 3).

β) 'Ανοσιότητα - ατίμωση, ύβρη, προσβολή, φθορά, καταστροφή, κλοπή ή σφετερισμοί τόπου ή αντικειμένων αφιερωμένων στο Θεό ή στη θεία λατρεία, αλλά όμοιως βλασφημία, συκοφαντία, απειλή και διάπραξη κάθε βίας σε κληρικό κατά την άσκηση των καθηκόντων του (παράγρ. 6). Είναι γνωστό ότι ο Χριστοφόρος, όταν ύπηρετού-

μίων διατάξεων της εκκλησιαστικής 'Αρχής (παράγρ. 13).

ζ) Υπέρβαση εξουσίας (παράγρ. 14).

η) 'Ανάρμοστες στο άξιωμα ένασχολήσεις (παράγρ. 16).

θ) 'Ανάληψη μη εκκλησιαστικής θέσεως χωρίς άδεια της εκκλησιαστικής 'Αρχής (παράγρ. 18).

ι) 'Ενέργειες και ένασχολήσεις που απαγορεύονται από τους εκκλησιαστικούς κανόνες (παράγρ. 19)¹⁵⁸.

Του κ. ΔΗΜ. Β. ΓΟΝΗ

'Αναπλ. Καθηγητού του Παν/μίου 'Αθηνών

σε στη μητρόπολη του Τυρνόβου, όχι μόνο έδειξε ανάρμοστη συμπεριφορά έναντι άλλων κληρικών, αλλά και αφαίρεσε και λείψανα αγίων από τη μονή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο χωριό 'Αρμπανάσι.

γ) Σιμωνία (παράγρ. 7).

δ) Προσβολή ή συκοφαντία μεταξύ κληρικών ή έναντι κληρικού ή από κληρικό έναντι λαϊκού (παράγρ. 10).

ε) Ψευδορκία (παράγρ. 11).

στ) Μη τήρηση ή έλλιπής τήρηση των εκκλησιαστικών κανόνων, των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη, των υπηρεσιακών καθηκόντων ή νο-

'Εξ αιτίας των ανωτέρω και με βάση το άρθρο 189, παράγρ. 12, και του άρθρου 190 του Καταστατικού Χάρτη¹⁵⁹ της 'Εκκλησίας της Βουλγαρίας ή «'Αρχιερατική Σύνοδος» επέβαλε στον ανωτέρω την ποινή της Καθαιρέσεως, με άφορισμόν¹⁶⁰. 'Όλες οι ιεροτελεστίες, τις οποίες θα τολμούσε να διαπράξει ο καθηρημένος και άφορισμένος από την 'Εκκλησία, είναι άνυπόστατες και οι διοικητικές εντολές άκυρες. Δέν θεωρώ περιττό να σημειώσω ότι ο Χριστοφόρος μετά από την καταδίκη του όχι μόνο επανήλθε στην τάξη των λαϊκών, αλλά και έτέθη και εκτός της εκκλησιαστικής κοινωνίας¹⁶¹.

'Οπωσδήποτε ή καταδίκη των μελών της διορισμένης Συνόδου έφερε ανακούφιση στους όρθόδοξους πιστούς και τους κατώτερους κληρικούς, αλλά δέν αϊφνιδίασε τους σχισματικούς. Συνέχισαν ακάθεκτοι το έργο τους να άλώσουν την 'Εκκλησία και να την όδηγήσουν στην «κάθαρση». Με αρκετή μάλιστα καθυστέρηση προσπάθησαν να αποδείξουν ότι ή καταδίκη τους πάσχει κανονικώς και συνεπώς είναι άκυρη. Τουτό υποστήριξε ο καθηρημένος Βράτζης Καλλίνικος σε άρθρο του με τίτλο «'Ανύπαρκτη καταδίκη. 'Η 'Αρχιερατική Σύνοδος, ή οποία καθήρεσε τους μητροπολίτες του Σάμπεβ, ήταν αντικαταστατική», που δημοσιεύθηκε σε ήμερήσια έφημερίδα της Σόφιας¹⁶². Τα κύρια επιχειρήματα του Καλλινίκου για το άνυπόστατο της καταδίκης είναι:

* Συνέχεια εκ της σελ. 357 του ύπ' άρ. 10 τεύχους.

των, όπως λ.χ. ή ανταλλαγή φοιτητών ή το άνοικτο πανεπιστήμιο (Open University) - εύεργετικό ίσως για άλλες έπιστήμες, όχι όμως και τις Θεολογικές Σχολές - άπειλούν άμεσα την ταυτότητα των θεολογικών μας σπουδών (όμολογιακός χαρακτήρας). 'Ο τρόπος αντιμετώπισεως όλων αυτών και άλλων παρεμφερών προβλημάτων, που ασφαλώς θα θιγούν στη συνέχεια, εξαρτάται άμεσώτατα από το φρόνημά μας και την παραδοσιακότητά μας.

Σε τελευταία ανάλυση, αν ό καθολικός αναβαπτισμός στη ζωή των Πατέρων μας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία πνεύματος ενότητας και συνεργασίας μεταξύ Ποιμανούσης 'Εκκλησίας και Θεολογικού κόσμου, πολύ περισσότερο είναι άναγκαίος για την κοινή αντιμετώπιση του πνεύματος της «Νέας 'Εποχής» και της «Νέας Τάξεως πραγμάτων», που επαναφέρουν την Οίκουμένη στην αρχαία ρωμαϊκή περίοδο της ιστορίας της. Και πάλιν - λοιπόν - «ή πάλι ήμυν ούκ έσται προς αίμα και σάρκα...» ('Εφεσ. 6,12). (Τέλος)

158. Καταστατικός Χάρτης, σσ. 375-376. 'Η περιγραφή των εκκλησιαστικών εγκλημάτων γίνεται, άλλοτε περιληπτικά και άλλοτε εκτενέστερα, επί τη βάση του κειμένου του Καταστατικού Χάρτη, διότι δέν έχω στη διάθεσή μου τα λεπτομερή πρακτικά του Συνοδικού Δικαστηρίου.

159. Καταστατικός Χάρτης, σ. 376.

160. Καταστατικός Χάρτης, άρθρο 189, παράγρ. 12, σ. 376. Πρβλ. Ν. Μίλας, Τό 'Εκκλησιαστικόν Δίκαιον, σσ. 719-720.

161. Ν. Μίλας, Τό 'Εκκλησιαστικόν Δίκαιον, σσ. 718-720.

162. 'Εφ. «24 časa» 20.11.1992, σ. 6. Σε καμμιά περίπτωση δέν θέλω να πιστέψω ότι ό ύπότιτλος του άρθρου άνήκει στον Καλλίνικο. Είναι προσβολή και για τον ίδιο, αφού οι

α) "Ότι τὸ Συνοδικὸ Δικαστήριον ἀποκαλεῖται «Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος». Τέτοιος ὅρος καὶ τέτοιο ὄργανο δὲν ὑφίσταται στὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας. Καὶ ἂν ὑφίστατο, θὰ εἶχε μόνον συμβουλευτικὸ χαρακτήρα.

β) "Ότι στὴν «Ἀρχιερατικὴ Σύνοδο» ἔλαβαν μέρος τιτουλάριοι ἐπίσκοποι καὶ ἡγούμενοι-ἐπίσκοποι ποὺ δὲν ἔχουν τέτοιο δικαίωμα. "Όταν οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ὁμιλοῦν γιὰ συμμετοχὴ ἐπισκόπων σὲ τοπικὲς Συνόδους, ἔχουν πάντοτε ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐπισκόπους μὲ ἐπαρχίες (στὴν περίπτωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας τέτοιοι εἶναι οἱ μητροπολίτες). Οἱ τιτουλάριοι ἐπίσκοποι ὑφίστανται γιὰ «νὰ βοηθοῦν τοὺς ἐπαρχιούχους ἐπισκόπους»¹⁶³. Ἀνάλογη εἶναι καὶ ἡ θέση τῶν ἐπισκόπων-ἡγουμένων, οἱ ὁποῖοι ὅμως ὑπάγονται κατ' εὐθείαν στὴν Ἱερὰ Σύνοδο, ποὺ τοὺς ἐκλέγει, διορίζει, ἀπολύει ἢ μεταθέτει¹⁶⁴.

γ) "Ότι παραβιάστηκαν οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, ὁ ὁποῖος προβλέπει ὅτι «ἡ ἀνώτατη δικαστικὴ καὶ διοικητικὴ ἐξουσία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἀσχεῖται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο» (Ἄρθρο 9)¹⁶⁵, ἐνῶ εἶναι γνωστὸ ὅτι «ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀνώτατη πνευματικὴ ἀρχὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, συνίσταται ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐπαρχιούχους ἀρχιερεῖς. Αὕτῃ ἐνεργεῖ σὲ πλήρη καὶ μειωμένη σύνθεσιν» (Ἄρθρο 6)¹⁶⁶. Συνεπῶς, κατὰ τὸν Καλλίνικο, μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν τιτουλάριων ἐπισκόπων στὸ Ἀνώτατο Ἐκκλησιαστικὸ Δικαστήριον ὑπάρχει πρόβλημα κακῆς συνθέσεως τοῦ δικαστικοῦ ὀργάνου καὶ ἄρα ἡ ἀπόφασί του εἶναι ἄκυρη.

"Ας δοῦμε ὅμως ἀπὸ κοντὰ τὰ πράγματα, γιὰ νὰ διαπιστώσουμε ἂν ἀνταποκρίνονται στὴν ἀλήθεια τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Καλλίνικου.

1. Ὁ ὅρος «Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος» πράγματι δὲν ὑφίσταται στὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, ἀλλὰ ὁ ὅρος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν δὲν δημιουργεῖ κανένα πρόβλημα γιὰ τὴν

ἐγκυρότητα τῶν ἀποφάσεών της, διότι δὲν πρόκειται ἀκριβῶς γιὰ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ὡς δικαστικὸ ὄργανο, ὅπως αὕτῃ περιγράφεται στὸν Καταστατικὸ Χάρτη, ἀλλὰ γιὰ ἓνα ἄλλο σῶμα ποὺ προβλέπεται ἀπὸ τοὺς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὸν ιβ' κανόνα τῆς Κερθαγένης κ.ἀ. Σημασία ἔχει τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ δεκατρεῖς ἐπίσκοποι συνῆλθαν ὡς δικαστικὸ σῶμα μὲ πρόθεση νὰ ἐκδικάσουν τὴν ὑπόθεση τῶν συγκεκριμένων ἐπτὰ κατηγορουμένων.

"Όταν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἠθέλησε νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν ὑπόθεσιν τῶν μελῶν τῆς διορισμένης Συνόδου, βρέθηκε ἐνώπιον ἐνὸς διλήμματος: Μὲ ποιὸν τρόπο θὰ ἐκδικαζόταν ἡ ὑπόθεσιν αὕτη, μὲ βάση τὴν ἀρχὴ τῆς αὐτοκεφαλίας ποὺ βρίσκει ἐρείσματα σὲ κάποιους κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὸν Καταστατικὸ τῆς Χάρτη ἢ μὲ βάση τὸν ιβ' κανόνα τῆς Κερθαγένης καὶ ἄλλους συναφεῖς κανόνες; Θὰ ἐκδικαζόταν δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντες μητροπολίτες (ποὺ δὲν ξεπερνοῦσαν τοὺς 10, μαζὶ μὲ δύο τοποτηρητές) ἢ στὸν ἀριθμὸ τῶν ὑπαρχόντων μητροπολιτῶν θὰ προσετίθοντο καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι στὸ δικαστικὸ σῶμα;

2. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας εἶναι αὐτοκέφαλη καὶ αὐτοδιοικήτη καὶ συνεπῶς ἰσχύει καὶ γι' αὕτην ἡ θεμελιώδης κανονικὴ ἀρχή, κατὰ τὴν ὁποία «ἡ Σύνοδος ἐκάστης τοπικῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ ἀρμόδιον ὄργανον πρὸς κρίσιν τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς»¹⁶⁷. Στὴ θεμελιώδη αὕτῃ ἀρχὴ ἀναφέρεται ἔμμεσα καὶ ὁ ιε' κανόνας τῆς συνόδου τῆς Ἀντιοχείας, κατὰ τὸν ὁποῖον εἶναι ἀπαραίτητο ὁ ἐπίσκοπος, σὲ περίπτωσιν ποὺ κατηγορεῖται γιὰ διάπραξιν ἐκκλησιαστικοῦ ἐγκλήματος, νὰ κρίνεται «ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων»¹⁶⁸. Τῇ θεμελιώδῃ αὕτῃ ἀρχὴ ἐνισχύει τὰ μέγιστα ἡ ἀπόφασιν τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἔτους 394, ἡ ὁποία ἀντιμετώπισε τὴ διαφορὰ τῶν ἐπισκόπων Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου γιὰ τὴν ἐπισκοπὴ Βόστρων. Στὴ σχετικὴ συζήτηση ὁ Ἀγκύρας Ἀραβιανὸς ἔθεσε τὸ ἐρώτημα, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ καθαιρεῖται ἐπίσκοπος ἀπὸ δύο μόνον ἐπισκόπους. Στὸ ἐρώτημα αὐτὸ δόθηκαν δύο ἀπαντήσεις-εἰσηγήσεις. Πρώτῃ τοῦ Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου: «εἰ μέντοι γε περὶ τῶν μελλόντων διασκοπεῖται τις τῶν ὀφειλόντων καθαιρεῖσθαι, φαίνεται μοι μὴ μόνον τρεῖς παρεῖναι προσήκειν, ἀλλ', εἰ δυνατόν, τοὺς πάντας ἐπαρχεώτας, ἵνα τῇ τῶν πολλῶν ψήφῳ ἀκριβεστέρᾳ ἢ κατάκρισιν τοῦ ἀξίου τῆς καθαιρέσεως δεικνύηται παρόντος καὶ

ἀρχιερεῖς τῆς διορισμένης Συνόδου χαρακτηρίζονται ὡς «μητροπολίτες τοῦ Σάμπεβ». Πιθανότατα προστέθηκε ἀπὸ τὴ σύνταξιν τῆς ἐφημερίδας καὶ ἐμφράζει εὐγλωττα τὴν ἀπόφιν τοῦ μέσου Βουλγαρίου γιὰ τὸ τί πράγματι ἀντιπροσωπεύει ἡ «ἀντιπατριαρχικὴ» Σύνοδος.

163. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Καλλίνικος παραπέμπει στὸν Ν. Μίλας. "Ισως ἔχει ὑπ' ὄψιν του τὴ σχετικὴ διευκρίνησιν τοῦ μετὰ τοῦ αὐτοῦ Σέρβου ἱεράρχου: «οἱ τὸ πάλαι βοηθοὶ ἐπίσκοποι, οἱ διαμένοντες ἐν τῇ ἑδρᾷ ἐπαρχιακῶν τινων ἐπισκόπων, ἡδύναντο ἐν ὀνόματι καὶ ἀδείᾳ τοῦ ἀρμόδιου ἐπαρχιακοῦ ἐπισκόπου χειροτονεῖν πρεσβυτέρους καὶ διακόνους» (Ν. Μίλας, Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον, σ. 390).

164. Πρβλ. Καταστατικὸ Χάρτη, ἄρθρο 108, 4, σ. 350.

165. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 331.

166. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 330.

167. Κ. Μουρατίδου, Γνωμοδότησις, ἐφ. «Ἐστία» τῆς 17.3.1973, σ. 3.

168. Ἀ. Σ. Ἀλιβιζάτου, Οἱ ἱεροὶ Κανόνες, σ. 177.

κρινομένου». Καί δεύτερη τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νεκταρίου: «μὴ χρῆναι πρὸς τὸ ἐξῆς, μηδὲ παρὰ τριῶν, μήτοι γε παρὰ δύο, τὸν ὑπεύθυνον δοκιμαζόμενον καθαιρεῖσθαι· ἀλλὰ γὰρ πλείονος συνόδου ψήφῳ καὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας, καθὼς καὶ οἱ ἀποστολικοὶ κανόνες διωρίσαντο». Οἱ εἰσηγήσεις αὐτὲς τῶν Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου καὶ Κωνσταντινουπόλεως Νεκταρίου ἐγίναν δεκτὲς ἀπὸ τῆς Σύνοδο διὰ στόματος τοῦ Ἀντιοχείας Φλαβιανοῦ καὶ κατέστησαν Κανόνες τῆς ὅλης Ἐκκλησίας¹⁶⁹.

3. Στὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας δεσπόζει ἡ ἀνωτέρω κανονικὴ ἀρχή, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρο 9 «ἡ ἀνώτατη δικαστικὴ καὶ διοικητικὴ ἐξουσία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἀσκεῖται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο»¹⁷⁰. Μάλιστα τὸ ἄρθρο 108, παράγρ. 12, καθορίζει σαφέστατα ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, καὶ ὅχι ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, «ἐξετάζει καὶ ἀποφασίζει — σὲ πρῶτο καὶ τελευταῖο βαθμὸ — ὑποθέσεις τῶν ἀρχιερέων»¹⁷¹. Στὸ Γ' Μέρος τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Δικαστήριον, ὑπάρχουν περαιτέρω διευκρινήσεις. Τὸ ἄρθρο 175 ὀρίζει ὅτι «ἡ δικαστικὴ ἐξουσία στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας ἀσκεῖται ἀπὸ: α) τὴν Ἱερὰ Σύνοδο· β) τὰ ἀρχιερατικὰ συμβούλια· γ) τὰ ἡγουμενοσυμβούλια τῶν μονῶν»¹⁷². Ὡς πρὸς τὸν τρόπο λειτουργίας τοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἀπάντησις μᾶς δίνει τὸ ἄρθρο 176: «Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀσκεῖ τὴ δικαστικὴ ἐξουσία μὲ πλήρη (Σύνοδος Ἱεραρχίας) καὶ μειωμένη σύνθεσις (Διαρκὴς Σύνοδος). Καὶ στὴ μία καὶ στὴν ἄλλη περιπτώσει αὕτη συνεδριάζει σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις περὶ τῶν συνεδριῶν της»¹⁷³. Τέλος ὡς πρὸς τὶς δικαστικὰς ἀρμοδιότητες τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τὸ ἄρθρο 180 εἶναι ἀρκετὰ σαφές: «Ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σὲ πλήρη σύνθεσις ἐκδικάζονται: α) Ὑποθέσεις τῶν ἀρχιερέων σὲ πρῶτο καὶ τελευταῖο βαθμὸ· β) Σὲ δεύτερο καὶ τελευταῖο βαθμὸ ἀγωγὰς κατὰ τῶν πρωτοβάθμιων ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σὲ μειωμένη σύνθεσις, καθὼς καὶ τὶς ἀγωγὰς ἐναντίον τῶν διοικητικῶν τῆς πράξεων καὶ ἀποφάσεων»¹⁷⁴.

Μετὰ τὴν παρουσίᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ὡς δικαστικοῦ ὀργάνου εἶναι ἀναγκαῖο νὰ διευκρινίσουμε καὶ τὸν τρόπο συγκροτήσεώς της. Κατὰ τὸ ἄρθρο 6 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, «ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἡ ἀνώτατη πνευματικὴ ἀρχή

τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, συνίσταται ἀπὸ τὸν πατριάρχη καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐπαρχιούχους ἀρχιερεῖς (= μητροπολίτες)»¹⁷⁵. Εἶναι ἤδη γνωστὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας συγκροτεῖται ἀπὸ 13 μητροπόλεις (ἡτοι Σόφιας, Βιδυνίου, Βράτζης, Δοροστόλου καὶ Τζερβενού, Λοφτζού, Νευροκοπίου, Φιλιππουπόλεως, Σλίβεν, Βάρνας καὶ Πρεσλάβας, Στάρας Ζαγόρας, Βελίκο Τυρνόβου, Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας, Δυτικῆς Εὐρώπης). Ἄν μάλιστα λάβουμε ὑπ' ὄψιν τὴν κατηγορηματικότητα τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, κατὰ τὸ ὁποῖο «κανένας καὶ γιὰ κανένα λόγο δὲν μπορεῖ νὰ λαμβάνει μέρος στὶς συνεδρίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σὲ πλήρη καὶ μειωμένη σύνθεσις, ἐὰν δὲν εἶναι πραγματικὸ μέλος τους»¹⁷⁶, τότε θὰ πρέπει νὰ δεχθοῦμε ὅτι, ἂν ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας θὰ προέκρινε τὴ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας ὡς δικαστικὸ σῶμα γιὰ τὴν ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως τῶν στασιαστῶν, ἔπρεπε νὰ λάβουν μέρος 12 μητροπολίτες μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατριάρχη. Αὐτὸ στὴν πράξιν ἦταν ἀδύνατον, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὴ συγκρότησις τῆς διορισμένης Συνόδου εἶχαν ἤδη ἀποχωρήσει τρεῖς μητροπολίτες (Νευροκοπίου, Στάρας Ζαγόρας καὶ Βράτζης), ἐνῶ δύο μητροπολίτες εἶχαν ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰ καθήκοντά τους γιὰ λόγους γήρατος καὶ ὑγείας (Δοροστόλου καὶ Τζερβενού, Βελίκο Τυρνόβου) καὶ προσχώρησαν στὴ νέα Σύνοδος. Ἐτσι στὴν κανονικὴ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας ἀπέμειναν μόνο ὀκτὼ μητροπολίτες. Στὸν ἀριθμὸ αὐτὸ πρέπει νὰ προσθέσουμε τὸν πρῶτον Νέας Ὑόρκης Γελάσιου καὶ τὸν ἐπίσκοπον Τραϊανουπόλεως Ἰλαρίωνα, οἱ ὅποιοι ὀρίστηκαν τοποτηρητὲς στὶς μητροπόλεις Δοροστόλου καὶ Τζερβενού καὶ Βελίκο Τυρνόβου ἀντίστοιχα καὶ μὲ τὴν ιδιότητα αὕτη, κατὰ παράδοσιν, ἔχουν δικαίωμα νὰ λαμβάνουν μέρος στὶς ἐργασίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τελικὰ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας δὲν ἐπέλεξε τὸ σχῆμα αὐτὸ γιὰ τὴν καταδίξις τῶν στασιαστῶν.

4. Ἐπειδὴ θεώρησε ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι σημαντικὴ γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας προέκρινε τὴ λύσιν ποὺ δίνει ὁ ιβ' κανόνας τῆς συνόδου τῆς Κερθαγένης. Ὁ κανόνας αὐτὸς ἔχει ὡς ἐξῆς: «Φῆλιξ ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀναφέρω κατὰ τὰ ὀρισθέντα ἐκ τῶν παλαιῶν συνόδων, ἵνα, ἐὰν τις ἐπίσκοπος (ὅπερ ἀπείη) ἐν τινὶ ἐγκλήματι περιπέσῃ, καὶ γένηται πολλὴ ἀνάγκη τοῦ μὴ δύνασθαι πολλοὺς συνελθεῖν, διὰ τὸ μὴ ἀπομεῖναι αὐτὸν ἐν τῷ ἐγκλήματι, ἀπὸ δώδεκα ἐπισκόπων ἀκουσθῇ, καὶ ὁ πρεσβύτερος ἀπὸ ἐξ ἐπισκόπων καὶ τοῦ ιδίου, καὶ ὁ διάκο-

169. Ἀ. Σ. Ἀλιβιζάτου, Οἱ ἱεροὶ Κανόνες, σσ. 303-305.

170. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 331.

171. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 351.

172. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 373.

173. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 373.

174. Καταστατικὸς Χάρτης, σσ. 373-374.

175. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 330.

176. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 335.

νος από τριῶν»¹⁷⁷. Μὲ ἀπλὰ λόγια γιὰ τὴν καταδίκη (καθαίρεση) ἐνὸς ἐπισκόπου εἶναι ἀναγκαῖο νὰ συγκροτηθεῖ συνοδικὸ δικαστήριον 12 τουλάχιστον ἐπισκόπων καὶ τοῦ Πρώτου. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ὡς πρὸς τὸ ἀνώτατο ὄριο δὲν εἶναι δεσμευτικός, ἀλλὰ ἐνδεικτικός. Τὸ συνοδικὸ δικαστήριον μπορεῖ νὰ συγκροτηθεῖ καὶ μὲ μεγαλύτερο ἀριθμὸ ἐπισκόπων. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας εἶχε τὴ δυνατότητα νὰ ἐπιλέξει τὴ λύση τοῦ ιβ' κανόνα τῆς Καρθαγένης, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρο 2 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, «βάση τῆς διοργανώσεως καὶ διοικήσεως τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας εἶναι ἡ Ἀγία Γραφή, ἡ διδασκαλία καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ παρὼν Καταστατικὸς Χάρτης»¹⁷⁸.

5. Ἀπὸ τὴ στιγμή πού ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας προτίμησε τὴ λύση αὐτή, ἔπρεπε νὰ συμπληρώσει τὸν ἀριθμὸ 13 ἢ καὶ νὰ τὸν ξεπεράσει γιὰ τὴ συγκρότηση τοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. Ἐνώπιόν της εἶχε δύο λύσεις: Ἡ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ ὅμορες ὁμόδοξες Ἐκκλησίες (Κωνσταντινουπόλεως, Ρουμανίας, Σερβίας καὶ Ἑλλάδος) νὰ στείλουν ἀπὸ ἓναν ἢ δύο μητροπολίτες ἢ νὰ καλέσει στὴ συνεδρία τοὺς τιτουλάριους ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας πού δὲν εἶχαν προσχωρήσει στὴ νέα διορισμένη Σύνοδο. Τελικὰ ἐπέλεξε ἡ δευτέρα λύση, ἡ ὁποία ἔχει καὶ ἓνα μεγάλο πλεονέκτημα, ὅτι δὲν προσκρούει στὴν εὐαισθησία τῶν βουλγάρων πιστῶν ὡς πρὸς τὴν κατάλυση τῆς αὐτοκεφαλίας καὶ τοῦ αὐτοδιοίκητου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας. Γι' αὐτό, λοιπόν, προσκλήθηκαν νὰ συμμετάσχουν στὸ Συνοδικὸ Δικαστήριον ὅλοι οἱ μητροπολίτες καὶ οἱ τιτουλάριοι ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας. Σημειωτέον ὅτι τελικὰ, ἂν καὶ προσκλήθηκαν, δὲν ἔλαβαν μέρος στὴ δίκη: ὁ μητροπολίτης Δυτικῆς Εὐρώπης Συμεὼν καὶ οἱ ἐπίσκοποι Τραϊανουπόλεως Ἰλαρίων (τοποτηρητὴς στὴ μητρόπολη Βελίκο Τυρνόβου) καὶ Δραγοβιτίας Ἰωάννης¹⁷⁹. Ἡ ἀνωτέρω ἐπιλογή ὅμως δημιου-

γεῖ καὶ σωρεία προβλημάτων, γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ γίνῃ λόγος στὶς ἐπόμενες παραγράφους.

6. Σύμφωνα μὲ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας οἱ τιτουλάριοι ἐπίσκοποι δὲν εἶναι μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ συνεπῶς δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ λαμβάνουν μέρος στὶς ἐργασίες τῆς Συνόδου. Παρὰ ταῦτα ὁ ἴδιος ὁ Καταστατικὸς Χάρτης δὲν ἀποκλείει τὴ δυνατότητα οἱ τιτουλάριοι ἐπίσκοποι νὰ λαμβάνουν μέρος σὲ ἰδιαίτερες περιπτώσεις στὶς ἐργασίες τῆς Συνόδου, ὅπως προβλέπει τὸ ἄρθρο 109: «Σὲ βασικά θέματα ὁμολογιακοῦ καὶ λειτουργικοῦ χαρακτήρα στὶς συνεδρίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου λαμβάνουν μέρος ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας»¹⁸⁰. Ἄν καὶ στὸ ἄρθρο προσδιορίζονται ἀκριβῶς τὰ ἀντικείμενα συζητήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, στὴν ὁποία συμμετέχουν καὶ οἱ τιτουλάριοι ἐπίσκοποι, οἱ ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἀποφάσισαν ὅτι τοῦτο δὲν ἀποκλείει τὴ δυνατότητα στὴν Ἱερὰ Σύνοδο νὰ προσκαλεῖ τοὺς τιτουλάριους ἐπισκόπους νὰ λαμβάνουν μέρος ἐπὶ ἴσοις ὅροις σὲ συνεδρίες καὶ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Τέτοια εἶναι καὶ ἡ παρῶσα περίπτωση τῆς ἐκδικάσεως τῶν μελῶν τῆς διορισμένης Συνόδου, διότι συνδέεται μὲ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, στὴν προσπάθειά της νὰ ἐφαρμόσει τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ ιβ' Κανόνα τῆς Συνόδου τῆς Καρθαγένης, κάλεσε καὶ τοὺς τιτουλάριους ἐπισκόπους νὰ λάβουν καὶ αὐτοὶ ὑπεύθυνα θέση ἕναντι τοῦ προβλήματος πού ἀνέκυψε.

(Συνεχίζεται)

δήλωση τοῦ ἐπισκόπου Ἰωάννου, πού τὴν υπέγραψε τὴν ἴδια ἡμέρα τῆς δίκης:

«ΔΗΛΩΣΗ

Ἐπειδὴ γιὰ λόγους ὑπηρεσιακοῦς ἐμποδίστηκα τὸ πρωὶ νὰ λάβω μέρος στὴ δικαστικὴ συνεδρία τῆς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, πρῶγμα τὸ ὁποῖο φαίνεται ἀπὸ τὸ τηλεγράφημα πού ἀπεστάλη ἀπὸ μένα στὶς 22 Ἰουλίου 1992 ἀπὸ τὴ μονὴ τῆς Ρίλας, ὅμως ἀφοῦ ἀφίχθηκα τὸ ἀπόγευμα στὴ Σόφια καὶ γνώρισα τίς πράξεις τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτῆς συνόδου, δηλώνω ὅτι ἀποδέχομαι τίς ἀποφάσεις της γιὰ καθαίρεση χωρὶς ἀφορισμὸ τῶν μητροπολιτῶν: Νευροκοπίου Ποιμένα, Στάρας Ζαχάρας Παγκρατίου, Βράτσης Καλλινίκου καὶ Βελίκο Τυρνόβου Στεφάνου, καὶ τῶν ἐπισκόπων: Προβάτας Ἀντωνίου, Βελίκης Γαλακτίωνος, καθὼς καὶ τὴν καθαίρεση μὲ ἀφορισμὸ τοῦ ἱερομονάχου Χριστοφόρου Σάμπεβ.

22 Ἰουλίου 1992

Σόφια

Ἐπίσκοπος Δραγοβιτίας
Ἰωάννης».

180. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 351. Δυστυχῶς, ὅπως εἶναι διατυπωμένο τὸ ἄρθρο, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συμπεράνουμε, ἂν οἱ τιτουλάριοι ἐπίσκοποι στὶς συνεδρίες αὐτὲς ἔχουν δικαίωμα ψήφου ἢ οἱ συνεδρίες ἔχουν συμβουλευτικὸ χαρακτῆρα.

177. Ἀ. Σ. Ἀλιβιζάτου, Οἱ ἱεροὶ Κανόνες, σ. 236.

178. Καταστατικὸς Χάρτης, σ. 329.

179. Δὲν γνωρίζω, ἂν ἡ ἀπουσία καὶ τῶν τριῶν ἀρχιερέων ἦταν ἐσκεμμένη. Ὁ πρῶτος ἀνχώρησε γιὰ τὴ μητρόπολή του, ἂν καὶ γνώριζε ἀπὸ τίς 8.6.1992 ὅτι ἡ δίκη τῶν στασιαστῶν ἀρχιερέων θὰ διεξαγόταν στὶς 22.7.1992. Ὁ δεύτερος, ἂν καὶ κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς δίκης βρισκόταν στὴ Σόφια, δὲν παρέστη στὶς ἐργασίες τοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. Ἐνῶ λοιπόν γιὰ τοὺς δύο πρῶτους εἶναι σαφές ὅτι, εἴτε ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας εἴτε ἐξ αἰτίας κάποιων πιέσεων πού ἀσκήθηκαν ἀπὸ γνωστοὺς καὶ ἄγνωστους παράγοντες, ἀπέφυγαν νὰ παραστοῦν στὸ Συνοδικὸ Δικαστήριον, γιὰ τὸν τρίτο ἡ κατάσταση εἶναι ἀρκετὰ συγκεκριμένη. Αὐτὸ τουλάχιστον μᾶς ὑπαγορεύει νὰ δεχθούμε ἢ ἐξῆς

Τὸ AIDS στὴν προοπτικὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου

Ὁ τίτλος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ μπορεῖ νὰ εἶναι προκλητικός. Πῶς εἶναι δυνατόν ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος νὰ ἔχει μιλήσει γιὰ τὸ AIDS, ἀφοῦ, μάλιστα, γνωρίζουμε ὅτι ἡ ἀσθένεια αὕτη εἶναι τῆς ἐποχῆς μας;

Πραγματικά, ἡ ἀσθένεια τῆς ἀνοσολογικῆς ἀνεπάρκειας ἢ τοῦ AIDS, ὅπως λέγεται, εἶναι νεότερη ἀσθένεια, δὲν ἀπαντᾶται στὴν ἀρχαιότητα καὶ γι' αὐτὸ δὲν ὁμίλησε κανεὶς ἐκ τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς

Τοῦ ἀρχιμ. κ. **ΙΕΡΟΘΕΟΥ Σ. ΒΛΑΧΟΥ**, Ἱεροκήρυκος καὶ Δ/τοῦ Νεότητος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἐκκλησίας μας γι' αὐτήν. Ὅμως ἔχουν ἀσχοληθῇ μὲ ἄλλες μολυσματικὲς ἀσθένειες τῆς ἐποχῆς τους, ὅπως τὴν λέπρα, ἡ ὁποία ἦταν ἀθεράπευτη ἀσθένεια καὶ προκαλοῦσε τὸν ἴδιο καὶ μεγαλύτερο προβληματισμὸ στὶς οἰκογένειες καὶ τὶς κοινωνίες. Μέσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν προοπτικὴ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι οἱ ἅγιοι Πατέρες ἀσχολήθηκαν καὶ μὲ τὰ βαθύτερα προβλήματα ποὺ συνδέονται μὲ τὴν ἀσθένεια τοῦ AIDS.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ μέγας αὐτὸς Πατὴρ καὶ Θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας μας, σὲ ἕναν ἐνδιαφέροντα λόγο του, σὸν ὁποῖο ἀναφέρεται στὴν ἀγάπη, ποὺ πρέπει νὰ ἔχουμε γιὰ τοὺς πτωχοὺς, κἀνὲι λόγο καὶ γιὰ τὴν ἀγάπη τῶν Χριστιανῶν πρὸς τοὺς λεπρούς. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν λόγο ὑπάρχουν ἐνδιαφέροντα σημεῖα τὰ ὁποῖα δείχνουν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν τῶν λεπρῶν τῆς ἐποχῆς του, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἄλλων γι' αὐτούς. Νομίζει κανεὶς ὅτι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος γνωρίζει ἄριστα τὴν σύγχρονη κοινωνία. Συγχρόνως ὅμως ὁ μέγας αὐτὸς Πατὴρ προτρέπει τοὺς Χριστιανοὺς νὰ δείχνουν πολλὴ ἀγάπη καὶ φροντίδα πρὸς τοὺς λεπρούς.

Θὰ δοῦμε ὅλα αὐτὰ τὰ ἐνδιαφέροντα σημεῖα. Γιὰ νὰ γίνῃ κατανοητότερη ἡ ἀξία τῶν ὧν θὰ λεχθῶν, πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι ἡ περίπτωσις τῶν λεπρῶν πρέπει νὰ προσαρμόζεται, ἀνάλογα, μὲ τὴν περίπτωσις τῶν φορέων τοῦ AIDS, ἀφοῦ τόσο ἡ ψυχολογία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ὅσο καὶ ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ κόσμου ἀπέναντί τους εἶναι ἡ ἴδια. Ἐπίσης πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν μπορούμε νὰ παρουσιάσουμε σὲ ὅλη τὴν ἔκτασιν τὴν ἀτιμώφαιρα τῶν λόγων τοῦ ἁγίου Πατρὸς.

1. Ἡ δραματικὴ κατάστασις τῶν λεπρῶν

Κατ' ἀρχὰς μὲ καταπληκτικὴ διεισδυτικότητα ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος περιγράφει τὸ δράμα τῶν λεπρῶν τῆς ἐποχῆς του. Κυρίως διακατέχονται ἀπὸ τρία μεγάλα κακά. Τὸ ἓνα εἶναι ἡ πτώχεια, τὸ δεύτερο εἶναι αὕτη ἡ ἴδια ἡ ἀσθένεια, τῶν «κακῶν τὸ ἀπενκτότατον καὶ βαρύτερατον» καὶ τὸ τρίτον εἶναι ὅτι πολλοὶ τοὺς ἀποστρέφονται, τοὺς περιφρονοῦν, τοὺς σιχαίνονται. Καὶ σημειώνει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὅτι αὐτὸ τὸ τελευταῖο, τὸ ὅτι μισοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι βαρύτερο γι' αὐτούς.

Νομίζω, ὅπως θὰ δοῦμε καὶ πιὸ κάτω, αὐτὰ ἰσχύουν καὶ γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ AIDS. Δέχονται τὴν ἀποστροφή καὶ τὴν περιφρόνησιν τῶν ἀνθρώπων γιὰ διαφορετικοὺς λόγους. Ἀλλὰ αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε ἀναλυτικότερα στὴν συνέχεια.

Εἶναι ἄξιο παρατηρήσεως τὸ πῶς ἀντιμετώπιζαν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοὺς λεπρούς κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Βέβαια, γνωρίζουμε ὅτι, ἐπειδὴ ἡ νόσος τότε ἦταν ἀθεράπευτη, γι' αὐτὸ οἱ λεπροὶ ἐβγαίναν ἀπὸ τὶς πόλεις καὶ παρέμεναν σὲ ἰδιαίτερους τόπους. Τέτοιες εἰκόνες καὶ περιγραφὲς ἔχουμε καὶ στὰ Εὐαγγέλια, ὅταν οἱ λεπροὶ θεραπεύθηκαν μὲ τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ συγκέντρωσις τῶν λεπρῶν ἔχω ἀπὸ τὶς πόλεις εἶναι πραγματικὰ «θέαμα δεινὸν καὶ ἐλεεινόν». Εἶναι «ἄνθρωποι νεκροὶ καὶ ζῶντες», δηλαδὴ ζοῦν, ἀλλ' ὅμως περιμένουν τὸν θάνατον, ζοῦν σὰν μελλοθάνατοι. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος τοὺς χαρακτηρίζει «ἄθλια λείψανα». Λόγῳ τῆς ἀπουσίας διαφορῶν μελῶν δὲν ἀναγνωρίζονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι ἄνθρωποι ἀκρωτηριασμένοι καὶ ἀπομονωμένοι ἀπὸ συγγενεῖς καὶ φίλους. Στὴν πραγματικότητα εἶναι «μόνοι πάντων», δηλαδὴ ἀπομονωμένοι, οἱ ὅποιοι ταυτόχρονα καὶ λυποῦνται, ἀλλὰ καὶ μισοῦν τοὺς ἑαυτούς τους. Δέχονται τὴν περιφρόνησιν τῶν συνανθρώπων τους, ἀφοῦ καὶ ὁ πλέον φιλόανθρωπος εἶναι «ἀναληγτότατος». Εἶναι δυνατόν νὰ πλησιάζουμε τὸ πῶμα ἐνὸς νεκροῦ, καὶ νὰ ὑποφέρουμε τὴν δυσωδίαν τῶν ἀλόγων ζώων, ἀλλὰ ὅμως «τούτους κατὰ κράτος φεύγομεν», γιατί δὲν θέλουμε νὰ ἀναπνέουμε τὸν ἴδιο ἀέρα μὲ αὐτούς.

Στὴν συνέχεια ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος περιγράφει πολὺ παραστατικὰ τὸ δράμα τῶν λεπρῶν, ἀφοῦ τοὺς ἐγκαταλείπουν καὶ αὐτοὶ οἱ γονεῖς τους, ὁ

πατέρας που τους γέννησε και τους μεγάλωσε, και η μητέρα που πόνεσε κατά τον τοκετό. Ίδιαίτερως για την τελευταία λέγει ότι δέχεται να αποχωρισθῇ τὰ παιδιά της, που ἔχουν προσβληθῇ ἀπὸ τὴν λέπρα, καίτοι κλαίει καὶ πονάει γι' αὐτό, γιατί προφανῶς ἦταν τέτοιες οἱ συνθήκες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Εἶναι καταπληκτικοὶ οἱ λόγοι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου στὸ σημείο αὐτό, που περιγράφουν τὸν πονεμένο μονόλογο τῆς μητέρας, που βλέπει τὸ παιδί της νὰ κατοικῇ στὴν ἔρημο, στοὺς βράχους, μαζί με τὰ θηρία. Θέτει συνεχῶς ἐρωτήσεις, ὅπως γιατί δὲν πέθανε πρόωρα, πρὶν δοκιμάσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ δεινά, γιατί νὰ τὸν χορεύσουν στὰ γόνата, ὅταν ἦταν μικρός, γιατί νὰ θηλάσῃ ἀπὸ τοὺς μαστοὺς τὸ γάλα, ἀφοῦ ἐπρόκειτο νὰ ζήσῃ μιὰ ζωὴ που εἶναι ἐλκεϊνότερη ἀπὸ τὸ θάνατό. Καὶ ἐνῶ λέγει αὐτὰ κλαίει, ἀλλὰ, ἂν καὶ ἐπιθυμεῖ, δὲν μπορεῖ νὰ ἀγκαλιάσῃ τὸ παιδί της, γιατί θεωρεῖ ὡς ἐχθρικό τὸ μολυσμένο σῶμα του.

Περιγράφοντας ὁ ἅγιος Γρηγόριος τὴν ἑλλειψὶ διαγωγῇ τῆς τότε κοινωνίας λέγει ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔθεταν τὴν κακία σὲ καλύτερη θέση ἀπὸ τὴν ἀσθένεια, γιατί ἦταν διατεθειμένοι νὰ συγκατοικήσουν με δολοφόνους, με μοιχοὺς καὶ ἱερόσυλους, ἐνῶ ἀποστρέφονταν τοὺς λεπροὺς ὡς ἐγκληματίες. Ἔτσι τοὺς ἐκδιώκουν ἀπὸ τίς πόλεις, ἀπὸ τὰ σπίτια, ἀπὸ τίς ἀγορές, ἀπὸ τοὺς συλλόγους, τοὺς δρόμους, τὰ πανηγύρια, τὰ συμπόσια, ἀπὸ τὸ νερό. Τοὺς ἐκδιώκουμε, λέγει, ὥσ᾽ ἀν μολυσμένους, δὲν τοὺς προσφέρουμε οἰκίαν, τροφὴς καὶ θεραπεία. Γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ ἅγιος Γρηγόριος. «Διὰ τοῦτο περιπλανῶνται νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἄποροι καὶ γυμνοὶ καὶ ἀνέστιοι, τὴν νόσον ἐπιδεικνύοντες, τὰ ἀρχαῖα ἐκδιηγούμενοι, τὸν Πλάστην ἐπιβώμενοι...». Βρίσκονται σὲ τέτοια θλιβερά κατάσταση ὥστε θεωροῦν φιλόανθρωπο ὄχι ἐκεῖνον που τοὺς βοήθησε, ἀλλὰ ἐκεῖνον που δὲν τοὺς ἐδίωξε με σκληρότητα.

Με ὠραῖο λόγο, που δὲν μπορεῖ νὰ μεταφερθῇ ἐδῶ, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος περιγράφει τὴν ἐπιθυμία τῶν λεπρῶν νὰ παρευρίσκωνται στὶς λατρευτικὰ συνάξεις τῶν Χριστιανῶν, στὰ μυστήρια καὶ στὶς ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις, γιατί στὴν δύσκολη αὐτὴ κατάσταση περιμένουν κυρίως ἀπὸ τὸν Θεὸ βοήθεια καὶ προστασία. Σὲ λατρευτικὰς συνάξεις, πέρα ἀπὸ ἄλλους λόγους, ἔρχονται καὶ γιὰ νὰ δοῦν ἄνθρωπο, νὰ ἀκούσουν ἀνθρώπινη φωνὴ ἢ γιὰ νὰ συγκεντρώσουν τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴν συντήρησή τους.

Μέσα στὶς περιγραφὰς αὐτὲς φαίνεται τόσο ἡ ψυχολογία τῶν λεπρῶν ὅσο καὶ ἡ στάση τῆς κοινωνίας ἀπέναντί τους. Αὐτό, ἄλλωστε, ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς φορεῖς ἢ ἀσθενεῖς τοῦ AIDS. Διακρίνονται γιὰ μιὰ ἰδιαίτερη ψυχολογία. Εὐρισκόμενοι μπροστὰ στὸ φῶμα τοῦ θανάτου, εἶναι φυσικὸ νὰ διακατέχωνται ἀπὸ

ἐναν ἰδιαίτερο φόβο. Βλέπουν τὴν ζωὴ νὰ παρέρχεται, νὰ τελειώνῃ. Κάθε ἀσθένεια δημιουργεῖ ἓνα ὑπαρξιακὸ κενό. Αὐτὸ συμβαίνει περισσότερο με τὸ AIDS, ἐπειδὴ δὲν βρέθηκε ἀκόμη τὸ φάρμακο γιὰ τὴν θεραπεία του. Ἡ στάση τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέναντί τους, τοὺς δημιουργοῦν αἰσθήματα μίσους καὶ ἀπογνώσεως. Μισοῦν ὑπερβολικὰ τὴν κοινωνία, ἀλλὰ καὶ συγκεκριμένους ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους θεωροῦν ὑπαίτιους γιὰ τὸ κατάντημά τους.

Πραγματικὰ ἡ σύγχρονη κοινωνία «γκετοποιεῖ» τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ AIDS. Ὑπάρχουν πολλὰ παραδείγματα. Καὶ αὐτό, βέβαια, εἶναι συνέπεια τῆς φιλαυτίας που ἐπικρατεῖ στὴν κοινωνία μας. Αὐτὴ ἡ φιλαυτία εἶναι ἡ μεγαλύτερη σύγχρονη ἀσθένεια. Ἡ ἀπομόνωση καὶ περιφρόνηση τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν συνιστᾷ μιὰ φασιστικὴ ἐνέργεια. Τελικὰ ἡ δημοκρατία, ὅπως καὶ ὁ φασισμὸς δὲν εἶναι μόνον ἰδεολογίες καὶ συστήματα, ἀλλὰ τρόπος ζωῆς.

Πρόσφατα σὲ μιὰ συνάντηση με νέους μοῦ τέθηκε τὸ ἐξῆς ἐρώτημα: «Ποιά εἶναι ἡ ἄποψη τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τοὺς γιατροὺς καὶ τὸ νοσοκομειακὸ προσωπικὸ που ἀρνοῦνται νὰ ἐγχειρίσων ἀνθρώπους που πάσχουν ἀπὸ AIDS; Ἐχουν δίκαιο που ἀρνοῦνται νὰ προσφέρουν βοήθεια σ' αὐτὲς τίς περιπτώσεις;».

Στὴν ἐρώτηση αὐτὴ ἀπάντησα ὅτι ἀπὸ ὅτι γνωρίζω, οἱ γιατροὶ καὶ τὸ νοσοκομειακὸ προσωπικὸ ἐπιτελοῦν με αὐτοθυσία τὸ ἔργο τῆς θεραπείας τῶν ἀσθενῶν καὶ φυσικὰ τῶν ἀσθενῶν που πάσχουν ἀπὸ AIDS. Ἄν ὑπάρχουν μερικὰ παραδείγματα ἀντίθετα, αὐτὰ ὑπάγονται στὶς ἐξαιρέσεις, που ἐπιβεβαιώνουν τὸν κανόνα. Οἱ γιατροὶ που ὑπάγονται σὲ αὐτὴν τὴν κατηγορία ἔχουν καὶ δὲν ἔχουν δίκαιο.

Δὲν ἔχουν δίκαιο γιατί τὸ λειτούργημα που ἐξασκοῦν προϋποθέτει θυσία καὶ προσφορά. Δὲν μπορεῖ κανεὶς γιατρός νὰ ἀρνηθῇ τὴν βοήθειά του στοὺς πάσχοντες, με τὸ ἴδιο σκεπτικὸ που δὲν μπορεῖ ὁ στρατιώτης νὰ ἀρνηθῇ τὴν συμμετοχή του στὸν πόλεμο, με τὴν σκέψη ὅτι αὐτὸ μπορεῖ νὰ τοῦ στοιχίσῃ τὸν θάνατο, ἢ ὁ ἀεροπόρος που γνωρίζει ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ πάθῃ κάτι τὸ ἀεροπλάνο του ἢ ὁ ὁδοκαθαριστὴς που ἀσχολεῖται με τὴν καθαριότητα τῆς πόλεως καὶ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μολυνθῇ, ἢ ἡ μητέρα που ἀναλαμβάνει τὴν κυοφορία καὶ γέννηση ἐνὸς παιδιοῦ με τοὺς τόσους κινδύνους που ἐνεδρεῦουν κ.λπ. Γιατί ἀπαιτοῦμε ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς νὰ κάνουν τὸ καθήκον τους, γιατί ἔχουμε τὴν ἀπαίτηση ὅλοι ἐμεῖς ἀπὸ τοὺς ὁδοκαθαριστὰς νὰ καθαρίζουν τὴν πόλιν γιὰ νὰ μὴν μολυνθοῦμε, καὶ ἐμεῖς, στὸν τομέα του ὁ καθένας, ἰδιαίτερως οἱ γιατροὶ, ἀρνούμαστε νὰ ὑποστοῦμε ὅποιαδήποτε θυσία γιὰ τὸ καλὸ τῶν συνανθρώπων μας;

(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Η πρωτοβουλία της «Δωδωναίας Έστίας»

Επὶ τῇ συμπληρώσει 20 ἐτῶν Ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ τὸ λαμπρὸν ἡπειρωτικὸν σωματεῖον «Δωδωναία Έστία» ἐπέδωκεν εἰς τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος χρυσοῦν μετάλλιον μετὰ τιμητικοῦ διπλώματος ἐπὶ περιγραμμένης. Εἰς τὴν σχετικὴν ἐκδήλωσιν, ἣτις ἐγένετο ἐν τῷ Πολεμικῷ Μουσείῳ ἔλαβε μέρος ἡ Ἑλληνικὴ Βυζαντινὴ Χορωδία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Λυκούργου Ἀγγελοπούλου καὶ παρέστησαν πολλοὶ Ἱεράρχαι, ἐκπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν διαφόρων Ἀρχῶν καὶ πυκνὸν πλῆθος κόσμου, ἰδίως Ἡπειρωτῶν, ἐλθόντων ἀκόμη πρὸς τοῦτο καὶ ἐξ Ἡπείρου. Κύριος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ Καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν κ. Βλάσιος Φειδᾶς, ὅστις ἀνέπτυξεν εὐγλώττως τὸ θέμα «Ὁ ἀπὸ Ἀρτης καὶ Ἰωαννίνων Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, σύμβολον τῆς ἐνότητος Ὁρθοδοξίας καὶ Ἐθνους».

Ἡ ἀξιέπαινος πρωτοβουλία τῆς «Δωδωναίας Έστίας» ὠφείλετο εἰς τὴν πρόθεσιν αὐτῆς νὰ τιμῇ τὸν Μακαριώτατον ἐξ «ἠθικοῦ χρέους, τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης» δι' ὅσα πρὸ πάντων Οὗτος προσέφερεν εἰς τὴν μίαν καὶ ἀδιαίρετον Ἡπειρον ὡς Ὁρθόδοξος Ποιμενάρχης, Ἐθνικὸς Ὁραματιστής καὶ Ἀγωνιστὴς τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως.

Τὰ περὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς δράσεως τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπισημανθέντα ὑπὸ τοῦ ἐπιδοθέντος εἰς τὸν Μακαριώτατον τιμητικοῦ διπλώματος καὶ ὑπὸ τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Φειδᾶ συνωψίσθησαν ἐπιγραμματικῶς εἰς τὸ ἀναγνωσθὲν κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν Μήνυμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Κωνσταντίνου Μητσοτάκη, τὸ ὁποῖον ἐτόνισεν, ὅτι «ἡ προσφορὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ στὴν Ὁρθοδοξία, στὴν Ἡπειρο, στοὺς ἀπελευθερωτικοὺς Ἀγῶνες τοῦ ἔθνους, τὸ σθένος καὶ ἡ ὑψηλοφροσύνη του καὶ ἡ ἀκάματη ἀνθρωπιστικὴ δραστηριότης του, τὸν τοποθετοῦν ἐπ' αἶμα μετὰ τῶν Ἱεραρχῶν, πού με αὐταπάρνηση ἀνάλωσαν τὴν ζωὴ τους ὑπηρετώντας τίς ἀρχές καὶ τίς ἀξίες, στὶς ὁποῖες ἐπίστευσαν».

Κατάδικη τοῦ Τεκτονισμοῦ (Μασωνίας) ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἀσχοληθεῖσα περὶ τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Τεκτονισμοῦ, ἐξέδωκεν ἀνακοίνωσιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τονίζονται τὰ ἑξῆς: «Ὁ Τε-

κτονισμὸς ἢ ἡ Μασωνία... εἶναι Ὁργάνωσις ἐκτὸς τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας... Διὰ τῶν ἐν σκότει γιγνομένων μυστικιστικῶν τελετῶν καὶ τῶν τρόπων μυσέως τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ, με ἱερομύστας "Ἱερεῖς καὶ Ἀρχιερεῖς" καὶ μινυμένους, αὐτοπροβάλλεται ὡς ἐν εἶδος ἐτέρας θρησκείας. Παρουσιάζεται μάλιστα ὡς ὑπερθρησκεία καὶ καλλιιεργεῖ τὸν συγκρητισμὸν, τουτέστι τὴν ἐξίσωσιν καὶ τὸν συγκερασμὸν τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον θρησκευμάτων, ὅπερ καὶ ἀπαράδεκτον διὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως εἶναι καὶ καταδικαστέον.

»Διὰ πάντα ταῦτα, ὁ Τεκτονισμὸς οὐδέποτε ἐπεδοκίμασθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ὅποια κατεδίκασεν ἐπανειλημμένως καὶ καταδικάζει τὰς οἰαοδήποτε φύσεως μυστικιστικὰς ὁργανώσεις, ὅταν μάλιστα αὐταὶ εἶναι συνυφασμέναι μετὰ τελετῶν ἐχουσῶν θρησκευτικὴν χροιάν».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, «ὁ γνήσιος καὶ ὄχι μόνον κατ' ὄνομα, Χριστιανὸς δὲν δύναται νὰ εἶναι καὶ ὁπαδὸς ἢ μέλος τῆς Μασωνίας. Αἱ ἀρχαὶ τῆς ἀλληλεγγύης, τὰς ὁποίας παρουσιάζονται ὅτι πρεσβεύουσιν οἱ Μασῶνοι, ἐνυπάρχουσιν ἐκ περισσοῦ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν. Ὁ Χριστιανός, ἐπομένως, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς ἀρχὰς αὐτάς, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν χρειάζεται νὰ ἐνταχθῇ εἰς ὁργανώσεις μυστικιστικὰς καὶ ὑπόπτου προελεύσεως...».

Ὅθεν οἱ οὐχὶ ἐξ ἀντιχριστιανικῆς ἢ ἀντεκκλησιαστικῆς διαθέσεως παρασυρθέντες ἢ κινδυνεύοντες νὰ ἐμπλακοῦν εἰς τὰ δίκτυα τοῦ Τεκτονισμοῦ ἅς λάβουν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἐπαναλαμβανομένην προτροπὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου: «Μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάργοις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε» (Ἐφ. ε' 11 ἐξ.).

Μήνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὸ Ἰρὰν

Καθ' ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς σχετικὸν ἄρθρον τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Ἱ. Χατζηφώτης ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ εἰς τὸ συνέδριον καὶ τὰς ἐκδηλώσεις, αἵτινες ἐγένοντο προσφάτως ἐν Τεχεράνῃ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 4 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἰρανικῆς Ἰσλαμικῆς Δημοκρατίας ἰμάμη Χομεϊνί. Ἐνώπιον ἑκατοντάδων προσωπικοτήτων, 2.000 ξένων προσκεκλημένων καὶ ὑπερεκατὸν δημοσιογράφων ὁ κ. Χατζηφώτης μετέδωκε Μήνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ.

Ἐν τῷ Μηνύματι τούτῳ ἀφ' ἑνὸς ἐξήρθη ἡ σημασία τῶν δύο ἐν Ἀθήναις ὁργανωθέντων ἐπιστημονικῶν συνεδρίων περὶ τῶν σχέσεων Ὁρθοδοξίας καὶ Ἰσλάμ, ἀφ' ἑτέρου ἐτονίσθη ὅτι ἡ συνεργασία Ἑλλάδος καὶ Ἰρὰν δύναται νὰ γίνῃ παράγων εἰρήνης, σταθερότητος καὶ πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Μεσογείου. Παρόμοια ἐτονίσθησαν καὶ εἰς συνεντεύξεις τοῦ κ. Χατζηφώτη εἰς τὰ Ἰρανικὰ ραδιοτηλεοπτικὰ μέσα, ἐφημερίδας καὶ περιοδικά.

Χαρακτηριστικῶς τὸ ἄρθρον τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καταλήγει εἰς τὸ νὰ ἐπισημάνῃ, ὅτι ἡ φιλερηνικὴ Ἑλλάς ἐπιθυμεῖ ἀνάπτυξιν τῆς φιλίας καὶ τῆς πολιτιστικῆς συνεργασίας μετὰ τοῦ Ἰρὰν, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν πρωτοπορείαν τοῦ ἰσλαμικοῦ κόσμου. Ἡ ἀνάπτυξις αὕτη ἐπιβάλλεται νὰ ἐπιδιωχθῇ, ὥστε οὐχὶ «τὸ κακῶς λεγόμενον ἰσλαμικὸ τόξο, ἀλλὰ τὸ τουρκικόν, ὅπως σωστὰ τελευταῖα ἔχει ἐντοπισθεῖ, νὰ μὴ μπορέσει νὰ δημιουργήσῃ περαιτέρω περιπλοκὰς στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπῃ, τὰ Βαλκάνια».

«Ἀμετανόητη ἔνοχη σιγή»

Ὁ ρηξικέλευθος σκαπανεὺς τῶν Ὁρθοδόξων Σπουδῶν διὰ τὰς Σλαβικὰς Ἐκκλησίας καὶ τὴν Βαλκανικὴν Καθηγητὴν τοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης καὶ Ἀλλοδαπὸν Μέλος τῆς Σερβικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν κ. Ἀντώνιος - Αἰμίλιος Ν. Ταχιάος ἔδωκεν ἀπολύτως πειστικὴν ἀπάντησιν εἰς υἱοθετηθέντας ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος «Καθολικὴ» ἰσχυρισμοὺς Κροατῶν περὶ τῶν ἐγκλημάτων εἰς βάρος τῶν Ὁρθοδόξων Σέρβων.

Ἡ τεκμηριωθεῖσα δι' ἀδιασείστων μαρτυριῶν μελέτη τοῦ κ. Ταχιάου, ἥτις ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ δύο προηγούμενα τεύχη τῆς «Ἐκκλησίας», δέον νὰ τύχῃ ἰδιαίτερας προσοχῆς καὶ νὰ ληφθῇ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὑπὸ πάντων τῶν εἰλικρινῶς ποθοῦντων τὴν εἰρήνευσιν εἰς τὴν πρώην Γιουγκοσλαβίαν. Μόνον ἡ εἰλικρινὴς καὶ κατὰ τρόπον οὐχὶ ἀόριστον, ἀλλὰ συγκεκριμένον, καταδίκη ἐκ μέρους τοῦ Βατικανοῦ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συγκεκριμένης γενοκτονίας θὰ ἡδύνατο νὰ ἀνοίξῃ τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν συμφιλίωσιν. Ὡς σημειοὶ μετὰ λύπης ὁ κ. Ταχιάος «ποτὲ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κροατίας δὲν ἀποκήρυξε τὴν αἰμοσταγὴ δράσιν τοῦ πλήθους τῶν κληρικῶν τῆς, καὶ δὲν ἔπραξε αὐτὸ οὔτε τὸ Βατικανόν. Αὕτη ἡ ἀμετανόητη ἔνοχη σιγὴ ἀφήνει τὴ θύρα ἀνοιχτὴ γιὰ συνέχεια ἢ ἐπανάληψιν αὐτῶν πού συνέβηκαν».

Ἡ προβολὴ τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Πρεσβείας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Βατικανόν καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης ἐωρτάσθη ἐν Ρώμῃ ἡ μνήμη τῶν Ἑλλήνων

Θεσσαλονικέων ἰσαποστόλων ἁγίων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, οἵτινες, —ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰταλίας κ. Σπυρίδωνος, ὑπὸ τοῦ Δημάρχου Θεσσαλονίκης κ. Κ. Κοσμοπούλου καὶ τοῦ Πρέσβεως κ. Γ. Χριστογιάννη—, κατ' ἄμεσον ἢ ἔμμεσον τρόπον συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ μνηθῶν οἱ σλαβικοὶ λαοὶ εἰς τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν πίστιν καὶ εἰς τὸ νὰ δεχθῶν τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἐλληνοβυζαντινοῦ πολιτισμοῦ.

Οὕτως ἡ ἀξιέπαινος ἐορταστικὴ ἐκδήλωσις, —τὴν ὁποῖαν παρηκολούθησαν καὶ διακεκριμένοι ἐκπρόσωποι τοῦ Βατικανοῦ, ὡς λ.χ. ὁ καρδινάλιος Βίλλεμπραντς, καὶ ἐκάλυψαν τηλεοπτικοὶ σταθμοί, ἐν οἷς καὶ τὸ πρῶτον «κανάλι» τῆς Γερμανικῆς Τηλεοράσεως—, μετέδωκε καὶ εἰς τὸν δυτικὸν κόσμον τὸ μήνυμα, ὅτι ἡ προβολὴ τῶν δύο ἁγίων δύναται νὰ συντελέσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς αὐτοσυνειδησίας πολλῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῆς πνευματικῆς κληρονομίας τῆς.

Χαρὰ διὰ τὰ δηλούμενα καὶ λύπη διὰ τὰ παρασιωπώμενα

Ἐν συνεχείᾳ πρέπει νὰ προστεθῇ, ὅτι ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' κατὰ τὴν συνομιλίαν, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἰδιαίτερος μετὰ τοῦ Δημάρχου Θεσσαλονίκης κ. Κ. Κοσμοπούλου καὶ τοῦ παρὰ τῇ «Ἀγία Ἐδρᾷ» πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Χριστογιάννη, ἐξῆρε διὰ θερμῶν λόγων τὸ ἔργον τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Χαρακτηριστικῶς ὁ Δήμαρχος κ. Κοσμοπούλος ἐδήλωσεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: Ὁ Πάπας «μὲ πολλὴν ἐγκαρδιότητα» καὶ «μὲ πολλὴν θέρμην τόνισε τὴ συμβολὴ τῶν δύο Θεσσαλονικέων ἀποστόλων ὅχι μόνον στὴ διάδοση τῆς Χριστιανοσύνης, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ χαρακτηριστικὰ μοῦ εἶπεν, ὅτι στὰ φοιτητικὰ του χρόνια, ὅταν σπούδαζε φιλοσοφία, εἶχεν ἀσχοληθῇ ἰδιαίτερα μὲ αὐτὸ τὸ θέμα, καὶ ὡς Σλαῦς, πού εἶναι, ἀναγνώριζε τὴ σημασίαν τῆς προσφορᾶς τῆς Θεσσαλονίκης στὸ θέμα τοῦ ἐκπολιτισμοῦ τῶν Σλαύων».

Αἱ δηλώσεις αὗται τοῦ κ. Δημάρχου Θεσσαλονίκης δίδουν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἐκφράσωμεν ἀφ' ἑνὸς τὴν χαρὰν μας διὰ τὰ δηλωθέντα ὑπὸ τοῦ Πάπα καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν λύπην μας διὰ τὰ ἐξακολουθητικῶς παρασιωπώμενα ὑπ' αὐτοῦ, ὡς λ.χ. τόσον τὰ ἀφορώντα εἰς τὸν ὑπὸ τῶν Σκοπίων σφετερισμὸν τοῦ ὀνόματος «Μακεδονία» ὅσον καὶ τὸ γεγονός, ὅτι οἱ δύο Θεσσαλονικεῖς ἅγιοι μετέδωκαν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην τὴν ἀντιτιθεμένην εἰς τὴν λατινοκρατίαν ἐλληνορθόδοξον βυζαντινὴν λατρευτικὴν καὶ πολιτιστικὴν παράδοσιν καὶ δι' αὐτὸ ἐπὶ αἰῶνας —μετ' ἐλαχίστων φωτεινῶν ἐξαιρέσεων— κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον κατεπολεμοῦντο ὑπὸ τῶν Δυτικῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ προήδρευσε από 1 έως 3 Ιουνίου των κατά μήνα τακτικών συνεδριών της Δ. Ι. Συνόδου.

Την Παρασκευή 4 Ιουνίου ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος παρέστη εις εκδήλωση προς τιμήν του εις τὸ Πολεμικὸν Μουσεῖον καθ' ἣν ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς «Δωδωναίας Ἑστίας» διὰ τὴν προσφορὰν του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος, ὁμιλήσαντος καταλλήλως τοῦ Ἑλλογμ. Καθηγητοῦ κ. Βλασίου Φειδά.

Τὴν Τρίτην 8 Ιουνίου ὁ Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη εἰς τὸ ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Γραφεῖον Αὐτοῦ τὴν ἀφιχθῆσαν ἐκ Φαναρίου Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπείαν, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Γέροντος Ἐφέσου κ. Χρυσοστόμου, Ἡλιουπόλεως καὶ Θεῖρων κ. Ἀθανασίου καὶ Περγάμου κ. Ἰωάννου, συνοδευομένην ὑπὸ τοῦ Ὑπογραμματέως Διακόνου κ. Ἀποστόλου Δανηλίδου. Ἡ ἐξονομασθεῖσα Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία ἔσχεν ἀκολούθως γονίμους συνομιλίας μετὰ τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων ἐπὶ θεμάτων ἀφορῶντων εἰς τὰς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἑλλάδος.

Τὴν Πέμπτην 10 Ιουνίου ὁ Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη εἰς τὸ ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Γραφεῖον Αὐτοῦ τὸν ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντα Σεβ. Μητροπολίτην Τρανσυλβανίας κ. Ἀντώνιον (Πατριαρχεῖον Ρουμανίας). Ὡσαύτως ἐδέχθη τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀντιπροσωπείαν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ρωμαιοκαθολικῆς Ἱεραρχίας.

Τὴν Παρασκευὴν 11 Ιουνίου τὸν Μακαριώτατον Αρχιεπίσκοπον ἐπεσκέφθη εἰς τὴν ἐν Ψυχικῷ Ἀρχιεπισκοπικῇ κατοικίᾳ, ὁ ἐνταῦθα παρεπιδημῶν Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος.

Τὴν Δευτέραν 14 Ιουνίου ὁ Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ τὸν ἡγέτην τῶν Σέρβων τῆς Βοσνίας κ. Ράντοβαν Κάρατζιτς, μετὰ τοῦ ὁποῦ ἔσχεν γόνιμον συνομιλίαν.

Τὴν Πέμπτην 17 Ιουνίου τὴν Ἀρχιεπισκοπικὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπεσκέφθη ὁ Ἀγγλικανὸς Ἐπίσκοπος Dr Michael of Basingstoke.

Τὴν Τετάρτην 23 Ιουνίου ὁ Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ προήδρευσε ἐκτάκτου συνεδρίας τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ τῆς Τρίτης 15 Ιουνίου 1993

Ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ἐκδόθηκε ἡ ἐξῆς ἀνακοίνωση:

Ἐξ ἀφορμῆς δημοσιευμάτων μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 1028/11.6.93 Ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν μὴ δικαιολογούμενων ἐξ αὐτῆς πανηγυρισμῶν, ἀποσαφηνίζεται ὅτι ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἠκύρωσε τὴν ἀπὸ 8.1.92 Πράξιν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου δεχθεῖσα ὅτι ἡ σύνθεσις-συγκρότησις τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 135ης Συνδικτικῆς περιόδου δὲν ἦτο νόμιμος.

Μόνος ἀποδέκτης πρὸς συμμόρφωσιν μὲ τὸ δεδικασμένον τῆς προειρημένης ἀποφάσεως εἶναι ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ὡς ἀρμόδιον ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε τὴν ἀκυρωθεῖσαν διὰ τὸν ἀνωτέρω καὶ μόνον λόγον πρᾶξιν τῆς θέσεως εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ προσφυγόντος εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ταῦτα πρὸς διάλυσιν τῆς παραπληροφόρησης καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι τὸσον ὁ προσφυγὼν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας Μητροπολίτης ὄσον καὶ οἱ δύο ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀπόφασιν τοῦ Σ.τ.Ε., εἶναι ἀντικανονικοί, μὴ ἀρθείσης ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς περὶ ἀντικανονικότητος αὐτῶν Ἀποφάσεως τοῦ 1974».

(Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ τῆς Τετάρτης 23 Ιουνίου 1993

Ἀνεφάρμοστη ἡ ἀπόφασις τοῦ Σ.τ.Ε.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ποὺ συνεδρίασε σήμερα ἐκτάκτως ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Αθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ, ἀποφάσισε ὅτι ἡ ὑπ' ἀριθμ. 1028/93 ἀπόφασις τῆς Ὀλομελείας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶναι **ἀνεφάρμοστη**, διότι ἄπτεται θεμάτων τοῦ πνευματικοῦ καὶ κανονικοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἐκκλησίας.

(Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ τῆς Τετάρτης 23 Ιουνίου 1993

Ὁ Ἱερὸς Σύνδεσμος Κληρικῶν Ἑλλάδος διαμαρτύρεται, γιὰ τὶς δηλώσεις στὶς ὁποῖες προέβη ὁ Μητροπολίτης κ. Θεολόγος κατὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Αθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἀνακοίνωσή του:

«Ὁ Ἐφημεριακὸς Κλῆρος τῆς Ἑλλάδος ἀνέπνευσε ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφείμ. Μὲ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη ποὺ ψηφίσθηκε ἀποκαταστάθηκαν οἱ δημοκρατικὲς διαδικασίες

στην 'Εκκλησία της 'Ελλάδος και σπούδασαν εκατοντάδες χιλιάδες κληρικοί. Τακτοποιήθηκε το μισθολογικό θέμα των κληρικών και πρόσφατα το συνταξιοδοτικό και η περίθαλψή τους. 'Η περίοδος που είναι 'Αρχιεπίσκοπος ο Μακαριώτατος υπήρξε ή καλύτερα για τον εφημεριακό κλήρο, στον οποίο έδωσε κυριολεκτικά την ψυχή του σαν στοργικός Πνευματικός Πατέρας».

(Από το Δ.Σ. του Ι.Σ.Κ.Ε.)

'Αποστολική Διακονία της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος

Την Παρασκευή 25 'Ιουνίου, ώρα 12 το μεσημέρι, στην αίθουσα τελετών της 'Αποστολικής Διακονίας έγινε παρουσίαση του βιβλίου του Θεοφ. 'Επισκόπου Κατάνης κ. 'Ιακώβου «'Η Μακεδονία, ο Μέγας 'Αλέξανδρος και η έλληνιστική εποχή» (σελ. 644, μεγάλου σχήματος), που δίνει αποστομική απάντηση, επιστημονικά τεκμηριωμένη, στους παραχαράκτες της 'Ιστορίας. Το βιβλίο παρουσίασε ο Διευθυντής του Γραφείου Τύπου της 'Ιερᾶς Συνόδου κ. 'Ι. Μ. Χατζηφώτης.

'Ιερὰ Μητρόπολις Λαγκαδά

'Εληξαν για φέτος στις 26 'Απριλίου οι συνάξεις «Οικογενειακού Προβληματισμού» που διοργανώνει η 'Ι. Μητρόπολη Λαγκαδά εδώ και τρία χρόνια. Τις συνάξεις που έγιναν στην αίθουσα του 'Ιερού Μητροπολιτικού Ναού παρηκολούθουν περί τα 200 άτομα. Κατά την διάρκεια αυτών των συνάξεων πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες εισηγήσεις:

α) «Γάμος και οικογένεια κατά τους Πατέρες της 'Εκκλησίας», από τον πρωτοπρεσβύτερο π. Θεόδωρο Ζήση, Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

β) «Καθώς τα παιδιά μας μεγαλώνουν», από τον κ. Γρηγόριο Δίνα, Θεολόγο.

γ) «'Ο διάλογος μέσα στην οικογένεια» από τον πρεσβύτερο π. Νικόλαο Λουδοβίκο, Δρ. Θεολογίας.

δ) «'Η έξουσία και η ευθύνη των γονέων», από τον Αρχιμ. π. Γρηγόριο Χαραλαμπίδη, 'Ιεροκήρυκα 'Ι. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

ε) «Σεξουαλική αγωγή των νέων», από τον πρεσβύτερο π. Νικόλαο Λουδοβίκο, Δρ. Θεολογίας.

στ) «Διαπροσωπικές σχέσεις στην οικογένεια», από τον κ. 'Ανέστη Κεσελόπουλο, αναπληρωτή Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

ζ) «Τα παιδιά μας μπροστά στο γάμο τους», από τον πρωτοπρεσβύτερο π. Κωνσταντίνο Πλευράκη.

η) «Δεσμοί 'Εκκλησίας και Οικογένειας», από τον πρωτοπρεσβύτερο π. 'Αθανάσιο Δαλιανά.

θ) «Προβλήματα εφηβείας», από τον κ. Βασίλειο Τσακμάκη, θεολόγο Λυκειάρχη.

ι) «Λατρευτική αγωγή της οικογένειας», από

τον κ. Παναγιώτη Σκαλτοή, επιστημονικό συνεργάτη της Θεολογικής Σχολής.

ια) «'Αντιαιρετική αγωγή της οικογένειας», από τον πρεσβύτερο π. Κωνσταντίνο Μαλάκο.

ιβ) «Κραταιά ως θάνατος αγάπη», από τον κ. Τρύφωνα Τσομπάνη, θεολόγο.

('Εκ της 'Ι. Μητροπόλεως)

'Ιερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

'Η Τοπική μας 'Εκκλησία συμπαρεστάθη έμπράκτως προς τους σεισμοπλήκτους κατοίκους Πόλεως Πύργου διά της συγκεντρώσεως μεγάλης ποσότητος δεμάτων (κλινოსκεπασμάτων και γάλακτος) τα οποία αντιπροσωπεία Κληρικών με έπικεφαλής τον Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην μας μετέφερον εις Πύργον και παρέδωσαν αυτά προς το παράρτημα του Ε.Ε.Σ. Πύργου, παρουσία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου 'Ηλείας κ. Γερμανού.

Διά την προσφοράν ταύτην ο κ. Νομάρχης 'Ηλείας άπρήθυνε προς τον Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην μας θερμήν εύχαριστήριον έπιστολήν διά της οποίας τονίζει την ρωμαλέα διάθεσιν, το πρακτικό πνεύμα, την συγκινητική προσπάθεια διά την ψυχική και οικονομική ενίσχυσιν των πληγέντων 'Ηλείων. Καταλήγει δε στο συμπέρασμα, ότι όπου η 'Εκκλησία, η Πολιτεία και οι υπεύθυνοι ενός τόπου συστρατεύονται στον άγώνα για άσκησιν της αγάπης με πρακτικό πνεύμα, εκεί οι άνθρωποι ανοίγουν τις καρδιές τους.

('Εκ της 'Ι. Μητροπόλεως)

'Ιερὰ Μητρόπολις Σύρου

'Ο Σεβ. Σύρου κ. Δωρόθεος εις:

ΣΥΡΟΝ: την 29η Μαΐου έτέλεσε την έορτήν της 57ης έπετείου από της εύρέσεως της Εικόνας του 'Αγίου Δημητρίου εις 'Ερμούπολιν την 28ην Μαΐου εκήρυξε την έναρξιν του Πανελληνίου Δικονομικού Συνεδρίου εις το Πνευματικόν Κέντρον του Δήμου.

'Εγκαινίασε την πτέρυγα των χειρουργείων του «ΒΑΡΔΑΚΕΙΟΥ» Νοσοκομείου Σύρου παρουσία της ύπουργού Πολιτισμού κ. Μπακογιάννη και του ύπουργού 'Υγείας κ. Σιούφα, μετά των όποιων συνηντήθη και συνωμίλησε.

ΜΗΛΟΝ: 'Ετέλεσε την πανήγυριν των Κατακομβών προ του ιερού χώρου του μνημείου άφ' έσπέρας και εις τον 'Ι. Ν. 'Αγίου Νικολάου Τρυπητής, την κυριώνυμον ήμέραν. 'Ωσαύτως την έορτήν των 'Αγίων 'Αναργύρων εις το όμώνυμον Προσκύνημα

ΚΥΘΟΝ: 'Ετέλεσε την πανήγυριν των 'Αγίων 'Αποστόλων Πέτρου και Παύλου. 'Αφ' έσπέρας εις χώραν Κύθνου και την κυριώνυμον ήμέραν εις την Δρυοπίδα.

ΜΥΚΟΝΟΝ: Την 3η 'Ιουλίου έτέλεσε τα εγκαινία του 'Ιερού Ναού Ταξιάρχου Μιχαήλ εις την Χώραν.

ΤΗΝΟΝ: 'Απένειμε τὰ πτυχία εἰς τοὺς σπουδαστὰς τοῦ 'Εκκλ. Λυκείου, ὠμιλήσας καταλλήλως, τὴν 10ην 'Ιουνίου.

Μέ 'Εγκύκλιον σημείωμά του ἐτελέσθησαν εἰς τοὺς Μητροπολιτικοὺς Ναοὺς τῶν νήσων ἀγρυπνία διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν διαγωνιζομένων ὑποψηφίων τῶν Παν/μίων καὶ ΤΕΙ.

(Ἐκ τῆς 'Ι. Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Φλωρίνης

'Αναδημοσιεύομεν, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας, ὠρισμένα ἀποσπάσματα Ὑπομνήματος, ὑποβληθέντος εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Κων. Μητσοτάκη, ἐκ μέρους τῆς «Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς» ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς προβολὴν καὶ ἐπίλυσιν τῶν ὀξυτέρων προβλημάτων τῆς περιοχῆς Φλωρίνης. Ἡ Ἐπιτροπὴ τελοῦσα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φλωρίνης κ. Αὐγουστίνου, «ὡς συμβόλου τοῦ ἀγῶνος τοῦτου, ἔξω πολιτικῶν σκοπιμοτήτων», προέτεινε τὴν λήψιν τῶν ἑξῆς μέτρων (κατ' ἀναδημοσίευσιν ἐκ τῆς «Χριστ. Σπίθας», 'Ιούνιος 1993, ἀρ. φύλλου 495):

1. Νὰ συμπεριληφθῇ ὅπωςδήποτε εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ 2ου πακέτου Ντελδρ ἡ ἄμεσος χρηματοδότησις μελέτης διὰ τὴν κατασκευὴν νέας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ νέας παραλλήλου πρὸς αὐτὴν ὁδικῆς ἀρτηρίας (Θεσσαλονίκης - Δυρραχίου - Εὐρώπης) διὰ μέσου Φλωρίνης καὶ Κρουσταλλοπηγῆς, αἱ ὁποῖαι νὰ ὑπενθυμίζουν τὴν ἀρχαίαν Ἑγνατίαν ὁδόν, τὴν ὁποίαν διήλθεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὁ νέος ἀπόστολος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός.

2. Ἡ Φλώρινα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξεκίνησε τὸ 1940 τὸ ἐνδοξον Σύνταγμα Φλωρίνης, νὰ γίνῃ ὁπωςδήποτε ἔδρα Μεραρχίας.

3. Εἰς Φλώριναν νὰ κατασκευασθῇ αερολιμὴν πρὸς ἐξυπηρέτησιν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τῶν 100.000 ἀποδήμων Φλωρινιωτῶν, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται εἰς Εὐρώπην, Αὐστραλίαν, Καναδὰν καὶ ἄλλαχοῦ.

4. Ἡ Φλώρινα:

α) Νὰ γίνῃ ἔδρα Σχολῆς Ἐκπαιδεύσεως Ἀδελφῶν Νοσοκόμων.

β) Ν' ἀποκτήσῃ νέον Νοσοκομεῖον, παρόμοιον πρὸς ἐκεῖνα τῆς Ἐδέσσης καὶ τῆς Κοζάνης.

5. Ἡ περιφέρειά μας, ἔχουσα τὸ φυσικὸν προνόμιον νὰ ἔχη πέντε λίμνας, πρέπει ὅπωςδήποτε ν' ἀξιοποιηθῇ. Πλὴν τῆς τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως τῶν λιμνῶν δέον ὅπως ἰδρυθῇ εἰδικὴ σχολὴ ἀλιείας με ἐκτροφείου ἰχθύων, διευθυνόμενον ὑπὸ ἱχθυολόγου ἐπιστήμονος ἐνδιαφερομένου νὰ ἐμπλουτισθοῦν αἱ λίμναι διὰ νέων ἰχθύων, δεδομένου ὅτι ἡ Βεγορίτις πρὶν νὰ ριφθοῦν ἐντὸς αὐτῆς τὰ λύματα τῶν ἐργοστασίων ἔτρεφε πλῆθος ἰχθύων καὶ δὴ γουλιανῶν, τῶν ὁποίων τὸ βάρος συνήθως ὑπερέβαινε τὰ 30 κιλά.

6. Ὅχι νὰ καταργηθοῦν, ἀλλὰ νὰ ἐνισχυθοῦν

οἰκονομικῶς τὰ λειτουργοῦντα μέχρι τοῦδε ἐργοστάσια τῆς βιομηχανικῆς ζώνης Φλωρίνης, εἰς τὰ ὁποῖα ἐργάζονται ἄνω τῶν 500 ἐργατῶν ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, νὰ ἰδρυθοῦν δὲ καὶ ἄλλα ἐργοστάσια εἰς τὴν αὐτὴν ζώνην, ἵνα ἀπορροφηθοῦν οἱ τρεῖς χιλιάδες περίπου ἀνεργοὶ τῆς περιφερείας. Γίνεται ἐδῶ εἰδικὴ μνεῖα τοῦ ἐργοστασίου ΑΗΣ Ἀχλάδας, ἡ ἰδρυσις τοῦ ὁποίου, καίτοι ἔχει ἐξαγγελθῇ ἀπὸ ἐτῶν, δὲν πραγματοποιεῖται.

7. Νὰ ἰδρυθῇ νέα Γεωργικὴ Σχολὴ με εἰδικὸν ἐπιστημονικὸν προσωπικόν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ φοιτοῦν νέοι διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ πλέον ἀποδοτικὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Νὰ κατασκευασθοῦν ἐπίσης φράγματα καὶ ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα διὰ τὴν ἄρδευσιν τῶν ἀγρῶν.

8. Νὰ ἰσχύσουν καὶ διὰ τὴν Φλώριναν τὰ οἰκονομικὰ μέτρα ποὺ ἀπεφασίσθησαν διὰ τὴν περιοχὴν Ἑβρου, ἥτοι:

α) μείωσις τοῦ Φ.Π.Α., τῶν εἰσφορῶν τοῦ Ι.Κ.Α., τῆς φορολογίας, τοῦ ἐπικουρικοῦ ταμείου κ.λπ.

β) Πάγωμα τῶν δανείων καὶ εἰδικὸν καθεστὸς εἰς τὰς χρηματοδοτήσεις τῶν μικρομεσαίων ἐπιχειρήσεων (ἐμπόρων καὶ ἐπαγγελματιῶν) ἀπὸ τὸ τραπεζικὸν σύστημα.

9. Νὰ ἰδρυθῇ Πανεπιστήμιον Δυτικῆς Μακεδονίας με ἔδραν τὴν Φλώριναν. Εἰς τοῦτο πλὴν τῆς Παιδαγωγικῆς Σχολῆς με τμήματα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως (Δασκάλων καὶ Νηπιαγωγῶν), ποὺ ἤδη λειτουργεῖ, ζητοῦμεν νὰ λειτουργήσουν καὶ μία Σχολὴ με τμήματα Βαλκανικῶν Γλωσσῶν καὶ Βαλκανικῆς Ἱστορίας, καθὼς καὶ ἓνα τμήμα Οἰκολογίας, διότι συντρέχουν αἱ πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις (βιότοπος Πρεσπῶν). Ἰδρυομένων τῶν ἀνωτέρω νέων τμημάτων, θ' ἀποτελεσθῇ ὁ πυρὴν διὰ τὴν ἰδρυσιν Πανεπιστημίου Δυτικῆς Μακεδονίας με ἔδραν τὴν Φλώριναν.

(Ἐκ τῆς 'Ι. Μητροπόλεως)

ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Ἡ ὑπὸ τῶν ἀλβανικῶν ἀρχῶν ἀπέλασις ἐξ Ἀργυροκάστρου τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Χρυσοστόμου Μαυδῶνι συνεκλόνησε τὴν ἑλληνικὴν κοινὴν γνώμην καὶ τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία εἰς ἀντίποινα, διέταξε τὴν ἀπέλασιν πολλῶν Ἀλβανῶν λαθρομεταναστῶν ἐκ τῆς χώρας μας. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος, εἰς δηλώσεις του πρὸς τὴν ἑλληνικὴν τηλεόρασιν, ἐξέφρασε τὸν φόβον αὐτοῦ ὅτι ὡς ἐπόμενον θῆμα τοῦ Ἰσλαμικοῦ φανατισμοῦ θὰ ἐπιπτεν ὁ ἴδιος. Πάντως, τὴν Κυριακὴν 27-6-93 ἐτελέσθησαν Λειτουργίαι εἰς πολλοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Βορείου Ἠπείρου. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι, συμφώνως πρὸς τὰ γραφόμενα ὑπὸ μερίδος τοῦ Τύπου, μέρος τῶν Μουσουλμάνων ἱερέων ἔλεγε συνθήματα ὑπὲρ τοῦ ἀπελαθέντος Ὁρθοδόξου ἱερέως, εἰς δὲ ἐξ

αὐτῶν ἐτραυματίσθη κατὰ τὰ ἐπεισόδια ὑπὸ τῶν λοιπῶν Μουσουλμάνων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ἱερά Μητρόπολις Μόρφου

Τὸ Σάββατο 22.5.1993 ἔγινε στὸ Συνοδικὸ τοῦ Ἐπισκοπείου Εὐρύχου ἡ τελετὴ λήξεως τῶν μαθημάτων τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1992-93 τῆς Σχολῆς Στελεχῶν τῆς Μητροπόλεως Μόρφου. Παραβρέθηκαν ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Πανιερότατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Χρῦσανθος, οἱ καθηγητὲς Πανοσ. Ἀρχιμ. π. Παγκράτιος Ν. Μερακλῆς, Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. π. Χαράλαμπος Κούρρης, κα Θεοδοσία Χ. Κούρρη, κ. Μακάριος Παπαχριστοφύρου καὶ κ. Κωστῆς Κυριακίδης, οἱ πνευματικοὶ καθοδηγητὲς Αἰδεσιμ. Πρεσβύτεροι π. Ἀνδρέας Τοιακούρης, π. Χριστόφορος Παπασωζόμενος, π. Κυριάκος Παπαγιάννης καὶ π. Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, καὶ γονεῖς καὶ συγγενεῖς τῶν σπουδαστῶν.

Ἡ τελετὴ ἄρχισε μὲ δέηση, τὴν ὁποία τέλεσε ὁ Πρωτοσύγκελλος π. Παγκράτιος Ν. Μερακλῆς. Οἱ σπουδαστὲς τῆς Σχολῆς παρουσίασαν καλλιτεχνικὸ πρόγραμμα μὲ ἀπαγγελίες καὶ χρυστιανικὰ ἄσματα. Ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν μίλησε κ. Ἀνδρέας Γεωργίου. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς παρουσίασε τὴν ἔκθεση λειτουργίας τῆς κατὰ τὴν περίοδο 1992-93. Στὸ τέλος ἀπονεμήθηκαν στοὺς σπουδαστὲς τὰ πτυχία τους, καὶ προσφέρθηκαν δῶρα στοὺς Καθηγητὲς καὶ στοὺς σπουδαστὲς. Ἡ τελετὴ ἔκλεισε μὲ δεξίωση στοὺς κήπους τοῦ Ἐπισκοπείου Εὐρύχου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας κ. Παῦλος τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον ὑπέδεχθη τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κ. Κωνσταντίνον Μητσotάκη καὶ συνεζήτησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ μακρόν. Ὁ Μακαριώτατος ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τὸν ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ τὴν ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὴν ἀνυπολόγιστον ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἀνθρωπιστικὴν βοήθειαν, ἡ ὁποία ἀποστέλλεται εἰς τὸν δοκιμαζόμενον σερβικὸν λαὸν τῆς πρώην Γιουγκοσλαβίας. Ἀπαντῶν ὁ κ. Μητσotάκης ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ συνεχίσῃ τὴν ἀποστολὴν ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας πρὸς τὸν σερβικὸν λαόν. Εἰς τὴν συνάντησιν παρευρέθησαν ἐπίσης οἱ Σέρβοι Σεβ. Μητροπολίται Μαυροβουνίου, Παραλίων καὶ Σκόδρας κ. Ἀμφιλόχιος καὶ Νταμπρομποσάνσκι κ. Νικόλαος καὶ ὁ ἐπίσκοπος Μπάτοκας κ. Εἰρηναῖος.

— Εἰς τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου 1993 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαυροβουνίου κ. Ἀμφιλόχιος καὶ ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος Μπάτοκας κ. Εἰρηναῖος μετέβησαν εἰς τὸ Βατικανόν, ἔνθα εἶχον συνάντησιν μετὰ τοῦ

Προκαθημένου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πάπα Ἰωάννου-Παύλου Β'. Τὴν 5ην Ἀπριλίου εἰς συνέντευξιν Τύπου ἐτονίσθη ἡ σημασία τῆς ἐπισκέψεως διὰ τὰς μελλοντικὰς σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας μὲ τὸ Βατικανόν.

Ἡ μετάβασις τῆς σερβικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν Ρώμην εἶχεν προγραμματισθεῖ πρὸ ἐνὸς ἔτους καὶ ὁ σεβ. μητροπολίτης κ. Ἀμφιλόχιος εἶπεν σχετικῶς: ἡ συνάντησις εἶναι ἡ πρώτη κατὰ τὰ τελευταῖα 700 ἔτη μεταξὺ ἀντιπροσωπειῶν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πάπα, καὶ δὲν εἶναι παράξενον πὺ ὁ τελευταῖος ἐχαράκτηρισεν τὰς συζητήσεις μεταξὺ Ἀγίας Ἐδρας καὶ Πατριαρχείου τοῦ Πεκίου ἱστορικὰς. Προηγήθη συνάντησις μὲ τὸν κ. Αἰμίλιο Κολόμπο, ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἰταλίας. Ἐν συνεχείᾳ ἀνέφερεν ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ ὑπάρξουν στενὲς σχέσεις μὲ τὸ Βατικανόν καὶ ἐπεσημάνθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκεῖ ἀποστολῆς καὶ ἐγκαταστάσεως καταλλήλου ἀντιπροσώπου - παρατηρητοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας. Ὁ Πάπας κ. Ἰωάννης - Παῦλος Β' ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ ὁ σέρβος Πατριάρχης, ἀλλὰ τὸ θέμα ἔμεινεν ἀνοικτό. Ὅχι ἐπειδὴ ὁ δεύτερος δὲν συμφωνεῖ, ἀλλὰ ἐξ αἰτίας τῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ὁ σερβικὸς λαός, ὁ σέρβος Πατριάρχης συμφώνως πρὸς τὴν κανονικὴν τάξιν ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἐπισκεφθῇ πρῶτον τὰς ἀδελφὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας. Ἐλέχθη ἐπίσης ὑπὸ τῆς Σερβικῆς Ἀντιπροσωπείας ὅτι διὰ τὴν σχηματισθεῖσαν εἰς σχεδὸν ὁλόκληρον τὸν κόσμον διαστρεβλωμένην εἰκόνα διὰ τοὺς Σέρβους εὐθύνονται ὅλοι. Τέλος ὅσον ἀφορᾷ τὴν κριτικὴν τοῦ σχεδίου Βάνς - Ὅσυν ἐτονίσθη ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Σερβίας τίθεται ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης, λαμβάνει ὁμως ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν βούλησιν τοῦ σερβικοῦ λαοῦ.

— Τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας καὶ τὸν Μακ. Πατριάρχην κ. Παῦλον ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα 2-4 Ἰουνίου 1993 ἀντιπροσωπεία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν Γερμανίαν. Ἐπὶ κεφαλῇς εὐρίσκετο ὁ κ. Ἰωσήφ Χομάγιερ καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς ἦτο ὁ κ. Πούσμαν καὶ ὁ δρ Τόμας Μπρέμερ. Ἡ ἀντιπροσωπεία τὴν 2αν Ἰανουαρίου ἐπραγματοποίησε ἐπίσκεψιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μπάτοκας καὶ τὴν 3ην τοῦ ἰδίου μηνὸς παρέστη εἰς ἀρχιερατικὴν θείαν Λειτουργίαν εἰς τὴν ἰ. μονὴν Βαβεντέντε τοῦ Βελιγραδίου. Ἐχοροστάτησεν ὁ Μακ. κ. Παῦλος μὲ συλλειτουργοὺς τοὺς σεβασμιωτάτους μητροπολίτας κ. Νικόλαον καὶ κ. Ἰωάννην καὶ τοὺς σεβ. ἐπισκόπους κ. Λαυρέντιον καὶ κ. Δανιήλ. Ὁ καρδινάλιος Χομάγιερ παρέδωκεν εἰς τὸν Πατριάρχην κ. Παῦλον προσωπικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα κ. Ἰωάννου-Παύλου Β' καὶ τὴν 4ην Ἰανουαρίου πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως διὰ τὴν Γερμανίαν παρεδόθη καὶ βοήθεια διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας.

— Τὴν 23ην Φεβρουαρίου εἰς τὸ Παρίσι ὥρ-
νάθη ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ συνέδριο
στρογγυλῆς τραπέζης μὲ θέμα: Πρῶν Γιουγκο-
σλαβία — τί μέλλει γενέσθαι. Προσεκλήθησαν
διανοούμενοι, πολιτικοί, δημοσιογράφοι καὶ θρη-
σκευτικοὶ ἀντιπρόσωποι ἐκ τῶν πρῶν Γιουγκο-
σλαβικῶν δημοκρατιῶν: Σερβία, Κροατία, Σλοβε-
νία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη καὶ «Μακεδονία». Συνο-
λικῶς ἔλαβον μέρος 16 προσωπικότητες καὶ τὴν
Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας ἀντιπρο-
σώπευσεν ὁ πρωθυερεὺς Ντράγκαν Τέρζιτς. Τῆς
στρογγυλῆς τραπέζης προήδρευσε ὁ κ. Φρεντερί-
κο Μάγιορ, γενικὸς διευθυντὴς τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ, ὁ
ὁποῖος συνέστησεν εἰς τοὺς ὁμιλητὰς νὰ προσπα-
θῇσιν νὰ ἀπαντήσιν εἰς τὸ ἐρώτημα: τί μπορεῖ
νὰ γίνῃ ὥστε οἱ λαοὶ τῆς πρῶν Γιουγκοσλαβίας
νὰ ζήσουν ὁ εἰς δίπλα εἰς τὸν ἄλλον. Δυστυχῶς
ὁμως οἱ περισσότεροι ὁμίλησαν ὡς πολιτικοὶ καὶ
ὄχι ὡς διανοούμενοι καὶ χωρὶς βεβαίως νὰ δοθῇ
κάποια οὐσιαστικὴ ἀπάντησις διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ
Γιουγκοσλαβικοῦ προβλήματος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Στις 27.1.1993 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ ἀρχιμ. Σε-
ραφεὶμ Ἀλεξίεφ (1912–1993), ὁ ὁποῖος ὑπηρέτησε
τὴν Ἐκκλησίαν ὡς καθηγητὴς στὶς Ἐκκλ. Σχολές
Φιλιππουπόλεως καὶ Σόφιας, πρωτοσύγκελλος στὴ
μητρ. Σλίβεν, διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ἐκπαιδεύ-
σεως, βοηθὸς καὶ ὑφηγητὴς στὴν ἔδρα Δογματικῆς
καὶ Ἠθικῆς Θεολογίας στὴ Θεολογικὴ Ἀκαδημία.
Τὸ 1969 μαζί μὲ τὸν ἀρχιμ. Σέργιο Γιαζαντζίεφ ἀ-
ποχώρησε ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ δράση, ἐπειδὴ διαφῶ-
νησε μὲ τὴν εἰσαγωγή τοῦ νέου ἡμερολογίου στὴν
Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας (1968). Εἶναι γνωστὸς
ὡς συγγραφέας (ἔργα θεολογικά, ἐκλαϊκευτικά, ἐ-
ποικοδομητικά, ποιητικά).

— Ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλληνικῆς
Δημοκρατίας Μ. Παπακωνσταντίνου στὶς 12.2.1993
ἐπισκέφθηκε τὸν πατριάρχη Μάξιμο, γιὰ νὰ τοῦ
ὑποβάλῃ τὰ σέβη του. Ὁ πατριάρχης τὸν ἐνημέ-
ρωσε γιὰ τὶς δραστηριότητες τῆς Ἐκκλησίας, κυ-
ρίως γιὰ τὴ συμβολὴ τῆς στὴν ἐνότητα τῶν λαῶν.
Ὁ ὑπουργὸς τόνισε ὅτι «ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι μιὰ
πολὺ μεγάλη δύναμις στὸν κόσμον» καὶ κάλεσε τὶς
Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες νὰ ἀναλάβουν πρωτοβου-
λίες γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης στὰ Βαλκάνια
καὶ τὸν κόσμον. Ὁ ἴδιος ἔδειξε ἐνδιαφέρον γιὰ τὶς
διμερεῖς ἀνταλλαγὰς φοιτητῶν καὶ ἐρευνητῶν καὶ
γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἐπανδρώσεως τῆς μονῆς Ζω-
γράφου στὸ Ἅγιο Ὄρος.

— Μὲ τὴ συμπλήρωση 120 ἐτῶν ἀπὸ τὸν ἀπαγχο-
νισμό τοῦ ἐθνομάρτυρα ἱεροδιακόνου Ἰγνατίου-
Βασιλείου Λέφσκι ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἐξαιτίας
τῆς ἐπαναστατικῆς του δραστηριότητος, στὶς 18 καὶ
19.2.1993 στὴν πόλη Λόβετς καὶ στὸ χωριὸ Κάκρι-
να ἔλαβαν χώρα ἐορτασμοὶ τῆς ἐπετείου.

— Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔσπευσε νὰ καλύ-
ψει τὶς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας σὲ
κερὶ μὲ τρεῖς πρόσφατες ἀποστολές (24.12.1992 10
τόνους ἀπὸ τὴ μητρόπολη Διδυμοτείχου καὶ Ὁρε-
σιτιάδος, 17.2.1993 πάλι 10 τόνους ἀπὸ τὴ μητρόπο-
λη Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας καὶ 22.2.1993
11 τόνους ἀπὸ τὴν Ἱ. Σύνοδο).

— Ἀκόμη καὶ ἡ ἐμπεριστατὴ Ἐκκλησία τῆς Σερ-
βίας ἔσπευσε στὴ Βουλγαρία, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν
ἐπιθυμία τοῦ σερβικοῦ κλήρου καὶ λαοῦ γιὰ πνευ-
ματικὴ ἐνότητα (20–24.2.1993). Τὰ μέλη τῆς ἀντι-
προσωπείας (μητρ. Μαυροβουνίου Ἀμφιλόχιος καὶ
ἐπίσκοποι Νύσσης Εἰρηναῖος καὶ Μπάτσκας Εἰρη-
ναῖος) ἐξέφρασαν ποικιλότροπα τὸ σκοπὸ τῆς ἐπι-
σκέψεώς τους, μὲ συλλεῖτουργο, ἐπισκέψεις, ἀν-
ταλλαγὴ ἀπόψεων, ὁμιλίες, προσκυνήματα, συνεν-
τεύξεις.

— Ἐνας ἀρκετὰ γνωστὸς στοὺς Ἕλληνες κληρι-
κὸς ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ, ὁ ἀρχιμ. Μεθόδιος Orfan
Žerev (1909–4.3.1993). Ὁ μεταστάς προσέφερε τὶς
ὑπηρεσίες του στὴν Ἐκκλησίαν ὡς καθηγητὴς στὴν
Ἐκκλ. Σχολὴ τῆς Σόφιας, πρωτοσύγκελλος στὶς
μητρ. Σλίβεν καὶ Σόφιας, ἐπίσημος ἐκπρόσωπος
στὴ Μόσχα, ἐπιμελητὴς στὴ Θεολογικὴ Ἀκαδημία,
προϊστάμενος στὸν ρωσικὸ ναὸ στὴ Σόφια «ἁγ.
Νικόλαος», ἡγούμενος στὴ μονὴ τῆς Ρίλας καὶ
διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Πολιτισμοῦ καὶ Ἐκπαι-
δεύσεως. Ὅταν ἐκλήθη, ὁ Μεθόδιος ἔδωσε τὸ πα-
ρὸν καὶ μὲ τὴν πέννα του στὸν περιοδικὸ τύπος
τῆς Ἐκκλησίας.

— Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρα-
τίας Κ. Μητροτάκης κατὰ τὴ διάρκεια ἐπίσημης ἐ-
πισκέψεώς του δὲν παρέλειψε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν
πατριάρχη Μάξιμο (12.3.1993). Ὁ τελευταῖος ἐνη-
μέρωσε τὸν ὑψηλὸ ἐπισκέπτη του γιὰ τὸ ἔργο τῆς
Ἐκκλησίας του καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ βοηθήσῃ
στὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῆς μονῆς
Ζωγράφου. Ὁ πρωθυπουργὸς τόνισε τὴ συμβολὴ
τῶν Ὁρθόδοξων μας Ἐκκλησιῶν στὴ δημιουργία
σχέσεων καλῆς γειτονίας μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ
Ἑλλάδος καὶ γενικότερα μεταξὺ τῶν βαλκανικῶν
λαῶν καὶ ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ ἐνδιαφερθεῖ προσω-
πικὰ γιὰ τὴ μονὴ Ζωγράφου καὶ τὰ προβλήματά
της.

— Τέλη Μαρτίου καὶ ἀρχὲς Ἀπριλίου 1993
πραγματοποιήθηκε ἀλλαγὴ φρουρᾶς στὴ Διεύθυν-
ση τῶν Θρησκευμάτων. Ἡ Κυβέρνηση τοῦ L. Be-
ron ἀπέλυσε τὸν Metodii Spasov, ποὺ μὲ τὶς παρὰ-
νομες ἐνέργειές του ἐγίνε αἰτίος δημιουργίας σχί-
σματος στὴν Ἐκκλησίαν, καὶ στὴ θέση του διόρισε
τὸν Hristo Matanov. Ὁ νέος Διευθυντὴς εἶναι ἱ-
στορικός, ἐρευνητὴς στὸ «Κέντρο Σλαβιανο-Βυζαν-
τινῶν Μελετῶν Ivan Dujčev».

Δ. Β. Γ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἐπισκόπου Διονυσίου Κ. Κυράτσου, μητροπολίτου Δράμας. **Ο ΑΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΛΥΣΗ.** Ἡ λατινική Ἐκκλησία καὶ οἱ καινοτομίες της. (Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ). Θεσσαλονίκη 1993, σσ. 159.

Μᾶς ἦταν γνωστὸς ὡς τώρα ὁ πολυγραφώτατος μητροπολίτης Δράμας ἀπὸ τὸ πλούσιο συγγραφικὸ ἔργο του καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινωνικὴ του δραστηριότητα. Ἡ ποιμαντικὴ διακονία του σὲ μὴ μαρτυρικὴ καὶ νευραλγικὴ μητρόπολιν τῆς Βορείου Ἑλλάδος, μ' ἓνα τεράστιο καὶ πολυσχιδὲς ἐκκλησιαστικὸ-πνευματικὸ ἔργο, ποὺ γίνεται χρόνια τώρα χωρὶς θόρυβο καὶ τυμπανοκρουσίες, τὸν ἔχουν κάνει εὐφίμως γνωστὸ καὶ πολυαγαπητὸ στὸν ἐκκλησιαστικὸ καὶ θεολογικὸ χώρο. Μὲ τὴν παρούσα διδακτορικὴ διατριβὴ του, ὁ ἅγιος Δράμας ἐμφανίζεται καὶ ὡς ἀκάματος ἐπιστημονικὸς ἐργάτης, ἀφοῦ μὲ τὶς πολυτελεῖς του ἔρευνες γύρω ἀπὸ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἁγίου Συμεὼν Θεσσαλονίκης φωτίζει νέες πλευρὲς τῆς θεολογικῆς διδασκαλίας του, ἰδιαίτερα μάλιστα ἐκείνες τὶς θέσεις του ποὺ κρίνουν μὲ ἀυστηρότητα τὴ λατινικὴ Ἐκκλησία καὶ τὶς καινοτονίες της. Πιστεύουμε πῶς, στὸ κεφάλαιο αὐτό, τὴν ἐποχὴ μας, ὅπου διέρχονται φοβερὴ κρίση καὶ πάλι οἱ σχέσεις Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, τέτοιες μελέτες ἀποτελεῖν πολύτιμη προσφορά: καὶ πρὸς τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ, τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ στὴ θεολογικὴ ἐπιστῆμιν, ποὺ τρέφει τὸ διάλογο μὲ τοὺς θεολόγους τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἢ Ὁμολογιῶν.

Ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς προϋποθέτει ἄλλα, παλαιότερα ἔργα καὶ δὲν ἐπιμένει διόλου στὰ βιογραφικὰ τοῦ ἁγίου Συμεὼν, ἀλλὰ ἐξετάζει διὰ μακρῶν καὶ σὲ πολυσέλιδα κεφάλαια τὰ ἔργα του, ποὺ ἔχουν ἀντιλατινικὸ χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, στὸ α' κεφάλαιο ἐξετάζει καὶ παρουσιάζει τ' ἀντιλατινικὰ συγγράμματα τοῦ Συμεὼν καὶ ἐξηγεῖ τοὺς λόγους τῆς ἀντιλατινικῆς του στάσεως (σελ. 13-54)· στὸ β' κεφάλαιο (σελ. 55-113) παρουσιάζονται οἱ μεγάλες καινοτομίες τῶν Λατίνων, ὅπως αὐτὲς διαπιστώνονται μὲ τὶς προσθήκες στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως, στὴ διδασκαλία περὶ Ἀγ. Πνεύματος, τοῦ Πρωτείου, τῶν ἀζύμων, τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν Τιμίων δώρων κ.λπ. Στὸ γ' κεφάλαιο (σελ. 115-149) ὁ σ. παρουσιάζει ἓνα πλήθος ἀπὸ ἄλλες καινοτομίες τῶν Λατίνων στὴν Πίστη καὶ στὴ Ζωή, ὅπως ὁ ἅγιος Συμεὼν τὶς ἀναλύει καὶ τὶς φωτίζει στὰ συγγράμματά του. Στὰ *Ἐπιλεγόμενα* ὁ σ. ἐξετάζει τὶς θέσεις τοῦ ἁγ. Συμεὼν γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικότητα τῶν Λατίνων καθὼς καὶ —δι' ὀλίγων— τὸ πρόβλημα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν.

Εὐτυχὴ συγκυρία νομίζω ἀποτελεῖ καὶ ἡ ὑποστήριξη καὶ ἡ ἐκδοσὴ τῆς διατριβῆς αὐτῆς: τώρα ποὺ γιορτάζει ἡ **Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Θεσσαλονίκης** τὰ πενήντα χρόνια διαρκοῦς καὶ ἐπωφελοῦς γιὰ τὴν Ἐκ-

κλησία καὶ τὸ ἔθνος λειτουργίας της, ἓνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀποφοίτους της, καὶ μάλιστα Ἐπίσκοπος, ἀνακηρύσσεται διδάκτωρ της (ὁ πρῶτος ὡς ἐπίσκοπος) μὲ τέτοιο σοβαρὸ καὶ ἐπὶκαιρο ἔργο. Στὴν ὀλιγάριθμη χορεία ἐπισκόπων διδασκτῶν θεολογίας προστίθεται σήμερα καὶ ὁ σεμνὸς διάκονος καὶ ἀκάματος ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θεολογικῆς ἐπιστῆμης, Σεβ. μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος, μ' ἓνα ἔργο χρησιμώτατο καὶ στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸ ποίμνιό της.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Γερασίου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΥΡΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΕΙΚΟΝΟΣ «ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΤΗΝΟΥ», προνοία Ἀρχιμανδρίτου Πατρικίου Ἱ. Καλεώδη, τοῦ Τηνίου, Ἀθῆναι 1992, σσ. 64.

Ἐκατὸν πενήντα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε ποῦ, ἄνομα χέρια ἱεροσύλου (τὸ 1842), τόλμησαν νὰ κλέψουν τὴν ἱερὰ εἰκόνα τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου, μὲ ὅλα τὰ χρυσαφικὰ καὶ τὰ μαλάματα ποὺ ὡς ἀφιερῶματα εἶχε πάνω της. Τὸ συγκλονιστικὸ αὐτὸ γεγονὸς βύθισε ὅλο τὸ νηοὶ τῆς Τήνου σὲ πένθος, ὥσπου νὰ βρεθεῖ ἡ ἁγία Εἰκόνα καὶ νὰ μεταφερθεῖ (στὶς 18 Δεκεμβρίου τοῦ 1842) μὲ πανηγυρικὸ τρόπο στὴν οἰκεία θέσση της. Τὸ γεγονὸς αὐτό, κατὰ τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, τιμᾶται μὲ γιορτὲς καὶ ἕμνους καὶ πανηγυρίζεται, ἰδιαίτερα στὸ ἱερὸ νηοὶ τῆς Τήνου. Καὶ εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ πανοσιολογιστάτου ἀρχιμ. π. Πατρικίου Ἱ. Καλεώδη, ποῦ, γιὰ νὰ τιμήσῃ τὸ μεγάλο αὐτὸ ἐκκλησιαστικὸ γεγονὸς τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του, παρεκάλεσε τὸν ἀείμηστο π. Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, νὰ συντάξῃ αὐτὴ τὴν Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει τῆς ἱερᾶς Εἰκόνης καὶ νὰ τὴν ἐκδώσῃ, μὲ πολλὴ στοργή, ἐπιμέλεια καὶ φολοκαλία (σὲ δίχρωμη ἐκτύπωση). Τὸ ἀνέκδοτο αὐτὸ λειτουργικὸ κείμενο πλουτίζει τὴ σχετικὴ μὲ τὴν Παναγία μας λειτουργικὴ φιλολογία καὶ καλύπτει ἓνα κενὸ σημαντικὸ, ἰδιαίτερα στὴν πνευματικὴ-λειτουργικὴ ζωὴ τοῦ ἱεροῦ νησιοῦ τῆς Τήνου. Σημαντικὴ εἶναι καὶ ἡ δημοσίευση τοῦ ἱστορικοῦ τῆς κλοπῆς, ἀπὸ τὴν Ἱστορίᾳ τοῦ ἱ. Προσκυνήματος.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Στέλιου Παπαθεμελῆ, «ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ». Προτάσεις γιὰ τὰ ἔθνικά μας θέματα, «Παρατηρητής», Θεσσαλονίκη 1992, σσ. 171.

Τὰ «κείμενα μάχης» τοῦ Στέλιου Παπαθεμελῆ, Βουλευτοῦ Θεσσαλονίκης καὶ τ. Ὑπουργοῦ συναπαρτίζουν τὸ τελευταῖο του πόνημα μὲ τὸν πιὸ πάνω γενικὸ τίτλο. Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ ἂν λέγαμε ὅτι τὸ ἐν λόγῳ πόνημα εἶναι «Ἐθνικὸ Ὑπόμνημα» ποὺ στοχεύει στὴν ἀφύπνιση καὶ στὴν ἐγρήγορση ὅλων μας, λαοῦ καὶ ἡγεσίας.

Θεωρούμε, ως εκ τούτου, ότι αξίζει να προβληθεί και να μελετηθεί απ' τόν καθένα μας έτσι ώστε να ώθήσει σε άγώνα μάχης όλόκληρο τὸ ἔθνος γιὰ τὴν «ἄλλη Ἑλλάδα», ὅπως χαρακτηριστικὰ σημειώνει ὁ συγγραφέας.

Προφανῶς συμβάλλουν τὰ κείμενα τοῦ τόμου αὐτοῦ στὴν ἐνότητα καὶ ὁμοψυχία τῶν Ἑλλήνων πάνω στὰ ἔθνηκά μας ζητήματα στὴ βάση μιᾶς Ἑλληνοκεντρικῆς Ἑθνικῆς στρατηγικῆς μπροστὰ στὸν ποικίλο, ὑπουλο καὶ λυσσαλέο ἀνθελληνισμό πού δυστυχῶς καθημερινὰ ὅλο καὶ πιὸ πολὺ διαπιστώνομε. Πέραν αὐτοῦ θὰ λέγαμε ὅτι μποροῦν νὰ ἀποτελέσουν καὶ τοὺς σταθεροὺς, σθεναροὺς καὶ συνετοὺς δείκτες ἀσφαλοῦς πορείας τοῦ ἔθνους πέρα καὶ ἔξω απ' τοὺς ὁποιοὺς ἐνδοτισμοὺς ἢ αὐταπάτες, ψευδοδιλήμματα ἢ σκοπιμότητες.

Ἐπισημαίνεται μὲ ἐπιτυχία ἡ ἀρμονικὴ σύζευξη Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας. Προφανῶς ὁ σ. ἐκτιμᾷ πολὺ ὁρθῶς ὅτι τούτο τὸ «δίδυμο» μπορεῖ ὅπως καὶ στὸ παρελθὸν ἔτσι καὶ σήμερα (προπαντὸς σήμερα) νὰ ὠθήσει στὴν οὐσιαστικὴ πρόοδο καὶ στὸν ἀληθινὸ πολιτισμὸ καὶ στὴν πραγματικὴ Δημοκρατία τὸν σύγχρονο παραπαίοντα κόσμο, ὅπως ὁδηγοῦν δὲ σὲ κάθε περίπτωση νὰ παιδεύει καθοριστικὸ ρόλο μέσα στὸ Εὐρωπαϊκὸ γίγνεσθαι, ἡ πορεία τοῦ ὁποίου εἶναι ἀγώνας δρόμου μετ' ἐμποδίων.

Πρωτοπρ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ

ΟΙ ΝΕΟΙ Σ' ΕΝΑΝ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΚΟΣΜΟ. *Μαρτυρίες ἀπὸ μιὰ σύναξη νέων.* («Παναγία Σουμελά», 17-22 Ἰουλίου 1989), ἔκδοση Νεανικοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ Ὁμίλου Σύρου, σσ. 204.

Ὁ παρὼν τόμος ἀποτελεῖ εὐχυμο καρπὸ ἐνὸς ἀκόμῃ συνεδρίου τοῦ Νεανικοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ Ὁμίλου Σύρου καὶ εἶναι ὁ 4ος στὴ σειρά, ἀφοῦ προηγήθηκαν τρεῖς ἄλλοι μὲ τὰ ἀντίστοιχα θέματα: 1) Ἀναφορά στὴν εἰρήνη, 2) Σωτηρία: Ἡ πανανθρώπινη ἀγωνία, καὶ 3) Ἡ συνάντηση τῶν φύλων.

Ίσως δὲν εἶναι περιττὸ νὰ σημειώσουμε καὶ μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ὅτι ἡ προσφορά τοῦ Ν.Ε.Ο.Σ. εἶναι σημαντικὴ καὶ ἡ προσπάθεια πού μὲ ὅλο καὶ περισσότερο κέφι συνεχίζει, μάλιστα δὲ καὶ μὲ τὴ γόνιμη συμμετοχὴ ὡς σοβαρὴ στήριξη διακεκριμένων προσωπικοτήτων, Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν, δείχνει ἀπ' ἐνὸς ὅτι ἔχει πολλὰ ἀκόμῃ νὰ προσφέρει στὸν συνεχῶς μεταβαλλόμενο (εὐτυχῶς) κόσμον τῶν νέων μας καὶ ἀπ' ἑτέρου ὅτι ἡ σπῆθα τῆς ἐλπίδας καὶ τῆς προοπτικῆς δὲν ἔσβησε μέσα στὶς ψυχὲς πολλῶν νέων μας.

Προφανῶς πάντα ὑπάρχει τὸ «λείμμα» ἐκεῖνο τῶν νέων μας πού προσπαθεῖ μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ νὰ ἀρυπνίζει τὸ πνεῦμα μας μέσα στὴ ναρκωμένη κοινωνία μας, νὰ κρατᾷ τὰ μάτια μας ἀνοιχτὰ γιὰ νὰ βλέπουν στὸν ὀρίζοντα τοῦ καινούργιου κόσμου τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ξεπερνώντας τὴ σκοτοδίνη τῆς συγκυρίας καὶ τ' αὐτιά μας γιὰ ν' ἀκοῦνε τὰ μηνύματα τοῦ οὐρανοῦ, πού εἶναι μηνύματα ἀλήθειας καὶ ζωῆς, μηνύματα πού ἔχουν ὡς σταθερὸ τους στόχο τὴν πορεία μας πρὸς τὴν ὄντως ζωή.

Πρωτοπρ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ

Κογκούλη Ἰω. - Οἰκονόμου Χρ. - Σκαλιστὴ Π., 1) Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Θεσ/νίκη 1991, σελ. 292. 2) **ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ,** Θεσ/νίκη 1992, σελ. 262.

Μιὰ νέα σειρά, σὲ σχῆμα εὐχρηστο καὶ πολὺ κομψό, ἄρχισε νὰ ἐκδίδει ἡ Ὁρθόδοξ. Χριστ. Ἀδελφότης *Λυδία* μὲ τὸν τίτλο «Θεῖα λατρεία καὶ παιδεία». Ἐχουμε κιόλας τὰ δυὸ πρῶτα βιβλία τῆς σειρᾶς αὐτῆς, πού δὲν εἶναι μόνο ἓνα δείγμα, ἀλλὰ καὶ βεβαίωση τοῦ τί μπορεῖ νὰ κάμει μιὰ ὁμονοοῦσα καὶ ἀρμονικὰ συνεργαζόμενη θεολογικὴ τριανδρία. Συνήθως, βέβαια, τ' ἀγκαλιάζουμε ὅλα μόνοι μας, τ' ἀρχίζουμε, φτάνουμε σὲ κάποιο σημεῖο, καὶ ὕστερα... ἡ ζωὴ τελειώνει, ἢ ὁ ζῆλος μαραίνεται, ἢ τὰ ἐνδιαφέροντά μας ἀλλάζουν, καθ' ὁδόν, καὶ τὰ ἔργα μας, πού μὲ τόσες φιλοδοξίες ἀρχίσαμε, μένουν... ἡμιτελεῖς συμφωνίες! Γι' αὐτὸ θέλω νὰ συγχαρῶ ιδιαίτερα τοὺς τρεῖς συναδέλφους τοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης, πού εἶχαν τὴν ἐμπνευση καὶ τὸ θάρρος νὰ προχωρήσουν μαζί στὴν πραγμάτωση αὐτοῦ τοῦ ἔργου, δηλ. τὴν ἐρμηνευτικὴ προσέγγιση τῆς Θεῖας Λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου (α' τεῦχος) καὶ τοῦ ἱεροῦ Βαπτίσματος μετὰ (β' τεῦχος). Οἱ ἐργασίες αὐτὲς εἶναι μὲ ζῆλο καὶ γνώση καμωμένες καὶ σίγουρα θὰ βοηθήσουν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Παιδείαν στὸ πνευματικὸ καὶ λειτουργικὸ ἔργο τους. Ἡ δίχρωμη καὶ εἰκονογραφημένη ἔκδοση, ἡ καθαρὴ καὶ ἀπλὴ γλῶσσα, ὁ σεβασμὸς στὴν ιερότητα τοῦ λειτουργικοῦ λόγου καὶ ἡ πρακτικὴ ἀντιμετώπιση τῶν ποικίλων προβλημάτων, εἶναι προσόντα καὶ κατακτήσεις τῆς ἀγαστῆς συνεργασίας τῶν τριῶν ἐκλεκτῶν συναδέλφων. Εὐγε! Περιμένουμε τὴ συνέχεια.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ι. Μ. Κεντρῶας Ἀφρικῆς, ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 1993.

Ἐνα, ὄντως, ἀσυνήθιστο ἐκκλησιαστικὸ Ἡμερολόγιο, τὸ ὁποῖο μᾶς φέρνει κοντὰ στὴ μακρινὴ Μητρόπολη τῆς Κεντρῶας Ἀφρικῆς, πού ποιμαίνεται ἀπὸ τὸν ἀκάματο καὶ ὀπλισμένο μὲ ἱεραποστολικὸ ζῆλο Ἐπίσκοπο κ. *Τιμόθεο* (Κοντομέρκο). Ἡ ἐκτύπωση, καλλιτεχνικὴ καὶ πολύχρωμη, μὲ πολλὲς φωτογραφίες ἀπὸ γεγονότα, πρόσωπα καὶ τοπία τῆς ἀχανοῦς Μητροπόλεως. Μᾶς πάει κ' ἐμᾶς ἐκεῖ, καί, κυρίως, μᾶς κάνει νὰ μετέχουμε ἱεραποστολικά στὶς ἀγωνίες καὶ τοὺς ἀγῶνες τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τῶν καλῶν συνεργατῶν του, διαβάζοντας τὰ συγκλονιστικὰ ἐνδιαφέροντος ἀποσπάσματα ἀπ' τὸ καθημερινὸ ἡμερολόγιο τοῦ 1992. Παίρνω, στὴν τύχη, ἓνα μικρὸ ἀπόσπασμα: «Τετάρτη 13/5. Φθάσαμε στὸ Ibello. Ἐσπερίσαμε. Πέμπτη 14/5, διερχόμεθα μὲ τὸ τραῖνο ἀπὸ τὴν Mweka. Μᾶς παρακαλοῦν νὰ μείνωμε καὶ νὰ λειτουργήσωμε. Δὲν ἔχομεν, ὁμως, οὔτε πρόσφορον οὔτε κρασί... Συνεχίζομε τὴν πορεία μας. Φθάνομε στὴν Kananga, Σάββατον 16/5, ὥρα 9.00 τὸ πρωῒ, μὲ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ, πού μᾶς προστάτευε σ' ὅλη μας τὴν πορεία... Μία ἄλλη ἔξοδος μᾶς κράτησε στὸ δρόμο ἕξι ἡμέρες, περιμένοντας νὰ περάσῃ κάποιο φορτηγό... Ἄλλῃ φορὰ διασχίσαμε 100 χιλιόμετρα μὲ τὸ ποδήλατο... Καὶ τρίτῃ φορὰ, σὲ μιὰ πορεία ἀπὸ τὶς 25/5 ἕως τὶς 12/6. Θὰ ποδηλατήσουμε, τετράωρο ὅλο στὴ σαβάνα καὶ στὴ

ζούγκλα... Οί πιστοί θὰ διανυκτερεύουν μαζί μας στοὺς ὑπαιθρο. Ἀναζητοῦν τὴν ἐξομολόγησιν. Ἀποζητοῦν "ποτήριον σωτηρίου" νὰ γευθοῦν. Ζοῦμε τὸν πόνο των. Μετέχομε στὴ θλίψη των. Χαιρόμεθα τὴν ἀδελφοσύνη των. Μὲ τὴν "πιρόγα" διαπλεύσαμε τὸν ποταμὸν Lubudu. Ἀναρριχηθήκαμε σὲ μιὰ πλαγιά, φθάσαμε στοὺς Buskangu. Ὁρθρος ἐδῶ. Συνεχίσαμε τὴν πορεία μας...». Εὐλογημένη, ὄντως, πορεία!

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Π. Μ. Σωτήρχου, ΧΑΤΖΗΦΕΝΤΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. Ἐκδόσεις «Ἀρμός», Ἀθήνα 1991, σελ. 248.

Ἐνας καλοτυπωμένος τόμος μὲ 18 διηγήματα τοῦ γνωστοῦ λογοτέχνη καὶ συγγραφέα κ. Σωτήρχου, ποὺ διαβάζονται «ἀπλήστως», ὅπως ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ κριτικοί. Καὶ τὸ ὕφος τοῦ συγγραφέα, καὶ τὰ θέματα τῶν διηγημάτων, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ ποὺ σπαρταρᾷ μέσα τους, μᾶς αἰχμαλωτίζουν κυριολεκτικά. Καί, μάλιστα, ἡ ζωὴ ἢ ἑλληνικὴ καὶ ἢ ὀρθόδοξη, ὅπως μὲ θαυμαστὴ δεξιότητά μᾶς τὴν παρουσιάζει ὁ ἐκλεκτὸς συγγραφέας, ποὺ φέρνει κοντὰ μας τὴν παλιά καὶ ἐνδοξη, αἵματοστάλαχτην ἱστορία μας. Ἡ γοητεία τοῦ λόγου καὶ ἡ πλοκὴ τοῦ μύθου σκλαβώνουν τὸν ἀναγνώστη, ποῦ, ἀπὸ διήγημα σὲ διήγημα, δὲν καταλαβαίνει πότε φτάνει στοὺς τέλους. Ἐκεῖνο ποὺ θέλω νὰ ὑπογραμμίσω σὲ τοῦτο τὸ σημείωμα εἶναι ἡ συγγένεια τοῦ σ. μὲ τὸν Μωραϊτίδη καὶ τὸν Παπαδιαμάντη — σὲ σύγχρονη ἔκφραση. Θυμίζουν οἱ σελίδες του καὶ τὸν Κόντογλου καὶ τὸν Κωστὴ Μπαστιά, στίς καλὰς διηγηματικές - μυθιοποιητικές στιγμὲς τους. Μιὰ στιγμὴ δίνω μόνο, ἀπὸ τὴν «Ἀγρυπνία ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀγία-Σοφία»:- «—Τί εἶναι αὐτό, Θεέ μου; εἶπα μέσα μου. Ἀνατρίχιασα μὲ τὴν τὸσην ὁμορφιά, ποὺ πρωταντίκρυζα. Τίποτα γήινο δὲν εἶχα ξαναδεῖ, ἔτσι ὁμορφο καὶ καθαρό καὶ συγκλονιστικό, ποὺ ἄπλωνε τὰ χέρια του καὶ ἔσφιγγε τὴν καρδιά μου, νὰ τὴν ξεκολλήσει ἀπ' τὰ στήθια. Κ' ἐνοιώθα πὼς ἂν τὴν ἔπαιρνε τὴν καρδιά μου, τότε σίγουρα θὰ τὴν πῆγαινε καθαρὴ μπροστὰ στοὺς θρόνον τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ τοῦτο ποὺ ἔβλεπα ἦταν θεῖο πρᾶγμα, ἅγιο, ἱερό, καὶ μὲ καθάριζε κ' ἐμένα. Θαρρεῖς καὶ δὲν ἀκουμποῦσε στὴ γῆ...» (σελ. 71). Χαριτωμένα κ' ἑλληνικὰ διηγήματα, ποὺ ἀνταμείβουν γενναϊδῶρα τὸν ἀναγνώστη τους.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Πρωτοπρεσβ. Κωνσταντίνου Δ. Βαστάκη, Η ΟΣΙΑ ΜΕΘΟΔΙΑ ΤΗΣ ΚΙΜΩΛΟΥ, β' ἔκδ., συμπληρωμένη καὶ ἐπανεξεμένη, ἔκδ. Στεφ. Βασιλοπούλου, Ἀθήνα 1992, σελ. 287.

Σκέφτομαι, πὼς ἡ ψυχὴ τοῦ μακαριστοῦ π. Ἰωάννου Σπ. Ράμφου θὰ χαίρη καὶ θὰ ἀγάλλεται πράγματι, βλέποντας τοὺς κόπους του γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς ἀγιότητος τῆς ὁσίας Μεθοδίας νὰ καρποφοροῦν, καὶ τὸ πνευματικὸ του παιδί καὶ διάδοχός του στὴν ἐνορία καὶ στὰ πνευματικὰ ἔργα τοῦ ἁγ. Γεωργίου

Κυφέλης - Ἀθηνῶν νὰ γίνεται, ἀπὸ φιλάγιος, μέρα μὲ τὴν μέρα καὶ ἀγιολόγος, ὅπως ἐκεῖνος. Ἀγάλλομαι κ' ἐγὼ ποὺ βλέπω τὰ ἔργα τοῦ π. Κων/νου νὰ πληθαίνουν, μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ τὶς πρεσβείες τῶν Ἀγίων, ποὺ ἀγαπᾷ καὶ μὲ τόσο ζῆλο διακονεῖ. Ἀφορμὴ, βέβαια, παίρνω ἀπὸ τὸ νέο βιβλίον τοῦ γιὰ τὴν Ὅσια Μεθοδία ποὺ ἐξέδωκε (συμπληρωμένο κ' ἐπανεξεμένο κατὰ πολὺ), μετὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς ἀγιότητος της ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖο (17 Ἰουνίου 1991). Τὸ νέο βιβλίον τοῦ π. Κωνσταντίνου γιὰ τὴν Ὅσια Μεθοδία χωρίζεται σὲ 6 μέρη, ὅπου συστηματικὰ καὶ λεπτομερειακὰ ἐκτίθενται ὅλα τὰ σχετικά μὲ τὸ βίο της, τὶς μαρτυρίες τῶν βιογράφων της, τὴν ἀνακήρυξή της ὡς Ἀγίας, τὰ σχετικὰ δημοσιεύματα, τὴν Ἀκολουθία ὁλόκληρη καὶ φωτογραφικὸ - ἀγιογραφικὸ ἐπίμετρο καὶ Βιβλιογραφία. Ἄλλος ἓνας λόγος ποὺ ἀξίζει νὰ προμηθευθεῖ κανεὶς τὸ ὡραῖο αὐτὸ βιβλίον: ὅλα «τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ βιβλίου προορίζονται, α) γιὰ τὸ ἐνοριακὸ Κέντρο Ἀγάπης τοῦ Ἱ. Ν. ἁγ. Γεωργίου Κυφέλης, καὶ β) γιὰ τὴν ἀνέγερση περικαλλοῦς ναοῦ τῆς Ὁσίας στὴν Κίμωλο».

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Μιχ. Γ. Τρίτου, Ο ΜΕΤΣΟΒΙΤΗΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Ἰωάννινα 1992, σελ. 152.

Νέα ἔκδοση τοῦ μελετήματος τοῦ νέου διδάκτορος θεολογίας καὶ γνωστοῦ συγγραφέα κ. Μιχ. Γ. Τρίτου, ἀφιερωμένου στοὺς Νεομάρτυρα Νικόλαο τὸν Μετσοβίτη. Ἡ νέα ἔκδοση, πολυτελέστατη καὶ μὲ δίχρομη ἐκτύπωση, περιλαμβάνει στοὺς Α' μέρος τὰ ἱστορικὰ γιὰ τὸν ἅγιο Νικόλαο, λεπτομερέστατα, ἐνῶ στοὺς Β' καταχωρίζεται ἡ παλαιὰ Ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου, ποιῆμα Νικολάου Κύρκου, πρωτοεκδομένη τὸ 1757, στὴ Βενετία. Ὁ σ. δὲν ἀγνοεῖ, ὡστόσο, καὶ τὴν Ἀκολουθία ποὺ ἔκαμε ὁ π. Γεράσιμος γιὰ τὸν Ἅγιο, τὴν ὁποία καὶ ἀξιοποιεῖ στοὺς οἰκείους κεφάλαιους τῆς μελέτης του («Ὁ Νεομ. Νικόλαος στὴν ὕμνολογία τῆς Ἐκκλησίας», σελ. 16). Ὁ σ. ἀφιερώνει ἀρκετὲς σελίδες καὶ στοὺς θέματα τῆς ἀναγνώρισεως - ἀνακηρύξεως τοῦ Ἀγίου, ποὺ ἔγινε πρόσφατα (1988), τριακόσια ἐβδομήντα ἓνα ὁλόκληρα χρόνια ὕστερ' ἀπὸ τὴν μέρα τοῦ μαρτυρίου του (17 Μαΐου 1617) καὶ δημοσιεύει καὶ τὰ σχετικά ἐπίσημα ἔγγραφα (σελ. 54 ἐξ.). Ἐπίσης, πολὺ ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν καὶ τὰ δύο Παραρτήματα τοῦ βιβλίου: στοὺς α' ἔχουμε τροπάρια τοῦ Ἀγίου, μελοποιημένα ἀπὸ τὸν ἄλλοτε Μετσοβίτη πρωτοψάλτη Τριαντ. Χ. Τάμπα (φωτογραφημένα), ἐνῶ στοὺς β' ἓνα πλουσιώτατο φωτογραφικὸ ἀρχεῖο - πινακοθήκη, μὲ σπάνιες καὶ νεώτερες εἰκόνες τοῦ Ἀγίου καὶ φωτογραφίες ἀπὸ γιορτὲς ἢ λιτανεύσεις τῆς εἰκόνας ἢ τῶν λειψάνων του. Στὸ τέλος, ὁ ἐνημερωμένος σ. δίνει κ' ἓνα δείγμα ἀπὸ τὰ νεώτερα ὕμνολογήματα, ποὺ ἔχουν ἀφιερῶσει τὸν Ἅγιο νεώτεροι ὕμνογράφοι, καθὼς κ' ἓνα σονέττο τοῦ φίλου καὶ συντοπίτη του κ. Ν. Α. Τέντα.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

55. Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού, **ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΕΩΡΟΣ. Ἡ Ρωμαϊκή Ἰδέα καὶ τὸ ὄραμα τῆς Εὐρώπης**. Ἐκδοση Α'. Ἀθήνα 1992, σσ. 382 (σχῆμα 14X21 ἑκατ.).

Στὴν ιδιαίτερα κρίσιμη, ἀπὸ ἑλληνορθόδοξη ἀποψη, καμπὴ στὴν ὁποία βρισκόμαστε τελευταία, δὲν θὰ μπορούσε νὰ προσφέρει κάτι καλύτερο ἢ Ἀποστολικὴ Διακονία, μὲ τὶς ἐκδόσεις της, ἀπὸ τὸ παρὸν βιβλίο. Τώρα πὺν ἡ θεώρηση τῆς Ἱστορίας γίνεται μὲ ὀρθότερα κριτήρια – χωρὶς τὶς σκόπιμες προκαταλήψεις –, ὁ π. Γεώργιος μὲ τὰ 12 συνολικὰ κείμενά του πὺν περιέχονται στὸν τόμο, βοηθᾷ τὸν ἀναγνώστη νὰ συνειδητοποιήσει ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς «δὲν βρέθηκε “μετέωρος” μόνο τὸν 19ο αἰῶνα... ἀλλὰ πολὺ περισσότερο “μετέωρος” εἶναι σήμερα, στὴ νέα ἱστορικὴ ἐπιλογὴ του, πὺν θὰ σφραγίσει ἀμετάκλητα τὸ μέλλον του, δηλαδὴ τὴν ἐπιβίωση καὶ συνέχειά του». Θέσεις, σκέψεις, ιδέες πὺν πρέπει νὰ μελετηθοῦν ἀπὸ κάθε Ἑλληνα. Τὸ ἐξώφυλλο, σὲ τετραχρωμία, παρουσιάζει ἐπιτυχημένα τὴ διαχρονικότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

- 56-57. **Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΩΣΗΦ**. Τεύχος Α': **Ὁ Θεὸς δοξάζει τὸν Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο**. Τεύχος Β': **Ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο**. Ἐκδοση Α' 1992, σσ. 20 ἑκαστο (σχῆμα 17X24 ἑκατ.).

Πρόκειται γιὰ τὰ ὑπ' ἀρ. 5 καὶ 6 τεύχη ἀπὸ τὴν Π. Διαθήκη τῆς Σειρᾶς «Ἡ Ἀγία Γραφή γιὰ σὰς παιδάκια». Ἡ συγκινητικὴ ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ, δοσμένη μὲ χάρη ἀπὸ σχετικὰ ἀποσπάσματα τῶν κεφαλαίων 37-41 τῆς «Γενέσεως» καὶ ὁμορφα εἰκονογραφμένη.

58. **Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ**. Ἐκδοση Α' 1992, σσ. 20 (σχῆμα 17X24 ἑκατ.).

Εἶναι τὸ 5ο τεύχος ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη τῆς ἰδίας Σειρᾶς. Πὺς ὁ Χριστὸς ἀντιμετώπιζε τὰ παιδιά, τί ἔλεγε γι' αὐτά. Ἡ ἀπόδοση τῶν κειμένων εἶναι τῆς Μαρίας Σπυροπούλου, ἡ εἰκονογράφηση τοῦ Λαζάρου καὶ τῆς Μαργαρίτας Ζήκου, ἡ ἐπιμέλεια ἐκδόσεως τοῦ Εὐαγγέλου Λέκκου.

Ἡ σειρὰ γνωρίζει κυκλοφοριακὴ ἐπιτυχία καὶ ἡ ἐκδοση νέων τευχῶν θὰ συνεχιστεῖ.

59. Ἀνδρέα Θεοδώρου, τ. Καθηγ. τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀθηνῶν, **«ΠΙΣΤΕΥΩ Εἰς ἓνα Θεόν»**. Ματιές στὸ ὀρθόδοξο Δόγμα μὲ βάση τὸ ἱερό Σύμβολο τῆς Πίστεως. Ἐκδοση Α'. Ἀθήνα 1993, σσ. 304, (σχῆμα 14X21 ἑκατ.).

Ἀφιερωμένο «σ' αὐτοὺς πὺν μὲ λιγότερο μυαλό καὶ περισσότερη καρδιά ἀναλύονται στὸ λυτρωτικό τοῦ Λόγου Μυστήριο» ὁ συγγραφέας –τέως καθηγητῆς τῆς Δογματικῆς, μᾶς προσφέρει μιὰ «σύντομη ἐξήγηση τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεώς μας», μὲ τρόπο πὺν διαβάζεται ἀνετα ἀπὸ ὅλους καὶ προσελκύει τὴν προσοχὴ τοῦ ἀναγνώστη. Τὴν ἐξήγηση αὐτὴ βασίζει στὸ «Πιστεύω», τὸ ὁποῖο ἐρμηνεύει καὶ σχολιάζει κατ' ἄρθρον, ἐνῶ στὸ Παράρτημα, μὲ τὸ ὁποῖο ὁλοκληρώνεται τὸ ἔργο του, γίνεται λόγος γιὰ τὸ Νόμο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Δέκα ἐντολές) καὶ τὸ Νόμο τῆς Χάριτος (Καινὴ Διαθήκη). Τὸ ἐξώφυλλο, σὲ τετραχρωμία, στολίζει εἰκόνα τῶν Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

60. Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου, **ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΟ**. Γιά Γονεῖς, Ἀναδόχους καὶ Νηπιαγωγούς. Ἐκδοση Α'. Ἀθήνα 1993, σσ. 96 (σχῆμα 21X29 ἑκατ.).

Σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴν ἐκδοση τοῦ Α' τεύχους («Εἰκονίζοντας τὸ Θεό», πὺν ἀπευθύνεται στὴν ἡλικία νηπίων μέχρι 2 ἐτῶν), κυκλοφόρησε τὸ παρὸν Β' τεύχος, γιά νήπια ἡλικίας 3-4 ἐτῶν, ἐνῶ ἐτοιμάζεται καὶ τὸ Γ' (4-5 ἐτῶν). Στὸν προγραμματισμὸ τοῦ Τομέως Ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἔχουν ἀκόμη ἐνταχθεῖ: τὸ Δ' τεύχος γιά τὴ νηπιακὴ ἡλικία καὶ ἓνα γιά τοὺς μαθητὲς τῶν τριῶν πρώτων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ, ὥστε νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ σειρὰ τῶν βοηθημάτων τοῦ Θεοφ. Ἀχελώου «Γιά ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή» τῶν παιδιῶν.

Τὸ παρὸν τεύχος, πολὺ ἀρτιότερο σὲ ἐμφάνιση ἐν συγκρίσει μὲ τὸ Α', τυπωμένο σὲ πενταχρωμία, ἀφορᾷ ἀπὸ πλευρᾶς περιεχομένου στοὺς Γονεῖς, τοὺς Ἀναδόχους καὶ σ' ἄλλα πρόσωπα πὺν ἀσχολοῦνται μὲ τὰ νήπια (παιδονόμους, νηπιαγωγούς κ.λπ.), ἀφοῦ τοὺς βοηθᾷ νὰ σπεύρουν τὰ πρώτα σπέρματα βασικῶν ζητημάτων τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς, «στὸ ἀπαλό ἔδαφος τῆς πρώτης αὐτῆς ἡλικίας».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΜΜΑΔΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

'Αρ. Πρ. 1616

'Αρ. Διεκ. 664

'Αθήνησι τῇ 24ῃ Μαΐου 1993

Πρὸς τὸν Ἀρχιμ. Ἰάκωβον Παπαδάτον
κατὰ κόσμον Γρηγόριον τοῦ Τρύφωνος
Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος
κάτοικον Βουλιαγμένης Ἀττικῆς, ὁδὸς Ἀθηνᾶς 231
καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς.

Κοινοποιοῦμέν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου
ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 6/1993 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτο-
βαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μονα-
χοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, συνω-
δᾷ τῷ ἐδαφίῳ 2 τοῦ ἄρθρου 122 τοῦ Νόμου 5383/
1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς
πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τίθεται καὶ ἰσχύει ду-
νάμει τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου
590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ προσεπιδηλούμεν σοι ὅτι
ἐάν ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας δὲν ἀσκήσης
κατ' αὐτῆς τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα ἐνδι-
κα μέσα, θέλει ἡ κοινοποιουμένη σοι ἀπόφασις κα-
ταστῇ συνωδᾷ ταῖς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 151 τοῦ
Ν. 5383/1932, τελεσιδίκως, ὁριστικῇ καὶ ἀμετάκλη-
τος. Ἐν δὲ τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὀφείλεις ἀπὸ τῆς
τελεσιδικίας κατ' ἄρθρον 54 τοῦ Νόμου 590/1977
ὅπως ἀποβάλλῃς τὸ Ἱερατικὸν καὶ Μοναχικὸν Σχῆμα,
ἄλλως ὑπέχεις ποινικὴν εὐθύνην δυνάμει τοῦ ἄρ-
θρου 176 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΔΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΑΠΟΦΑΣΙΣ 6/1993

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους
Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου
Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεγάρων καὶ
Σαλαμῖνος κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ καὶ ἐκ τῶν Τακτι-
κῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολιτῶν α) Θεσσα-
λιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κλεόπα, β) Διδυ-
μοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος κ. Νικηφόρου, γ) Μυτιλή-
νης, Ἐρεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου κ. Ἰακώβου καὶ δ) ἐκ
τοῦ Ἀναπληρωματικοῦ Μέλους Αὐτοῦ Σεβ. Μητρο-
πολίτου Λήμνου κ. Ἱεροθέου, ἀναπληροῦντος τὸν

ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ, κωλυόμενον ὅπως
παραστῇ ἔνεκεν ἀσθενείας, Σεβ. Μητροπολίτην Κα-
στορίας κ. Γρηγόριον.

Συνελθὼν εἰς Συνεδρίαν τῇ 4ῃ Μαΐου 1993, ἡμέ-
ρα τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καὶ ὥρα 5ῃ ἀπογευματινῇ,
ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ, κειμένῳ ἐν Ἀθήναις καὶ
ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1
καὶ τῇ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούσῃ, ἐπὶ παρου-
σία καὶ τοῦ Γραμματέως Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζε-
λοπούλου, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Ἀρχιμ. Ἰάκω-
βον Παπαδάτον κατὰ κόσμον Γρηγόριον τοῦ Τρύ-
φωνος, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτι-
δος κατηγορούμενον ἐπὶ α) ἀπάταις, β) κλοπῇ, γ)
πλαστογραφία μετὰ χρήσεως, δ) ἀποβολῇ τοῦ Ἱε-
ρατικοῦ καὶ Μοναχικοῦ σχήματος, ε) ἐγκαταλείψει
τῆς ἱερωσύνης καὶ τῆς Ἐφημεριακῆς αὐτοῦ θέσεως
ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Φθιώτιδος, στ) μοιχεία καὶ
ζ) βαρυτάτῳ σκανδαλισμῷ τῆς συνειδήσεως τῶν πι-
στῶν καὶ συγκεκριμένως, ἐπὶ 1) τῶν πραγματικῶν
περιστατικῶν τῶν ὑπ' ἀριθμ. 21084/86 καὶ 22625/86
τελεσιδίκων καταδικαστικῶν εἰς βάρος αὐτοῦ ἀπο-
φάσεων τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου Ἀθηνῶν
καὶ 2) τῶν ὑπ' ἀριθμ. 12770/84, 37195/86, 70391/87
ὡσαύτως τελεσιδίκων καταδικαστικῶν εἰς βάρος
αὐτοῦ ἀποφάσεων τοῦ Μονομελοῦς Πλημμελειοδι-
κειοῦ Ἀθηνῶν 3) τῶν διὰ τῶν δημοσιευμάτων τῆς
ἐφημερίδος «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῆς 2ας Μαρτίου
1991 καὶ τῆς 30ης Σεπτεμβρίου 1991 καταγγελλομέ-
νων περὶ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ ὅτι ἐιδικώτερον
ἀπέβαλε αὐτογνωμόνως τὸ Ἱερατικὸν καὶ Μοναχι-
κὸν αὐτοῦ Σχῆμα καὶ ἐγκατέλειψε τὴν ἐφημεριακὴν
αὐτοῦ θέσιν ἐν Ἱερῷ Ναῷ Ἀγ. Παρασκευῆς Ν. Ἀμ-
πλιανῆς Λαμίας τῆς Ἱ. Μ. Φθιώτιδος καὶ τὴν μετὰ-
νοιαν αὐτοῦ ἐν Ἱ. Μονῇ Ἀγάθωνος τῆς αὐτῆς Ἱε-
ρᾶς Μητροπόλεως καὶ ὅτι μοιχεύει μετὰ τῆς Μα-
ρίας Κορναράκη κατοίκου Γλυφάδας, συζύγου Μω-
χάμεντ Ὁρρι, ὁρμωμένου ἐκ Σαουδικῆς Ἀραβίας,
ἣν παρέσυρε ὅπως ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐγγαμὸν αὐ-
τῆς συμβίωσιν, διαγωγῇ προκαλεσάσῃ τὸν σκανδα-
λισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ προσαφά-
σῃ ψόγον καὶ κατάκρισιν ἐν τῷ Ἱερατικῷ Ὑπουργή-
ματι, ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καὶ ρητῶς
τιμωρουμένοις ὑπὸ τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων
ΣΤ', ΚΕ', ΝΗ' τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, Γ' τῆς Α'
Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Α' τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ
Συνόδου, Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου καὶ ὑπὸ τοῦ
Γραφικοῦ Λογίου Ματθ. ΙΗ 6-9, τῆς ὑποθέσεως αὐ-
τοῦ παραπεμφθείσης ἐνώπιον Αὐτοῦ, λόγῳ ἁρμο-
διότητος, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5/1992 ἀποφά-

σεως του 'Επισκοπικού Δικαστηρίου της 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν.

Δικάζον ἐρήμην του κατηγορουμένου, νομίμως κληθέντος καὶ μὴ προσελθόντος καὶ παρασάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξελθὸν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικογραφίας ἔγγραφα καὶ στοιχεῖα. Λαβὸν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Δικαστικοῦ Συνέδρου Μέλους Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης, 'Ερεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου κ. 'Ιακώβου.

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς θεῖους καὶ 'Ιερούς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

'Επειδὴ, ἡ ὑπὸ κρίσιν ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον Αὐτοῦ, τηρηθειῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» προβλεπομένων καὶ καθοριζομένων διαδικασιῶν.

'Επειδὴ ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καὶ ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῶν τελεσιδίκων καταδικαστικῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας περιλαμβανούσης καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς προδικασίας, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἀπεδείχθησαν ὡς πραγματικὰ περιστατικὰ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου καὶ κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 57 τοῦ Νόμου 5383/1932 «περὶ 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» ἅπασαι αἱ ἐν ταῖς ὑπ' ἀριθμ. 21084/1986, 22625/1986 ἀποφάσει τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου 'Αθηνῶν ὡς καὶ ἐν ταῖς ὑπ' ἀριθμ. 12770/1984, 37195/1986, καὶ 70391/1987 ἀποφάσει τοῦ Μονομελοῦς Πλημμελειοδικείου 'Αθηνῶν, περιγραφόμεναι ἀναλυτικῶς ἄδικοι πράξεις, δι' ὧν πλήρως καὶ σαφῶς στοιχειοθετοῦνται αἱ εἰς βάρος τοῦ κατηγορουμένου κατηγορίαι τῆς κατὰ συρροὴν ἀπάτης, τῆς κλοπῆς καὶ τῆς πλαστογραφίας μετὰ χρήσεως, ἐγκληματικαὶ ἐνέργειαι, ἀπαράδεκτοι διὰ λειτουργὸν καὶ οἰκονόμον τῶν θαυμασίων τοῦ Αἰωνίου Δομήτορος τῆς 'Αγιωτάτης 'Ορθοδόξου Καθολικῆς 'Εκκλησίας.

'Επειδὴ αἱ ἀνωτέρω κακουργίαι τυγχάνουν ἰδιώ-
νυμα ἐγκλήματα τοῦ βασικοῦ τοιοῦτου τῆς κλοπῆς, ἥτις ἐν τῷ θείῳ Νόμῳ λογίζεται ὡς ἐκδήλωσις ἐγκληματικῆς βουλήσεως, ἐπιφερούσης τὴν ἀκοινωνησίαν μετὰ τοῦ Τρισαγίου, Τρισυποστάτου καὶ Αἰωνίου Θεοῦ, καὶ ἀποτελεῖ ἄμεσον ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ κύρους τῶν θείων καὶ 'Ιερῶν Κανόνων, καὶ τῆς ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ ἐννόμου τάξεως, προσβάλλει δὲ βαναύσως τὴν 'Ιδιότητα τοῦ Λειτουργοῦ τῆς Εὐχαριστιακῆς θυσίας, ἐκθέτει εἰς κίνδυνον τὴν παρεμβολὴν τῶν πιστῶν ἐκ τῆς ἀνεντίμου διαγωγῆς, ἥτις κολάζεται διὰ τῆς αἰωνίου ἀπωλείας «ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι...»,

«Μὴ πλανάσθε... οὔτε κλέπται... βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι...» (Α' Κορινθ. Στ' 9-11).

'Επειδὴ ὁ κατηγορούμενος διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἐν τοῖς ὑπερθεν τελεσιδίκαις, ποινικαῖς ἀποφάσεσι περιγραφόμενων τραγικῶν αὐτοῦ αἰσχίστων ἀδικοπραγιῶν, ἐξεμεταλλεύθη τὴν 'Ιερατικὴν αὐτοῦ ἰδιότητα καταχρασθεὶς φρικτῶς τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν μελῶν τῆς 'Αγιωτάτης ἡμῶν 'Εκκλησίας καὶ προεκάλεσε τὸν σκανδαλισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν Πιστῶν, προσάψας συγχρόνως ψόγον καὶ κατὰ κρίσιν ἐν τῷ 'Ιερατικῷ Ὑπουργήματι.

'Επειδὴ ὁ κατηγορούμενος ὡς ἀμαχῆτως ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων τελεσιδικῶν ποινικῶν κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεων τυγχάνει ἀνέντιμος καὶ φαυλόβιος προσβάλλων βαναύσως τὸ 'Ιερατικὸν Ὑπουργήμα.

'Επειδὴ ὁ κατηγορούμενος καίτοι νομίμως κληθεὶς, ἐφυγοδίκησε καὶ δὲν προσῆλθε τόσον κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν προδικασίαν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν σημερινὴν ἐκδίκασιν τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ὑποθέσεως.

'Επειδὴ ὁ κατηγορούμενος ὡς ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 705/25.10.1982 ἐγγράφου τῆς οἰκείας αὐτοῦ 'Εκκλησιαστικῆς 'Αρχῆς προκύπτει ἔχει ἐγκαταλείψει αὐθαιρέτως τὴν 'Εφημεριακὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν 'Ιερῷ Ναῷ 'Αγ. Παρασκευῆς Ν. Ἀμπλιανῆς Λαμίας καὶ τὴν Μοναχικὴν αὐτοῦ μετάνοιαν, ἐν 'Ιερᾷ Μονῇ Ἀγάθωνος τῆς 'Ι. Μ. Φθιώτιδος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1982 καὶ ἐκτοτε διαβιοῖ τυχαρπάστως, διαπράττων τὰ τραγικὰ παραπτώματα ἅτινα περιγράφονται σαφῶς ἐν ταῖς ὑπερθεν ἀναφερομέναις καταδικαστικαῖς τελεσιδίκαις ποινικαῖς ἀποφάσεσι τῶν κοινῶν ποινικῶν Δικαστηρίων, καὶ οὕτω παρίσταται ὡς κακέκτυπον 'Ιερωσύνης, κατασκανδαλίζων τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, τὸ ποίμνιον τῆς 'Αγιωτάτης ἡμῶν 'Εκκλησίας.

'Επειδὴ αἱ ἐπὶ ἀποβολῇ τοῦ 'Ιερατικοῦ καὶ Μοναχικοῦ Σχήματος καὶ μοιχεῖα κατηγορίαι, αἱ φερόμεναι δημοσιογραφικῶς ὡς διαπραχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὰ ἀνωτέρω, δὲν διηρευνήθησαν ὑπὸ τοῦ 'Εκκλ. ἀνακριτοῦ Πρωτοπρεσβ. Δημητρίου Νίκου, Κληρικοῦ τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν ἐξ ἀντικειμενικῆς ἀδυναμίας κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν προδικασίαν καὶ οὕτω δὲν ἐστοιχειοθετήθησαν οὐδὲ ἐθεμελιώθησαν.

'Επειδὴ τὰ ἀποδειχθέντα παραπτώματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν θείων καὶ 'Ιερῶν Κανόνων καὶ δι' ὑπὸ τῶν: «'Επίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος ἐπὶ κλοπῇ, ἀλούς, καθαιρείσθω, καὶ μὴ ἀφορίζεσθω. Λέγει γὰρ ἡ Γραφή, «Οὐκ ἐκδικήσεις δις ἐπὶ τὸ αὐτό». Ὡσαύτως καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοί». ΚΕ' 'Ιεροῦ Κανόνος 'Αγ. Ἀποστόλων, «'Επίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, κοσμικὰς φροντίδας μὴ ἀντιλαμβάνετω. Εἰ δὲ μὴ, καθαιρείσθω». ΣΤ' 'Ιεροῦ Κα-

νόμος τῶν 'Αγ. 'Αποστόλων. «'Επίσκοπος ἡ Πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ Κλήρου, ἡ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω, ἐπιμένων δὲ τῇ ἀμελείᾳ καὶ ραθυμίᾳ, καθαιρείσθω». ΝΗ' 'Ιεροῦ Κανόνος τῶν 'Αγ. 'Αποστόλων. «Τοὺς ἅπαξ ἐν Κλήρῳ τεταγμένους καὶ μοναστάς, ὠρίσαμεν μῆτε ἐπὶ στρατείαν, μῆτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχεσθαι. Ἡ τοῦτο τολμῶντας, καὶ μὴ μεταμελουμένους ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο, ὃ διὰ Θεὸν πρότερον εἶλοντο, ἀναθεματίζεσθαι». Ζ' 'Ιεροῦ Κανόνος τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ Γραφικοῦ Λογίου: «ὅς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓναν τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα μύλος ὀνικός κρεμασθῇ εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης» (Ματθ. ΙΗ' 6-9)

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

1) κηρύσσει ὁμοφώνως τὸν κατηγορούμενον 'Αρχιμ. 'Ιάκωβον Παπαδάτον, κατὰ κόσμον Γρηγόριον τοῦ Τρύφωνος, Κληρικὸν τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, ἔνοχος ἐπὶ α) ἀπάταις, β) κλοπῇ, γ) πλαστογραφίᾳ μετὰ χρήσεως, δ) ἐγκαταλείψει τῆς 'Ιερωσύνης καὶ τῆς 'Εφημεριακῆς αὐτοῦ θέσεως ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μητροπόλει Φθιώτιδος καὶ ε) βαρυτάτῳ σκανδαλισμῷ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ συγκεκριμένως, ἐπὶ α) τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν τῶν ὑπ' ἀριθμ. 21084/86 καὶ 22625/86 τελεσιδίκων καταδικαστικῶν εἰς βάρος αὐτοῦ ἀποφάσεων τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου 'Αθηνῶν καὶ β) τῶν ὑπ' ἀριθμούς 12770/84, 37195/86, 70391/87 ὡσαύτως τελεσιδίκων καταδικαστικῶν εἰς βάρος αὐτοῦ ἀποφάσεων τοῦ Μονομελοῦς Πλημμελειοδικείου 'Αθηνῶν ὡς καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1982 αὐθαιρέτως ἐγκατέλειψε τὴν ἐφημεριακὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ 'Ιερῷ Ναῷ 'Αγ. Παρασκευῆς Ν. Ἀμπλιανῆς Λαμίας τῆς 'Ι. Μ. Φθιώτιδος καὶ τὴν μετένοιν αὐτοῦ ἐν 'Ι. Μονῇ Ἀγάθωνος τῆς αὐτῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, διαγωγῇ προκαλεσάσῃ τὸν σκανδαλισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ προσαψάσῃ ψόγον καὶ κατάκρισιν ἐν τῷ 'Ιερατικῷ Ὑπουργήματι, ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καὶ ρητῶς τιμωρουμένοις ὑπὸ τῶν θείων καὶ 'Ιερῶν Κανόνων ΣΤ', ΚΕ', ΝΗ' τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων, Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου καὶ ὑπὸ τοῦ Γραφικοῦ Λογίου Ματθ. ΙΗ' 6-9.

2) ἀπαλλάσσει ὁμοφώνως, λόγῳ ἀμφιβολιῶν καὶ μὴ δικαστικῆς διερευνήσεως, τὸν κατηγορούμενον τῶν ἐπὶ α) ἀποβολῇ τοῦ 'Ιερατικοῦ καὶ Μοναχικοῦ Σχήματος καὶ β) μοιχείᾳ κατηγοριῶν καὶ συγκεκριμένως ἐπὶ τῶν διὰ τῶν δημοσιευμάτων τῆς ἐφημερίδος «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῆς 2ας Μαρτίου 1991 καὶ τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1991 καταγγελλομένων περὶ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ ὅτι εἰδικώτερον ἀπέβαλε αὐτογνωμόνως τὸ 'Ιερατικὸν καὶ Μοναχικὸν αὐτοῦ Σχῆμα καὶ ὅτι μοιχεύει μετὰ τῆς Μαρίας Κορναρά-

κη κατοίκου Γλυφάδας, συζύγου Μωχάμεντ Ὀρρι, ὁρμωμένου ἐκ Σαουδικῆς Ἀραβίας, ἣν παρέσυρε ὅπως ἐγκαταλείψῃ τὴν ἑγγαμὸν αὐτῆς συμβίωσιν καὶ 3) παμπηφεί ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς 'Ιερωσύνης Ὑπουργήματος μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος, διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Ἀγάθωνος τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος ἀπογυμνοῦν αὐτὸν τέλεον παντός 'Ιερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τίτλου, ὡς καὶ τοῦ Μοναχικοῦ Σχήματος, κατὰγον αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, προσφωνούμενον τοῦ λοιποῦ διὰ τοῦ κοσμικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Γρηγόριος Παπαδάτος τοῦ Τρύφωνος, καταδικάζον ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ ΤΑ.ΠΟ.ΚΕ τὴν ἐκ 5.000 πέντε χιλιάδων δραχμῶν, δικαστικὴν δαπάνην.

'Εκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ
ΔΙΑ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ ΔΙΑΚΟΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΟΥΣ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΛΕΟ-
ΠΑΣ

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

† Ὁ Μυτιλήνης, Ἑρεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου ΙΑΚΩ-
ΒΟΣ

† Ὁ Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

'Αρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

'Ακριβὲς ἀντίγραφον

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

'Αρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης

'Ι. Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὁργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Σπάτων-Ἀττικῆς καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σπάτῃ τῇ 25ᾳ Μαΐου 1993

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ν. Σμύρνης

Έχοντας υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 – 37 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Εἰσοδίων Θεοτόκου Βάρης

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ν. Σμύρνη τῇ 16ῃ Ἰουνίου 1993

† Ὁ Ν. Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Πατρῶν

Έχοντας υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 – 37 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἔφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγίου Παύλου Πατρῶν, 2) Ἀγίου Αἰμιλιανοῦ Πατρῶν καὶ 3) Ἀγίου Γεωργίου Μιντιλογίου Πατρῶν (β' θέσις)

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πάτραις τῇ 24ῃ Ἰουνίου 1993

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Μιχαὴλ Γαλανοῦ (†)

«ΒΙΟΙ ΑΓΙΩΝ»

Κυκλοφοροῦν καὶ οἱ δώδεκα τόμοι ἀπὸ τὸ μνημειώδες ἔργο τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Ἀληθινὸ θησαῦρισμα γιὰ κάθε βιβλιοθήκη. Ἐκδοση τρίτη, Ἀποστολικῆς Διακονίας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνεται κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

Τηλ. 72 18 308, 72 51 149. Fax 72 26 597

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

★ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ. Τοποθεσίες, εὑρήματα, γεγονότα.

Μία μνημειώδης ἔκδοση τῆς Ἀπ. Διακονίας, ἀληθινὸς πανδέκτης πληροφοριῶν θρησκευτικοῦ καὶ ἀρχαιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ὅτι ἔχει σχέση με πρόσωπα, τόπους καὶ γεγονότα τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἐξ ὁλοκλήρου τυπωμένο σὲ χαρτὶ ἱλλουστρασίων καὶ τετραχρωμία. Κατάλληλο γιὰ παιδιά, μαθητὲς, καθηγητὲς καὶ ἱστορικοὺς. (Σχῆμα 24Χ29 ἐκ., σελ. 200).

★ Ἀρχιμ. Εὐσεβίου (Βίττη), ΜΙΚΡΗ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ.

Πρόκειται γιὰ μεταφορὰ στὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα ἐκλεκτῶν φιλοκαλικῶν κειμένων κατ' ἐπιλογὴν, ποὺ σκοπὸ ἔχει τὴν ἄμεση ἐπαφὴ τοῦ νεοέλληνα ὁρθόδοξου πιστοῦ με τὴ σκέψη καὶ ἐμπειρία τῶν μεγάλων ἀσκητικῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας. (Σχῆμα 14Χ21 ἐκ., σελ. 304).

★ Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου, ΕΙΚΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΘΕΟ. Χριστιανικὴ ἀγωγή προσχολικῆς ἡλικίας. Βοήθημα γιὰ Γονεῖς καὶ Ἀναδόχους (Σειρὰ Α', 0-2 ἐτῶν).

Εἶναι τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ 4 χρήσιμα βοηθήματα ποὺ θὰ διευκολύνουν τοὺς Γονεῖς καὶ Ἀναδόχους στὴ σωστὴ χριστιανικὴ ἀγωγή τῶν βρεφῶν καὶ τῶν νηπίων (ἕως 5 ἐτῶν), κατάλληλο ἀκόμη καὶ γιὰ Βρεφονόμους, Παιδοκόμους, Νηπιαγωγούς. (Σχῆμα 21Χ28 ἐκ., σελ. 84).

★ Τοῦ ἰδίου, ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΟ (Σειρὰ Β', 3-4 ἐτῶν).

Τὸ δεύτερο τῆς Σειρὰς βοηθήμα γιὰ Γονεῖς, Ἀναδόχους καὶ Νηπιαγωγούς. Σὲ μέγα σχῆμα 21Χ28 ἐκ., με πολλὲς τετραχρωμίες καὶ σχέδια γιὰ νὰ χρωματιστοῦν ἀπὸ τὰ νήπια. Σελ. 96.

★ Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδοῦλου, «ΝΑ ΣΑΣ ΖΗΣΕΙ!...». Μιὰ προσέγγιση στὸ Μυστήριό τοῦ Βαπτίσματος.

Πρόκειται γιὰ μιὰ πρωτότυπη ἔκδοση ἡ ὁποία, με ἀπλὰ λόγια καὶ πολλὲς ἐγχρωμες φωτογραφίες, φιλοδοξεῖ νὰ ἐνημερώσει ὑπεύθυνα τοὺς γονεῖς ποὺ ἐτοιμάζονται νὰ βαπτίσουν τὸ παιδί τους. Ἐνδείκνυται ὡς τὸ πλέον κατάλληλο γιὰ νὰ προσφέρεται ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς ναοὺς στοὺς γονεῖς καὶ ἀναδόχους πρὸς ἐνημέρωσή τους, πρὶν ἀπὸ τὸ Μυστήριό τοῦ Βαπτίσματος. (Σχῆμα 17Χ24 ἐκ., σελ. 24).

★ Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδοῦλου, «ΚΑΛΟΣΤΕΡΙΩΜΕΝΟΙ»!! – Γιὰ ἕνα ἐπιτυχημένο γάμο, γιὰ μιὰ εὐτυχισμένη οἰκογένεια.

Πῶς δύο νέοι θὰ φθάσουν μέχρι τὸ Γάμο; Καὶ πῶς θὰ ἐπιτύχουν σ' αὐτόν; Δύο κεφαλαιώδη ἐρωτήματα στὰ ὁποῖα δίδεται ἡ ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας, με τρόπο ἀπλὸ καὶ ἀπόλυτα πειστικό. Σὲ χαρτὶ ἱλλουστρασίων, με ὠραιότατες ἐγχρωμες φωτογραφίες. (Σχῆμα 17Χ24 ἐκ., σελ. 32).

Γράψατε: Ἰασιῶν 1 – 115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008, Fax 723.8149.

Ἀπευθύνεσθε: Βιβλιοπωλεῖο Ἀπ. Διακονίας, Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμώνος, τηλ. 322.8637.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Συστάσεως παρὰ τῇ 'Ιερᾷ Μητροπόλει Νέας Σμύρνης Εὐαγοῦς 'Εκκλησιαστικοῦ 'Ιδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ Η ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ».

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὴν καὶνὴν τοῦ Κυρίου ἐντολὴν περὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ τὴν ἀσκουμένην ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας πρόνοιαν ὑπὲρ προστασίας τῶν παιδῶν.

2. Τοὺς 'Ιεροὺς Κανόνας τοὺς εἰς τὸν 'Επίσκοπον τὴν φιλανθρωπίαν ἐπιβάλλοντας.

3. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παραγρ. 4, 29 παραγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/77 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ὁργανισμοῦ διοικήσεως τῶν 'Εκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων»,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ

Συνιστῶμεν παρὰ τῇ καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾷ Μητροπόλει εὐαγὲς Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «'Εκκλησιαστικὸς Παιδικὸς Σταθμὸς Η ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ».

Εἰδικὸς Κανονισμὸς, θέλει ὀρίσει τὰ τοῦ ὁκοποῦ, λειτουργίας, διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν πόρων, τὰ τῶν τροφίμων καὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐν λόγῳ Ἰδρύματος.

Ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ τῇ 30ῇ Μαρτίου 1993

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ»

Ἄρθρον 1

Συνιστᾶται παρὰ τῇ 'Ιερᾷ Μητροπόλει Νέας Σμύρνης εὐαγὲς Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «'Εκκλησιαστικὸς Παιδικὸς Σταθμὸς Ἁγία Εἰρήνη».

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ εὐαγοῦς τούτου Ἰδρύματος εἶναι ἡ προστασία παιδιῶν ἐργαζομένων μητέρων, ἐκδηλουμένη διὰ τῆς παροχῆς φροντίδος - ἀπασχολήσεως καὶ στέγης εἰς ὠρισμένον ὥραριον μὲ πρόβλεψιν δὲ καὶ διατροφῆς.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω προστασία τῆς 'Εκκλησίας παρέχεται ἐντελῶς δωρεὰν εἰς τέκνα ἀποδεδειγμένους ἀπὸ τῶν οἰκογενειῶν. Οἱ ἐκ τῶν τροφίμων τοῦ Παιδικοῦ

τούτου Σταθμοῦ εὐποροὶ, καταβάλλουν μηνιαίως εἰσφοράν, καθοριζομένην κατὰ περίπτωσιν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 3

Ἐδρα τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ Τερψιθέα Γλυφάδας, στέγη δὲ αὐτοῦ ιδιόκτητον οἶκημα τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Τρύφωνος Τερψιθέας Γλυφάδας, τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δελφῶν 126.

Ἄρθρον 4

Ὁ 'Εκκλησιαστικὸς Παιδικὸς Σταθμὸς διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, αποτελουμένου ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ν. Σμύρνης, ὡς Προέδρου, ἀναπληρωμένου ἐκ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ Προϊσταμένου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Τρύφωνος καὶ ἐκ τριῶν λαϊκῶν μελῶν, ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, προτεινομένων ὑπὸ τοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Τρύφωνος καὶ διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὀρίζεται τριετῆς, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῇ, τὸ δὲ ἀξίωμα αὐτῶν εἶναι τιμητικὸν καὶ ἄμισθον.

Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Προέδρου ἐναπόκειται ἡ ἀντικατάστασις οἰουδήποτε τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 5

Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀνάγεται ἡ λήψις οἰασδήποτε ἀποφάσεως περὶ ὀργάνωσης, λειτουργίας καὶ διαχειρίσεως τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ πέραν τῶν ἐν τῷ παρόντι ὀριζομένων.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον διορίζει καὶ παύει τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος, καθορίζει τὴν ἀμοιβὴν αὐτοῦ, συμφῶνως πρὸς τὴν ἰσχύουσαν Ἑργατικὴν Νομοθεσίαν καὶ προσλαμβάνει τοὺς τροφίμους τοῦ Ἰδρύματος, καθορίζον τὰ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν, προκειμένου δὲ περὶ εὐπόρων, καθορίζει καὶ τὸ ὕψος τῶν εἰσφορῶν αὐτῶν.

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται διὰ πλειοψηφίας, ἐν ἰσοψηφίᾳ νικώσης τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

Τὸ Συμβούλιον εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρισταμένων τεσσάρων (4) τουλάχιστον μελῶν αὐτοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Προέδρου.

Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκλέγεται ὁ Ἀντιπρόεδρος, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καὶ ὁ Ταμίας.

Εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ 'Ιδρύματος εἰσηγεῖται ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ διάφορα θέματα, τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν ὁποίων καταρτίζει ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ. Τὸ Δ. Συμβούλιον εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους καταρτίζει τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ Σταθμοῦ καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἐγκρίσιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

Ἄρθρον 6

Ὁ Παιδικὸς Σταθμὸς ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον πάσης Ἀρχῆς ὑπὸ μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὀριζομένου ὑπ' αὐτοῦ, ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ 'Ιδρύματος, ἐξουσιοδοτουμένου πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ Ἀναπληρωτοῦ.

Ἄρθρον 7

Ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Παιδικὸς Σταθμὸς ἔχει ἰδίαν διαχείρισιν, τηρεῖ δὲ διαχειριστικὰ βιβλία συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὀρισθὲν σύστημα τηρήσεως λογιστικῶν βιβλίων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων.

Τὰ γραμμάτια εἰσπράξεως, ἐντάλματα πληρωμῶν κ.λπ. εἶναι ἐκτελεστέα, ἐφ' ὅσον φέρουν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

Τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ 'Ιδρύματος ὑπογράφει ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ ὁ Ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 8

Πόροι τοῦ 'Ιδρύματος εἶναι αἱ ἐπιχορηγήσεις καὶ εἰσφοραί:

1. Τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.
 2. Τοῦ Ἑνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Τρύφωνος Τερψιθέας Γλυφάδας.
 3. Τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ πάσης ἄλλης κρατικῆς πηγῆς.
 4. Τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῆς Περιφέρειας.
 5. Δωρεαί, κληρονομίαι καὶ κληροδοσίαι ὑπὸ παντὸς φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου.
 6. Προϊὸν δίσκου περιεχομένου εἰς τὸν Ἱερὸν Ναόν.
 7. Αἱ εἰσφοραὶ τῶν τροφίμων τοῦ 'Ιδρύματος.
 8. Εἰσφοραὶ εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα παντὸς φιланθρώπου.
 9. Τόκοι ἐκ καταθέσεων ὡς καὶ πᾶσα ἐτέρα πρόσσος, μὴ κατονομαζομένη ρητῶς ἐν τῷ παρόντι.
- Οἱ πόροι τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ κατατίθενται εἰς ἴδιον λογαριασμὸν καὶ διατίθενται διὰ τὴν καθ' ὅλου λειτουργίαν αὐτοῦ, τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ κτιρίου.

Ἄρθρον 9

Τὸ Προσωπικὸν τοῦ 'Ιδρύματος διακρίνεται α) Εἰς

Τακτικὸν καὶ β) Εἰς Ἑθελοντικόν.

Τὸ Τακτικὸν Προσωπικὸν ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς Διευθυντοῦ, μιᾶς Βρεφονηπιαγωγοῦ καὶ τοῦ Βοηθητικοῦ Προσωπικοῦ, ἥτοι μιᾶς καθαριστρίας καὶ μιᾶς μαγειρίσεως.

Ὁ Διευθυντὴς ἐποπτεύει ἐπὶ τῆς καλῆς λειτουργίας τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ, προΐσταται τοῦ Προσωπικοῦ αὐτοῦ καὶ ἐλέγχει τὴν καλὴν καὶ ἀποδοτικὴν ἐργασίαν αὐτοῦ.

Ἡ Βρεφονηπιαγωγὸς εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν κατὰστασιν τοῦ καθημερινοῦ προγράμματος τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ καὶ ἔχει τὴν φροντίδα τῆς διδασκαλίας, ἀπασχολήσεως καὶ ψυχαγωγίας τῶν νηπίων. Τὸ βοηθητικὸν προσωπικὸν ἀναλαμβάνει τὴν καθαριότητα καὶ οἰανδήποτε ἐτέραν ἐργασίαν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ Σταθμοῦ.

Τὸ προσωπικὸν τοῦ 'Ιδρύματος συνδέεται μετ' αὐτοῦ διὰ σχέσεως ἐργασίας ἀορίστου χρόνου, ἀπολύεται δὲ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἠτιολογημένως, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας.

Τὸ Ἑθελοντικὸν Προσωπικὸν ὑποβοηθεῖ τὴν Βρεφονηπιαγωγὸν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τῆς φροντίδος τῶν νηπίων καὶ τὸ βοηθητικὸν προσωπικὸν εἰς τὰ καθήκοντά του.

Ἄρθρον 10

Εἰς τὸ Ἰδρυμα γίνονται δεκτὰ παιδιὰ ἀπὸ 3,5 ἐτῶν ἕως 6, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, μὴ πάσχοντα ἐξ ἀνιάτου ἢ μεταδοτικοῦ νοσήματος.

Τὰ παιδιὰ τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ δεόν νὰ προέρχωνται κατὰ προτίμησιν ἐκ τῆς Περιφέρειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης.

Ἡ εἰσαγωγή εἰς τὸ Ἰδρυμα ἐνεργεῖται τῇ αἰτήσει τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ τῇ προσκομίσει βεβαιώσεως τοῦ οἰκείου Ἐφημερίου ὡς καὶ βεβαιώσεως καὶ πιστοποιητικοῦ Ὑγείας.

Ἄρθρον 11

Ὁ Παιδικὸς Σταθμὸς ἔχει ἰδίαν σφραγίδα φέρουσαν εἰς τὸ μέσον τὴν εἰκόνα τῆς Ἀγ. Εἰρήνης καὶ πέριξ τὰς λέξεις: Ἱερὰ Μητρόπολις Νέας Σμύρνης. Ἐκκλησιαστικὸς Παιδικὸς Σταθμὸς Ἀγία Εἰρήνη».

Ἄρθρον 12

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς δύναται νὰ τροποποιηθῇ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Ιδρύματος, κατόπιν ἀποφάσεως αὐτοῦ λαμβανομένης εἰς συνεδρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν παρίσταται ἀπαραίτητως καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ 'Ιδρύματος.

Ἄρθρον 13

Κάλυψις δαπάνης

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκα-

λείται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Ν. Σμύρνης τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεῖ νὰ προσδιοριστεῖ.

'Εν Νέᾳ Σμύρνῃ τῇ 30ῇ Μαρτίου 1993

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† 'Ο Νέας Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ**

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ
ΤΑΜΕΙΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ**

ΠΡΑΞΙΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 38

1. 'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν περὶ φιλανθρωπίας καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας ἐφαρμογῆς τοῦ ἔργου τῆς εὐποιΐας ὡς συμπλήρωμα καὶ ὁλοκλήρωσιν τοῦ διδακτικοῦ καὶ ψυχροσωτηρίου ἔργου Αὐτῆς, τοὺς περὶ τούτων ἱεροὺς κανόνας, τὴν ἄχρι τοῦδε κτηθεῖσαν πείραν ἐκ τῆς ἀναπτύξεως φιλανθρωπικῆς δραστηριότητος ἐν τῇ κληρωθείσῃ 'Ημῖν 'Επαρχίᾳ, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ 'Ημῶν ὅπως ἐπιτελῇται πληρέστερον πλέον καὶ ἐν ἐκάστῃ 'Ενορίᾳ ἢ διακονίᾳ τῆς Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιΐας ἐν τῇ καθ' 'Ημᾶς 'Ιερᾷ Μητροπόλει,

2. Τὸ ἄρθρον 1 παρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977 περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος,

3. Τὸ ἄρθρον 20 παρ. 2 τοῦ Κανονισμοῦ 1/69 τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος περὶ 'Οργανισμοῦ Διοικήσεως τῶν 'Εκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ 'Οργάνων.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ

'Ιδρύομεν καὶ συνιστῶμεν τομέα Φιλανθρωπικῆς Δραστηριότητος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:

**«ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
ΤΑΜΕΙΟΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ»**

'Ο τρόπος διοικήσεως καὶ λειτουργίας αὐτοῦ θὰ καθορισθῇ δι' εἰδικοῦ κανονισμοῦ.

'Εν Αἰγίῳ τῇ 30ῇ 'Απριλίου 1993

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† 'Ο Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΑΜΕΙΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

ΤΙΤΛΟΣ - ΕΔΡΑ - ΣΚΟΠΟΣ

Ἄρθρον 1

'Εν τῇ 'Ιερᾷ Μητροπόλει Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας συνιστᾶται Εὐαγὲς Φιλανθρωπικὸ 'Ἰδρυμα ὑπὸ

τὴν ἐπωνυμίαν: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ ΤΑΜΕΙΟΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ» τελοῦν ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ ἐποπτεῖαν τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ 'Ἰδρύματος εἶναι ἡ παροχὴ πάσης ἡθικῆς καὶ ὕλικῆς βοηθείας πρὸς τὰ εἰς ἀνάγκην εὐρισκόμενα μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος.

Ἄρθρον 3

Τὸ ΤΑΜΕΙΟΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ (Τ.Φ.Ε.) τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως ἔχει ἰδίαν στρογγύλην σφραγίδα, ἣτις εἰς τὸ μέσον φέρει τὴν εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς ΤΡΥΠΗΤΗΣ καὶ πέριξ αὐτῆς τὰς λέξεις: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ * ΤΑΜΕΙΟΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ».

Παρομοίαν σφραγίδα ἔχει καὶ ἕκαστον ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ, περὶ ὧν ἐν τοῖς ἐπομένοις, ἣτις φέρει εἰς τὸ μέσον τὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου τιμᾶται ὁ 'Ιερὸς Ναὸς Εἰκόνα, πέριξ δὲ αὐτῆς τὰς λέξεις: ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ... * ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ» τιθεμένου ἀναλόγως τοῦ ὀνόματος τῆς 'Ενορίας.

**ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ**

Ἄρθρον 4

Πρὸς εὐχερεστέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Εὐαγούς τούτου 'Ἰδρύματος συνιστᾶται παρ' ἐκάστη ἐνορίᾳ τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, τῇ αἰτῇσιν καὶ μετ' ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολίτου, 'Ενοριακὸν Ταμεῖον Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιΐας (Ε.Τ.Φ.Ε.).

Ἄρθρον 5

α) Ἐκαστον Ε.Τ.Φ.Ε. στερεῖται ἰδίας νομικῆς προσωπικότητος, θεωρεῖται δὲ παράρτημα τοῦ ΤΑΜΕΙΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως. Διοικεῖται ὑπὸ 5μελοῦς Διοικούσης 'Επιτροπῆς, συγκροτουμένης ἀνὰ τριετίαν καὶ ἀποτελουμένης ἐξ ἐνὸς 'Εφημερίου, ὡς Προέδρου, καὶ τεσσάρων φιλανθρώπων Κυριῶν ἢ Δεσποινίδων τῆς 'Ενορίας, διοριζομένων μετὰ τῶν ἰσαριθμῶν ἀναπληρωματικῶν μελῶν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ἐκ πίνακος δέκα τοῦλάχιστον ὑποψηφίων προσώπων. Τὸν πίνακα καταρτίζει καὶ ὑποβάλλει πρὸς τὴν 'Ιερὰν Μητρόπολιν ὁ 'Εφημέριος - Πρόεδρος τοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς 'Ενορίας. Εἰς ἐνορίας χωρίων τὸ Ε.Τ.Φ.Ε. διοικεῖται ὑπὸ 3μελοῦς 'Επιτροπῆς μετ' ἀντιστοίχου διαρθρώσεως.

β) Ἡ θητεία τῶν μελῶν τῆς Διοικούσης 'Επιτροπῆς εἶναι τιμητικὴ καὶ ἄμισθος, δύναται δὲ νὰ ἀνανεωθῇ.

γ) Ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Διοικούσης 'Επιτροπῆς τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε. δύνανται νὰ ἀντικατασταθοῦν καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς τριετίας εἴτε παραιτούμενοι οἰκειοθελῶς, εἴτε μετ' ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολίτου, ἐφ' ὅσον συντρέχουν εἰδικοί λόγοι.

δ) Μέλος της Διοικούσης 'Επιτροπής, απέχον αδικαιολογήτως τών εργασιών αυτής επί τρεις μήνας θεωρείται αυτόδικαίως παραιτηθέν.

Άρθρον 6

α) 'Η Διοικούσα 'Επιτροπή κατά την πρώτην αυτής συνεδρίαν από της συγκροτήσεως αυτής εκλέγει εκ τών μελών αυτής ένα ως Ταμίαν και ένα ως Γραμματέα.

β) 'Η Γραμματεὺς τηρεῖ τὰ πρακτικά τών συνεδριάσεων της επιτροπής του Ε.Τ.Φ.Ε. και τὸ Μητρώον τών περιθαλπομένων ἐνδεών.

γ) 'Η Ταμίας ἐνεργεῖ ἐπὶ τῇ βάσει ἀποδείξεων τὰς εἰσπράξεις και πληρωμὰς, τηρεῖ τὸ βιβλίον Ταμείου, καταρτίζει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν και 'Απολογισμόν, τοὺς ὁποίους και ὑποβάλλει πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Ταμεῖον Φιλανθρωπίας και Εὐποΐας τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως.

Άρθρον 7

α) 'Η Διοικούσα 'Επιτροπή ἐκάστου Ε.Τ.Φ.Ε. συνεδριάζει τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ μηνός, ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις ζητηθῇ ὑπὸ δύο τουλάχιστον μελών.

β) 'Η Διοικούσα 'Επιτροπή εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τοῦ Προέδρου - 'Εφημερίου και τριῶν τουλάχιστον μελών και ἀποφασίζει ἐγκύρως ἐπὶ τών ἀνακυπτόντων θεμάτων. 'Επὶ ἰσοψηφίας ὑπερρικᾷ ἢ ψήφος τοῦ Προέδρου.

γ) Αἱ προσκλήσεις διὰ τὰς Συνεδρίας γίνονται γραπτῶς. 'Η πρόσκλησις εἰς Συνεδρίαν εἶναι ἀποκλειστικὸν προνόμιον τοῦ Προέδρου.

Άρθρον 8

Αἱ Διοικούσαι 'Επιτροπαὶ τών Ε.Τ.Φ.Ε. συγκροτοῦν τὴν ἐτησίαν τακτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Ταμείου Φιλανθρωπίας και Εὐποΐας, συγκαλουμένην ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου πρὸς ἐξέτασιν τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως και προγραμματισμὸν τῆς περαιτέρω διοργανώσεως αὐτοῦ. 'Η Γενικὴ Συνέλευσις ἐγκρίνει ἐπίσης τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν και τὸν 'Απολογισμόν διαχειρίσεως τών Ε.Τ.Φ.Ε. και τοῦ Τ.Φ.Ε.

ΠΟΡΟΙ ΤΩΝ Ε.Τ.Φ.Ε. ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΑΥΤΩΝ

Άρθρον 9

Πόροι τών Ε.Τ.Φ.Ε. εἶναι:

α) Αἱ εἰσπράξεις τοῦ ἐν τῷ 'Ενοριακῷ 'Ιερῷ Ναῷ κυτίου ὑπὲρ τῆς φιλανθρωπίας.

β) Αἱ εἰσπράξεις ἐκ τοῦ δίσκου, ὅστις περιάγεται ἐν τῷ 'Ενοριακῷ 'Ιερῷ Ναῷ. Εἰς πᾶσαν καταμέτρησιν τοῦ περιεχομένου εἴτε τοῦ κυτίου εἴτε τοῦ δίσκου συντάσσεται πρακτικὸν καταμετρήσεως, ὑπογραφόμενον ὑπὸ τριῶν τουλάχιστον μελών τῆς Διοικούσης 'Επιτροπῆς τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε.

γ) Αἱ προαιρετικαὶ συνδρομαὶ ἢ εἰσφοραὶ νομικῶν ἢ

φυσικῶν προσώπων πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀγαθοεργίας.

δ) Αἱ ἐκ διαφορῶν ἄλλων μέτρων τῆς 'Επιτροπῆς προερχόμεναι εἰσπράξεις.

ε) Ποσοστὸν 50% ἐκ τοῦ ἐτησίως διενεργουμένου, μερίμνη τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, 'Εράνου 'Αγάπης.

Άρθρον 10

Οἱ πόροι τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε. διατίθενται:

α) Πρὸς περίθαλψιν ἀπόρων και γενικῶς τών δεομένων βοηθείας πιστῶν τῆς 'Ενορίας διὰ παροχῆς εἰς αὐτοὺς χρηματικῶν βοηθημάτων, εἰδῶν ἐνδύσεως και διατροφῆς, ἐξασφαλίσεως ἱατρικῆς περιθάλψεως, φαρμάκων κ.λπ.

β) Πρὸς ἐνίσχυσιν και συμπαράστασιν ἀπόρων μαθητῶν ἢ φοιτητῶν διὰ παροχῆς χρηματικοῦ βοηθήματος.

γ) Πρὸς ἄσκησιν οἰασδήποτε κοινωνικῆς ποιμαντικῆς διακονίας ἐν τῇ ἐνορίᾳ ἢ και πέρα ταύτης, ἐφ' ὅσον αἱ δυνατότητες τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε. ἐπιτρέπουν.

δ) Ποσοστὸ 20% τών πάσης φύσεως ἐσόδων τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε. καταβάλλεται εἰς τὸ Ταμεῖον Φιλανθρωπίας και Εὐποΐας τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως (Τ.Φ.Ε.), τὸ ὁποῖον και ἀποδίδεται ἀνὰ τρίμηνον, ὡς συνήθως.

Άρθρον 11

'Η κατάστασις ἀπορίας και γενικῶς ἡ ἀνάγκη παροχῆς βοηθείας κάθε ἐμπεριστατοῦ ἀδελφοῦ πρέπει νὰ ἐξακριβούται ταχύτατα μετὰ προσεκτικὴν και διακριτικὴν ἔρευναν, καταγράφεται δὲ εἰς εἰδικὸν ἐπὶ τούτῳ βιβλίον τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε.

Άρθρον 12

Περὶ τῆς ἀνάγκης παροχῆς βοηθείας εἰς χρῆμα ἢ εἶδος ἀποφασίζει ἡ Διοικούσα 'Επιτροπή διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας.

Κατόπιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἡ Ταμίας ἐνεργεῖ τὴν πληρωμὴν βάσει τών ἐντολῶν τοῦ Προέδρου, ἀναγράφουσα εἰς τὰς σχετικὰς ἀποδείξεις πλήρη στοιχεῖα τοῦ βοηθουμένου.

Εἰς περίπτωσιν ὅπου διὰ λόγους λεπτότητος δὲν πρέπει νὰ ζητηθῇ ὑπογραφή, τότε ἡ ἀπόδειξις πληρωμῆς ὑπογράφεται ὑφ' ὅλων τών μελών τῆς Διοικούσης 'Επιτροπῆς τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε.

Άρθρον 13

'Εὰν εἰς τὴν 'Ενορίαν ὑπάρχῃ ἕτερον Φιλανθρωπικὸν Σωματεῖον ἢ παράρτημα τοῦ Συλλόγου «Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΙΤΗΣ», συνιστάται ἐνθέρμως ἡ μετ' ἀλλήλων ἀγαστὴ συνεργασία πρὸς ἀποδοτικωτέραν ἐπιτέλεσιν τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς 'Ενορίας.

Αἱ εἰσπράξεις κατατίθενται εἰς ἀνεγνωρισμένην Τράπεζαν και εἰς Λογαριασμὸν τηρούμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε. Διὰ πᾶσαν ἀνάληψιν ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τῆς Διοικούσης 'Επιτροπῆς τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε., κεκρωμένη ὑπὸ τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀναγκῶν τρεχούσης φύσεως ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Ταμίαν νὰ κρατῇ μετρητὰ εἰς τὸ Ταμεῖον καὶ ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ χρηματικὸν ποσὸν μέχρι τῶν ἑκατὸ χιλιάδων δραχμῶν (100.000). Τὸ ποσὸν τοῦτο δύναται νὰ ἀναπροσαρμόζεται ἐκάστοτε ἀποφάσει τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 15

Καθ' ἕκαστον ἔτος καὶ ἐντὸς τοῦ μηνὸς 'Ιανουαρίου συντάσσεται ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ διαρρευσαντος ἔτους ὁ ὁποῖος ἐκτίθεται εἰς τὸν πίνακα ἀνακοινώσεων τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ ἐπὶ δεκαήμερον. Μετὰ ταῦτα ὑποβάλλεται οὗτος εἰς τὴν 'Ιερὰν Μητρόπολιν πρὸς ἐγκρίσιν. Εἰς τὰς πάσης φύσεως ἀνακοινώσεις δὲν ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα ὧν ἔτυχον βοηθείας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΑΜΕΙΟΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΙΪΑΣ

Ἄρθρον 16

Ἄπαντα τὰ «Ἐνοριακὰ Ταμεῖα Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιΐας» (Ε.Τ.Φ.Ε.) διοικούνται καὶ ἐκπροσωποῦνται ὑπὸ τοῦ Ταμεῖου Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιΐας (Τ.Φ.Ε.), ἐδρεύοντος ἐν Αἰγίῳ καὶ ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μητροπόλει.

Ἄρθρον 17

Α. Τὸ Ταμεῖον Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιΐας (Τ.Φ.Ε.) διοικεῖται ὑπὸ ἐπταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον συγκροτοῦν οἱ κάτωθι:

α) Ὁ Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ὡς πρόεδρος,

β) Ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, ὡς ἀντιπρόεδρος. Μὴ ὑπάρχοντος Πρωτοσυγγέλλου, τὴν θέσιν ταύτην καταλαμβάνει ὁ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος ἢ ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Αἰγίου μετ' ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολίτου,

γ) Εἷς τῶν Ἐφημερίων τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως,

δ) Τέσσαρες Κυρίαι ἢ Δεσποινίδες, διοριζόμεναι ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, κατὰ προτίμησιν ἐκ τῶν Μελῶν τῶν Ε.Τ.Φ.Ε.

Β. Χρέη Γραμματέως ἐκτελεῖ κατ' ἀνάθεσιν εἷς τῶν Κληρικῶν τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, ὅστις καὶ μετέχει τῶν Συνεδριῶν ἄνευ ψήφου.

Γ. Χρέη Ταμῖα ἐκτελεῖ ὁ Ταμίας τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως.

Δ. Τὰ Μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὀρίζονται ἐπὶ τριετεί θητεία καὶ εἶναι ἐπανεκλέξιμα. Ἡ θητεία εἶναι τιμητικὴ καὶ ἄμισθος.

Ε. Πάν ἐκλείπον ἢ παραιτούμενον μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀντικαθίσταται ἀποφάσει τοῦ Μητροπολίτου.

ΣΤ. Προτάσει τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ. τοῦ Τ.Φ.Ε. καὶ μετ' ἡτιολογημένην ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ μέλος αὐτοῦ πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας.

Ἄρθρον 18

α) Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐκλέγει κατ' ἔτος μετὰ τῶν μελῶν τοῦ ἑνα ἐλεγκτὴν διὰ τὸν ἐλεγχον τῶν εἰσπράξεων καὶ δαπανῶν τοῦ Τ.Φ.Ε.

β) Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Τ.Φ.Ε. συνέρχεται τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου αὐτοῦ ἢ τῇ αἰτήσει τεσσάρων τοῦλάχιστον μελῶν αὐτοῦ.

γ) Πρὸς ἐπίτευξιν ἀπαρτίας δέον νὰ παρίστανται ὁ Πρόεδρος καὶ τέσσαρα τοῦλάχιστον Μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

δ) Τὸ Συμβούλιον ἀποφασίζει διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν. Ἐπὶ ἰσοψηφίας νικᾷ ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

ε) Πᾶν ἔγγραφον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ τῇ ἐντολῇ αὐτοῦ ὑπὸ ἐξουσιοδοτουμένου Μέλους.

Ἄρθρον 19

α) Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Ταμεῖου Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιΐας (Τ.Φ.Ε.). Μελετᾷ καὶ ἀποφασίζει διάφορα μέτρα πρὸς εὐόδωσιν τῶν σκοπῶν του, δύναται νὰ χρησιμοποῖ καὶ ἕτερα πρόσωπα κατάλληλα εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν προσπαθειῶν του πρὸς παροχὴν ὑπηρεσιῶν ἄνευ ἀντιμισθίας. Ὅσακις ὁμως κρίνεται ἀναγκαῖα ἢ πρόσληψις καὶ ἐμίσθου προσωπικοῦ, τακτικοῦ ἢ ἐκτάκτου, ἀποφασίζεται κατὰ περίπτωσιν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

β) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων, τὸν ὁποῖον καὶ δημοσιεύει εἰς τὸ ἐπίσημον ἐνημερωτικὸν ἐντυπον τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 20

Ὁ Πρόεδρος ἐκπροσωπεῖ τὸ Τ.Φ.Ε. ὡς καὶ τὰ Ἐνοριακὰ τοιαῦτα (Ε.Τ.Φ.Ε.) κατὰ πάσας τὰς ἐννόμους αὐτῶν σχέσεις καὶ ἐνώπιον πάσης Ἀρχῆς. Καθορίζει τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου καὶ ὑπογράφει τὴν σχετικὴν ἀλληλογραφίαν. Ἀσκεῖ τὴν ἐπὶ τῶν Ε.Τ.Φ.Ε. ἐποπτείαν. Ἐπιλύει διαιτητικῶς πᾶσαν ἀνωμαλίαν ἢ διαφορὰν μετὰ τῶν μελῶν τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Ε.Τ.Φ.Ε.

Ἄρθρον 21

α) Ὁ Ταμίας διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τοῦ Τ.Φ.Ε. Ἐκδίδει βάσει τῶν ἐντολῶν τοῦ Προέδρου τὰ Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ Πληρωμῶν. Τηρεῖ τὰ ὠρισμένα λογιστικὰ βιβλία. Καταρτίζει κατὰστασιν μηνιαίων εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν. Ἐπιμελεῖται κατ' ἔτος τὰ ἀφορώντα εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ Ἀπολογισμοῦ τοῦ Τ.Φ.Ε. Ὁ Ταμίας δύναται νὰ παρακρατῇ ποσὸν χρημάτων, καθοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰς περιστάσεις, πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀναγκῶν τρεχούσης φύσεως. Αἱ εἰσπράξεις πέραν τοῦ οὕτως ὀριζομένου ποσοῦ κατατίθενται εἰς ἀνεγνωρισμένην Τράπεζαν.

β) Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ τὰ πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Διεξάγει τὴν σχετικὴν ἀλληλογραφίαν καὶ συντάσσει κατ' ἔτος Ἑκθεσιν περὶ τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἔργου, τὴν ὁποίαν καὶ ὑποβάλλει πρὸς τὸν Μητροπολίτην - Πρόεδρον.

ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΪΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΑΥΤΩΝ

Ἄρθρον 22

Πόροι τοῦ Τ.Φ.Ε. εἶναι:

α) Τὰ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τῶν Ἱερῶν Ναῶν, Μονῶν καὶ Προσκυνημάτων ἀναγραφόμενα κονδύλια.

β) Ποσοστὸν 20% ἐκ τῶν προσόδων τῶν Ἑνοριακῶν Ταμείων Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιίας, ἀποδιδόμενον ἀνὰ τρίμηνον.

γ) Προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ καὶ δωρεαὶ τῶν φιλανθρώπων χριστιανῶν, τῶν φιланθρωπικῶν ὁργανώσεων καὶ συλλόγων κ.λπ.

δ) Ποσοστὸν 50% ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ ἑτησίως διενεργουμένου Ἑράνου Ἀγάπης.

ε) Κρατικαὶ Ἐπιχορηγήσεις.

στ) Οἰαδήποτε ἄλλη πρόσοδος.

Ἄρθρον 23

Οἱ πόροι διατίθενται:

α) Δι' ἐνίσχυσιν ἀσθενεστέρων Ε.Τ.Φ.Ε. πρὸς κάλυψιν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν.

β) Πρὸς κάλυψιν ἀναγκῶν, ὅπου δὲν λειτουργεῖ Ε.Τ.Φ.Ε.

γ) Δι' ἀντιμετώπισιν εἰδικῶν περιπτώσεων, ὡς αἱ ἀπαιτήσεις ὑπερβαίνουν τὰς δυνατότητας τοῦ Ε.Τ.Φ.Ε.

δ) Διὰ παροχὴν παντοειδοῦς ἐνίσχύσεως εἰς φυσικὰ καὶ νομικὰ πρόσωπα κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

ε) Πρὸ πάσης ἐνίσχύσεως θεωρεῖται ἀναγκαία ἡ διερεύνησις τῆς περιπτώσεως μετὰ διακρίσεως.

Ἄρθρον 24

Ὁ Μητροπολίτης - Πρόεδρος δύναται καὶ ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου νὰ παρέχῃ χρηματικὴν ἐνίσχυσιν εἰς τὰ Ε.Τ.Φ.Ε., εἰς φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, Σωματεία καὶ ἄτομα μέχρις ἐνὸς ποσοῦ, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου ὀρίζεται παγίως ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 25

Ἡ Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων ὀρίζεται ὡς ἡμέρα ἑορτῆς τοῦ Ταμείου Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιίας, καθ' ἣν δέον ὅπως τελεῖται καὶ Ἀρχιερατικὴ θεία Λειτουργία. Συμμετέχουν τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Ε.Τ.Φ.Ε., μνημονεύονται δὲ τὰ ὀνόματα τῶν Εὐεργετῶν τοῦ Ταμείου.

Ἄρθρον 26

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις συνέρχεται τακτικῶς μὲν ἅ-

παξ τοῦ ἔτους, ἡ ἡμερομηνία τῆς ὁποίας ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἐκτάκτως δὲ ὡς αἱ ἀνὰ δεῖξη. Ἐὰν κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν δὲν ὑφίσταται ἀπαρτία ἡ Γενικὴ Συνέλευσις συγκαλεῖται καὶ πάλιν ἐντὸς δεκαημέρου, θεωρεῖται δὲ ἔγκυρος ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρόντων.

Ἀρχομένης τῆς Συνελεύσεως ἀναγιγνώσκεται ἡ Ἑκθεσις τῶν Πεπραγμένων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, παρουσιάζεται ἡ δραστηριότης τῶν Ε.Τ.Φ.Ε. καὶ ἐν τέλει συντάσσεται τὸ Πρακτικὸν τῆς Συνελεύσεως περὶ ἐγκρίσεως τῶν πεπραγμένων. Εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν διατυπώνονται προτάσεις, σχέδια καὶ παρατηρήσεις πρὸς πληρεστέραν ἐπιτέλεσιν τῆς ἱερᾶς ταύτης διακονίας καὶ λαμβάνονται αἱ σχετικαὶ ἀποφάσεις.

Ἄρθρον 27

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Τ.Φ.Ε. μετὰ τὸ πέρας τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ὑποβάλλει πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν τὰ ἐξῆς στοιχεῖα:

α) Ἀντίγραφον Πρακτικοῦ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.

β) Ἀντίγραφον Προϋπολογισμοῦ καὶ Ἀπολογισμοῦ μετὰ σχετικῆς ἐκθέσεως.

γ) Κατάστασιν κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας καὶ τῶν ἐκ ταύτης ἐσόδων.

Ἄρθρον 28

α) Τὸ Ταμεῖον Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιίας καταργεῖται μετ' ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως νομίμως καὶ εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ συγκαλουμένης, ἐπικυρουμένης ἀπαραιτήτως δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολίτου.

β) Ἡ περιουσία τῶν καταργουμένων Ε.Τ.Φ.Ε. περιέρχεται εἰς τὸ Τ.Φ.Ε., τοῦ δὲ Τ.Φ.Ε. ἡ περιουσία περιέρχεται εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας.

Ἄρθρον 29

Ὁ παρὼν κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», τροποποιεῖται δὲ μετ' ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 30

Κάλυψις δαπάνης

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεῖ νὰ προσδιοριστεῖ.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 30ῇ Ἀπριλίου 1993

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

'Αριθ. Πρωτ. Μ.Σ.1228

ΠΡΑΞΗ

Περὶ συστάσεως 'Ενοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς εἰς τὸν 'Ιερὸν Ναὸν Γεννήσεως Χριστοῦ Καματεροῦ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ».

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: «τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 καὶ 29 τοῦ Ν. 590/77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», β) τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/69 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου «Περὶ ὁργανώσεως καὶ διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων» ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 67 τοῦ Ν. 590/77 καὶ γ) τὰς ἐκ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας ἀπορροεύσας ὑποχρεώσεις ἡμῶν δημιουργίας Πνευματικῶν καὶ Φιλανθρωπικῶν Ἔργων πρὸς κάλυψιν τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν τοῦ Χριστεπωνύμου Πληρώματος

ἀποφασίζομεν

τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ».

Ὁ τρόπος διοικήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ ἐν λόγῳ Ἰδρύματος θὰ διέπεται ὑπὸ εἰδικοῦ Κανονισμοῦ, ὡς κατωτέρω, ἐγκρινομένου παρὰ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ δημοσιευμένου εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἑφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Κηφισῷ τῇ 6ῃ Μαΐου 1993

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† ὁ Ἀττικῆς ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ**ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ****ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'****Ἄρθρο 1**

Τίτλος - Ἔδρα

Τοῦ Ι.Ν. Γεννήσεως Χριστοῦ Καματεροῦ, συστήνεται ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργήσῃ σὲ κτίριο ποῦ ἔχει ἀναγερεῖ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, παραπλεύρως τοῦ Ι. Ναοῦ, μὲ τὴν ἐπωνυμία «'Ενοριακὸ Πνευματικὸ Κέντρο» καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὸν πιὸ κάτω Κανονισμό.

Ἄρθρο 2**Σκοπός**

Σκοπὸς τοῦ 'Ενοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου εἶναι νὰ παρέχει πληρέστερη καὶ ἀριότερη ποιμαντικὴ καὶ πολιτιστικὴ δράση στὰ πλαίσια τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρο 3

Μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν
Ἡ ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ θὰ ἐπιτυγχάνεται:

1. Μὲ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ ἀνθρώπινου πνευματικοῦ δυναμικοῦ τῆς Ἐνορίας καὶ τῇ συνδρομῇ ἱκανῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

2. Ἀπὸ τὴν Πνευματικὴ, Λειτουργικὴ, Κατηχητικὴ καὶ Ποιμαντικὴ Διακονία τῆς Ἐνορίας (Θεῖον Κήρυγμα, Ἑσπερινὲς Ὁμιλίαι, Θεία Λειτουργία καὶ Κατηχητικὰ Σχολεῖα).

3. Μὲ τὴν ἐρευνα καὶ προώθηση σὲ δημόσιες συζητήσεις τῶν προβλημάτων ποῦ ἀπασχολοῦν τοὺς κατοίκους τῆς Ἐνορίας καὶ τοῦ Δήμου Καματεροῦ γενικότερα (ὁργάνωση διαλέξεων, σεμιναρίων καὶ δημοσιῶν συζητήσεων).

4. Μὲ τὴ συγκέντρωση λαογραφικοῦ ὑλικοῦ γιὰ τὴ συνέχιση τῆς λαϊκῆς τοπικῆς παράδοσης.

5. Μὲ τὴν ὁργάνωση φιλανθρωπικῶν, ψυχαγωγικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἐκθέσεων.

6. Μὲ τὴ δημιουργία ὁμίλου παραδοσιακῶν χορῶν, βυζαντικῆς χορωδίας, πινακοθήκης μὲ ἔργα ντόπιων καλλιτεχνῶν, βιβλιοθήκης, κινηματογραφικῶν προβολῶν καὶ θεατρικῶν παραστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'**Ἄρθρο 4****Κεντρικὴ ὁργάνωση - διοίκηση**

Τὸ Ἐνοριακὸ Πνευματικὸ Κέντρο ὑπόκειται στὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐποπτεία τοῦ Ι.Ν. Γεννήσεως Χριστοῦ Καματεροῦ καὶ διοικεῖται ἀπὸ ἑπταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο ποῦ ἀπαρτίζεται ἀπὸ:

α) Τὸν ἐκάστοτε Πρόεδρο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου ὡς Πρόεδρο, β) ἀπὸ δύο μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ γ) ἀπὸ τέσσερα μέλη τῆς Ἐνορίας ποῦ διακρίνονται γιὰ τὴν πνευματικὴ τους κατάρτιση καὶ ὠριμότητα.

Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διορίζονται γιὰ μία τριετία ἀπὸ τὸ Μητροπολίτη Ἀττικῆς, ὕστερα ἀπὸ ἐγγραφή πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου συγκροτεῖται σὲ Σῶμα ἐκλέγοντας Ἀντιπρόεδρο, Ταμία καὶ Γραμματέα.

Ἄρθρο 5**Ἀρμοδιότητες**

Ἀρμοδιότητες τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἐνοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου εἶναι οἱ ἑξῆς:

1. Ἀποφασίζει σὲ κάθε θέμα ποῦ ἀφορᾷ στὴν ἐκπλήρωση τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν του μὲ σχετικὴ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν καὶ σὲ περίπτωσι ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

2. Συνεργάζεται μὲ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Γεννήσεως Χριστοῦ καὶ τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση γιὰ τὴν προαγωγή καὶ ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν του καὶ διορίζει καὶ τὸ ἀναγκαῖο προσωπικό.

3. Μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐξεύρεση οἰκονομικῶν πόρων καὶ τὴν καλὴ καὶ σωστὴ λειτουργία του.

4. Συνέρχεται τακτικὰ κάθε τρίμηνο καὶ ἑκτακτὰ μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου, ἢ αἴτηση τριῶν τουλάχιστον μελῶν τοῦ Δ.Σ. Γιὰ τὴν ὑπαρξὴ ἀπαρτίας πρέπει νὰ παρευρίσκονται ὁ Πρόεδρος ἢ μὲ ἐντολή

του ό 'Αντιπρόεδρος και τὰ τρία τουλάχιστον από τὰ μέλη του Δ.Σ.

Άρθρο 6

Τό 'Ενοριακό Πνευματικό Κέντρο διατηρεί διαχειριστικά βιβλία (Βιβλίο Πρακτικών, Ταμείου και σχετικούς φακέλους). Ο έτήσιος Προϋπολογισμός και 'Απολογισμός του 'Ιδρύματος έγκρίνεται από τὸ Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ι.Μ. 'Αττικής. Τὰ δὲ βιβλία και Γραμμάτια Είσπράξεως θεωρούνται από τὴν Ι.Μ. 'Αττικής.

Άρθρο 7

Πόροι του 'Ενοριακού Πνευματικού Κέντρου

Πόροι του 'Ιδρύματος θὰ εἶναι:

1. 'Ετήσια έπιχορήγηση από τὸν 'Ενοριακό 'Ιερό Ναό Γεννήσεως Χριστοῦ Καματεροῦ.
2. 'Από κάθε φύσεως προαιρετικές εἰσφορές, δωρεές ή κληρονομίες και κληροδοτήματα.
3. 'Εσοδα από τις ίδιες του τις έκδηλώσεις.
4. 'Από κάθε παροχή του κράτους ή άλλη νόμιμη έπιχορήγηση.

Άρθρο 8

Τὸ τυχόν χρηματικό πλεόνασμα τῆς διαχειρίσεως κατατίθεται σύμφωνα με τὰ ισχύοντα για τοὺς 'Ενοριακοὺς Ι. Ναοὺς.

Τις τραπεζικές έπιταγές για τὴν ἀνάληψη τῶν καταθέσεων συνυπογράφουν ὁ Πρόεδρος και ὁ Ταμίας του Διοικητικού Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Άρθρο 9

Σφραγίδα, τελικές διατάξεις

Τὸ «'Ενοριακό Πνευματικό Κέντρο» φέρει σφραγίδα με τὸν τίτλο «Ι. Μ. 'Αττικής, Πνευματικό Κέντρο 'Ιεροῦ Ναοῦ Γεννήσεως Χριστοῦ Καματεροῦ» πὸς τὸ κέντρο έχει τὴν εἰκόνα τῆς Γεννήσεως του Χριστοῦ.

Άρθρο 10

Τὸ 'Ενοριακό Πνευματικό Κέντρο καταργείται με ἀπόφαση του Μ.Σ. τῆς 'Ιεράς Μητροπόλεως 'Αττικής, ὅταν δὲν εκπληρώνει τις εκκλησιαστικές προϋποθέσεις του. Κάθε κινητὸ και ἀκίνητο περιουσιακό του στοιχείο, ἀκόμη και οικονομικό, μεταβιβάζεται χωρίς καμιά άλλη ενέργεια, στὸν 'Ενοριακό 'Ιερό Ναό Γεννήσεως Χριστοῦ.

Άρθρο 11

Ο παρὼν ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ισχύει από τότε πὸς θὰ δημοσιευθεῖ, σύμφωνα με τὸ Νόμο, στὸ επίσημο δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» και τὴν έφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Κάθε τροποποίησή του μπορεί νὰ γίνει με ἀπόφαση του Δ.Σ. και ὕστερα από έγκριση του Μητροπολίτη.

Άρθρο 12

'Από τὰς διατάξεις του Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλείται δαπάνη εἰς βάρος του προϋπολογισμοῦ του νομικοῦ προσώπου τῆς 'Ιεράς Μητροπόλεως 'Αττικής τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεί νὰ προσδιοριστεῖ.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο 'Αττικής ΔΩΡΟΘΕΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. 72.18.308, Fax 72.26.597

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† Ο Μεγάρων και Σαλαμίνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
† Ο Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ομότ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου 'Αθηνών
'Αρχων Διδάσκαλος του Εὐαγγελίου
τῆς 'Αγίας του Χριστοῦ Μεγάλης 'Εκκλησίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, «Πρωτεῖον τιμῆς».

Βλασίου 'Ιω. Φειδᾶ, 'Ο από 'Αρτης και 'Ιωαννίνων 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών Σεραφεῖμ, σύμβολο τῆς ένότη-
τας 'Ορθοδοξίας και 'Εθνους.

Μητροπ. Κορίνθου Παντελεήμονος, Θησαυρός σοφίας.

Μητροπ. 'Ηλιουπόλεως και Θείρων 'Αθανασίου, Περί
τῆς έννοίας τῆς παραλύσεως γενικά και τῆς δραστηριό-
τητος του Θρόνου.

Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ, Θεολογική παι-
δεία και εκκλησιαστική άγωγή.

Δημ. Β. Γόνη, Τὸ Πατριαρχικό στην 'Εκκλησία τῆς
Βουλγαρίας.

'Αρχιμ. Γεροθέου Σ. Βλάχου, Τὸ AIDS στην προοπτι-
κή τῆς διδασκαλίας του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου.

Παρατηρήσεις και Σχόλια.

'Εκκλησιαστικά Χρονικά

Βιβλιοκρισίες.

Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Παρουσίαση τῶν νέων εκδό-
σεων τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας.

Παράρτημα.

Πράξεις συστάσεως εκκλησιαστικῶν 'Ιδρυμάτων.